

TÜRKİYE MOBİLYA MECLİSİ SEKTÖR RAPORU

2014

**TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ
TÜRKİYE MOBİLYA SANAYİ MECLİSİ**

Aralık 2014

ÖNSÖZ

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türk özel sektörünün çatı örgütü sıfatı ile özel sektörümüzün ihtiyaçları doğrultusunda çalışmalar yürütmüş, sorunlarına çözüm aramış ve özel sektörün istikrarlı bir biçimde gelişimine katkıda bulunmuştur.

Sektörlerimize daha kapsamlı hizmet sunulması ihtiyacı doğrultusunda ve bu hizmetlerin geliştirilmesi perspektifinde 18 Mayıs 2004 tarih ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 57'nci maddesine dayanılarak "Türkiye Sektör Meclislerinin Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği" hazırlanmıştır. 12 Şubat 2005 tarih ve 25725 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmeliğimize istinaden Birliğimiz şemsiyesi altında 52 adet Türkiye Sektör Meclisi oluşturulmuştur.

Türkiye Sektör Meclisleri Temmuz 2006 tarihinden bu yana faaliyetlerine devam etmektedir. Bu süreçte varolan ihtiyaç ve sektörden gelen talep üzerine meclis sayısı 60 olmuştur.

Türkiye Sektör Meclisleri, sektörün tüm ilgilileri taraflarını bünyesine alan entegre yapısıyla, yerel olduğu kadar uluslararası nitelik taşıyan sektörel bir bakış açısıyla ve bugünün yanında geleceği kuşatan strateji ve vizyonu ile, dünyadaki benzer örneklerinden daha kapsamlı hizmetler sunmaya yönelmiş bir yapıdır; sektörümüze ve ekonomimize büyük faydalar sağlama potansiyeli taşıyan önemli bir oluşumdur.

Meclisler, firmaların, sektörel kuruluşların ve ilgili kamu kurumlarının üst düzey yöneticileri ile temsilcilerini bünyesine katan önemli bir buluşma noktasıdır. Türkiye Sektör Meclisleri, yelpazesi içine aldığı tüm ekonomik sektörler için radikal bir adımı temsil etmektedir. Sektörel kurum ve kuruluşların tek bir çatı altında toplanabilmesi, sorunların çözümü ve sektörlerimizin ülke ekonomisine katkılarının artırılması yolunda önemli bir taahhüdün göstergesidir. Meclis içerisinde sağlanan birlik ve beraberlik ortamı, ortak görüşlerin oluşturulmasına ve ortak kararların alınmasına imkân sağlamıştır. Ortak kararlar doğrultusunda başlatılan girişimlerden ilgili merciler nezdinde daha olumlu sonuçlar alınmaktadır. Bu sektörel yapılanma ile kamu-özel sektör ortaklığının etkin biçimde hayata geçirilebileceği sağlam bir zemin oluşturulmuştur.

Meclis faaliyetleri çerçevesinde, meclis çalışmalarından daha fazla verimin alınabilmesi, farklı görüş ve düşüncelerin uyumlaştırılması, tutarlılık sağlanması, sektörün mevcut durumu ve geleceğe yönelik beklentileri konusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla meclislerimiz tarafından sektör raporları hazırlanmıştır.

Hazırlanan sektör raporunun sektörel politika ve stratejilerin oluşturulması, geleceğe yönelik projeksiyonlara ve piyasa araştırmalarına ışık tutması açısından faydalı olacağı düşüncesiyle sektörümüze, camiamıza ve ilgililere hayırlı olmasını dilerim.

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
Başkan

ÖNSÖZ

ÖNSÖZ

Türkiye mobilya endüstrisi, geleneksel atölye tipi küçük ölçekli işletmelerle birlikte son yirmi yılda, orta ve büyük ölçekli işletmelerin katılımıyla bilgi ve sermaye ağırlıklı imalat kolu olmuştur. Sektör hızlı gelişim ve değişim sürecinde olup bugün markası, üretim kapasitesi, ürün kalitesi, küçük – büyük ölçekli işletmeleri, coğrafi konumu, ülkenin genel büyüme yönlü politikası, genç nüfusu, kişi başına düşen milli gelirin iyileşmesi gibi faktörler doğrultusunda iç ve dış pazarlarda anlamlı potansiyel arz etmektedir.

Sektörde ulusal örgütlenmemiz yaklaşık 15 sene önce başlamış ve TOBB bünyesinde çok güçlü bir yapı kurulmuştur. TOBB tarafından görevlendirildiğimiz 9. Kalkınma Planı'nda sektörümüz 'Ağaç ürünleri ve Mobilya Sektörü' başlığı ile ilk kez anılmış, 10. Kalkınma Planında ise bağımsız mobilya sektörü adına rapor hazırlanmıştır. 2006 yılına kadar ağaç işleri sektöründe alt sektör olarak yer alan mobilya sektörümüz ilk olarak, yine Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından ana sektör olarak tanımlanmıştır. Bugün ülkemizde TOBB Başkanı Sayın M. Rifat Hisarcıkıoğlu'nun girişimleri ile önemsenen bir sektör haline gelmiştir. Oluşturulan 60 sektör meclisinden birisi 'Türkiye Mobilya Ürünleri Meclisi' olmuştur. TOBB tarafından son yıllarda yayınlanan Türkçe ve İngilizce sektör raporları mobilya sektörünün yurt içi ve yurt dışı tanıtımlarına hizmet etmektedir. Diğer taraftan çok sayıda dernek, mobilya sektöründe faaliyet göstermekte olup 2014'te kurulan Türkiye mobilya federasyonu, sektörümüzün hizmet ağına eklenmiştir.

Sektörümüz bugün yaklaşık 7,2 milyar dolar üretim hacmi ile 203 ülkeye 2,2 milyar dolar ihracat, 110 ülkeden 968 milyon dolar ithalat yapan ve 2001'den beri sürekli artan ihracat değeri ile dış ticaret açığı vermeyen Türkiye ve dünya pazarında sayılı sektörlerden birisi olmuştur. Sektörümüz, 2023 yılı için 25 milyar dolar üretim ve 10 milyar dolar ihracat beklentisi ile dünya mobilya ihracatında ilk 10, Avrupa'nın ise ilk 5 büyük mobilya ihracatçısı konumuna yükselmeyi hedeflemektedir.

Sektörümüz için hazırladığımız ve güncel bilgilere yer verdiğimiz bu raporun hazırlanmasında bizi teşvik eden başta Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Sayın Rifat Hisarcıkıoğlu, sektörümüzün saygın temsilcilerine ve bu raporu hazırlayan sayın Doç. Dr. Hamza ÇINAR'a teşekkür ederim.

Saygılarımla,
Davut DOĞAN
Mobilya Ürünleri Meclis Başkanı

İÇİNDEKİLER

Tablolar listesi	6
Şekiller Listesi	6
Kısaltmalar	7
DIŞ TİCARET SINIFLAMALARI	9
SITC KODU- Ürün Tanımı	10
NACE – Ürün Tanımı	
GTİP KODU – Ürün Tanımı	10
1. SEKTÖRÜN TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ YERİ.....	12
1.1. Girişim/İşyeri Sayısı ve İstihdam	13
1.2. Sektörün Bölgesel Olarak Dağılımı	15
1.3. Mobilya Üretim ve Tüketim	16
1.4. Kapasite Kullanımı.....	17
1.5. Sektörde ARGE ve Teknoloji Faaliyetleri	22
1.6. Türkiye İhracat ve İthalatı.....	23
1.7. Dış Ticaret Dengesi.....	23
2. SEKTÖRÜN DIŞ PİYASALARDAKİ DURUMU.....	24
2.1. Dünya Mobilya Üretimi.....	25
2.2. Dünya Mobilya Tüketimi.....	27
2.3. Dünya Mobilya Üretim ve Tüketim Dengesi.....	28
2.4. Dünya Mobilya Ticareti	28
2.4.1. Dünya Mobilya İhracatı.....	28
2.4.2. Dünya Mobilya İthalatı.....	30
2.5. Dünya Mobilya Pazarında Türkiye'nin Konumu	30
3. SEKTÖRÜN SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI.....	31
3.1. Kronik Sorunlar.....	31
3.1.1. Haksız rekabet.....	32
3.1.2. Maliyet artırıcı kamusal yükler	33
3.1.3. Sektörde yaşanan yerli hammadde sıkıntısı	34
3.1.4. Mesleki Eğitim.....	34
3.1.1. Kalifiye işgücü (okullar)	35
3.1.2. Kalifiye işgücü (çalışanlar)	35
3.1.3. Kalifiye işgücü (yöneticiler)	36
3.1.4. Lojistik destek sorunu (Navlun)	39
3.2. Güncel Yeni Sorunlar ve Çözüm önerileri	39
3.2.1. Dış Pazar	40
3.2.2. Gümrüklerde yaşanan güncel sorunlar	40
3.2.3. Komşulara yönelik ticaretle yaşanan sorunlar	41
3.2.4. Ulaşım/Taşımacılık sorunları	42
3.2.5. İç Pazar	44
3.3. Sektörün diğer sorunları	45
4. GZFTANALİZİ VE REKABET GÜCÜ DEĞERLENDİRMESİ.....	46
4.1. Çevre Analizi.....	50
4.2. Sektörün Rekabet Analizi.....	52
5. YATIRIM ORTAMININ İYİLEŞTİRİLMESİ İLE BÖLGESEL TEŞVİK VE YARDIMLAR.....	54
6. SEKTÖRDE YENİ YÖNELİMLER.....	
7. SEKTÖRÜN AB UYUM SÜRECİNDE GELDİĞİ NOKTA, KARŞILAŞTIKLARI UYUM SORUNLARI.....	
8. GENEL DEĞERLENDİRME.....	

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.1a.	İşyeri sayısı ve istihdam.....	10
Tablo 1.1b.	Alt gruplara göre girişim sayısı.....	11
Tablo 1.1c.	Alt gruplara göre istihdam sayısı	12
Tablo 1.1d.	İllere göre ilk ve son 10, işyeri sayısı ve istihdam	13
Tablo 1.2.	Yıllar itibariyle Türkiye mobilya üretimi	15
Tablo 1.3.	Mobilya tüketimi ve üretimle ilişkilendirilmesi	15
Tablo 1.4.	Alınan konut yapı ruhsatları	16
Tablo 1.5.	İllere göre ofis işyeri binaları için alınan yapı ruhsatları	17
Tablo 1.6.	Mobilya imalatı kapasite kullanım oranları.....	18
Tablo 1.7.	Araştırma geliştirme göstergeleri, istihdam	19
Tablo 1.8.	Araştırma geliştirme göstergeleri, harcamalar	19
Tablo 1.9.	Mobilya imalatından alınan patent, marka ve tasarım tescil sayıları	20
Tablo 1.10.	Ürün gruplarına göre Türkiye mobilya ihracatı	20
Tablo 1.11a.	Ülkelere göre Türkiye mobilya ihracatı	21
Tablo 1.11b.	Arap ülkelere Türkiye mobilya ihracatı, bu ülkelerin mobilya ithalatı ve Türkiye'nin aldığı pay	22
Tablo 1.11c.	Yakın çevre komşulara toplam Türkiye mobilya ihracat, bu ülkelerin mobilya ithalatı ve Türkiye'nin aldığı pay	23
Tablo 1.12.	Ürün gruplarına göre Türkiye mobilya ithalatı	24
Tablo 1.13.	Ülkelere göre Türkiye mobilya ithalatı	25
Tablo 1.14.	Türkiye mobilya sanayi dış ticaret dengesi	26
Tablo 2.1.	Dünya mobilya üretim ve tüketimi	28
Tablo 2.2.	Ülkelere göre Dünya mobilya üretimi ve tüketimi	28
Tablo 2.3.	Ürün gruplarına göre Dünya mobilya ihracatı	32
Tablo 2.4.	GTİP 4'lü Ürün Grubuna göre Dünya mobilya ihracatı ve Türkiye'nin pozisyonu	33
Tablo 2.5.	Ürün gruplarına göre Dünya mobilya ithalatı	34
Tablo 2.6.	GTİP 4'lü ürün grubuna göre Dünya mobilya ithalatı ve Türkiye'nin pozisyonu	35
Tablo 2.7.	Türkiye'nin Dünyada aldığı ihracat-ithalat payı	36
Tablo 2.8.	Türkiye'nin Dünyada aldığı üretim-tüketim payı	36

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. 1.	Alt gruplara göre girişim sayısı ve genel imalata oranı	11
Şekil 1.2.	Mobilya sektöründe istihdam	12
Şekil 1.3.	Mobilya Değişirme Sıklığı	16
Şekil 1.4.	Kapasite oranları	18
Şekil 1.5.	Türkiye mobilya dış ticaret dengesi.....	26
Şekil 1.6.	Türkiye mobilya cari açık trendi	27
Şekil 2.1.	Dünya mobilya üretimi ve ülkelere göre dağılımı	29
Şekil 2.2.	Dünya mobilya tüketimi ve ülkelere göre dağılımı	30
Şekil 2.3.	Dünya mobilya üretim tüketim dengesi	31
Şekil 2.4.	Dünya mobilya ihracat ve ithalat grafiği	31
Şekil 2.5.	Dünya mobilya ticaretinde Türkiye payı	37
Şekil 4.1.	GZFT/SWOT Analizi.....	45
Şekil 4.2.	Mobilya imalat sanayinde rekabet parametreleri	47

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AR-GE	Araştırma Geliştirme
ATR	Dolaşım Belgesi (Movement Certificate)
B.A.E	Birleşik Arap Emirlikleri
Bknz	Bakınız
CsiL	Center for Industrial Studies
CUM	Cumhuriyet
DİİB	Dahil İşlemden İzin Belgesi
EC	Avrupa Topluluğu (European Community)
EU	Avrupa Birliği (European Union)
FED	Federasyon
FSC	The Forest Stewardship Council
GTİP	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon Kodları
GZFT/SWOT	Güçlü, Zayıf, Fırsatlar, Tehditler (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats)
İMKB	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
KDV	Katma Değer Vergisi
KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
KOSGEP	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme Dairesi
MOBDER	Mobilyacılar Derneği
MOBSAD	Mobilya Sanayi İşadamları Derneği
MOSDER	Mobilya Sanayicileri Derneği
MDF	Lif levhalar
MUDER	Mutfak Mobilya Üreticileri Derneği
NACE	Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması
OMSİAD	Ofis Mobilyacılar Derneği
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
Ser. Böl.	Serbest Bölge
SGK	Sosyal Güvenli Kurumu
USTS /SITC	Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması (Standart International Trade Classification)
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
vs.	vesaire
vb.	ve benzeri

GİRİŞ

Mobilya, günlük yaşamın her alanında yer edinen, bireyin veya toplumun refahını sağlayan, yaşama yönelik, sosyal ve kültürel gereksinimlere hizmette bulunan, insan yaşam kalitesini doğrudan etkileyen, herkesin kullandığı ve ihtiyacı olduğu, insan yaşamında en etkili tek ürün olarak tanımlanabilmektedir. Ülkede yaşanan son yıllarda anlam kazanan kentleşme dönüşüm projeleri, nüfus artışı, yükselen hayat standardı ve sektörün ihracat değerinin artması ile mobilyaya olan talep gün geçtikçe artmakta ve buda doğrudan mobilya sektörünü etki etmektedir.

Ulusal ve uluslararası pazarlara yönelen Türk mobilya sektöründe, panel mobilya, masif mobilya, kanepeler, oturma grubu, tablalı mobilya (mutfak, banyo, ofis yatak odası), bahçe mobilyaları, mobilya aksesuarları ve parçaları, taşıt mobilyaları, hastane mobilyaları, otel mobilyaları, aksesuarlar, gibi geniş yelpazede üretim yapılırken ithal ürün/malzeme kullanımı sınırlı olan katma değeri yüksek nadir sektörler arasında yer almaktadır. Türkiye’de istihdam kapasitesi en yüksek sektörlerden biri olan mobilya sektörü, yurt genelinde her il ve ilçeye dağılmış durumdadır. 1980’lerden sonra Türkiye’deki ekonomik ve sosyal gelişmeler, özellikle büyük Metropollerde kaliteli, fonksiyonel ve modern mobilya taleplerini artırmış sektöre ve ülke ekonomisine ivme kazandırmıştır.

Sektör, 2013 yılı değerlerine göre; 203 ülkeye yaklaşık 2,2 milyar \$ ihracat, 110 ülkeden ise 968 milyon \$ ithalat yapmıştır. Hızlı değişim ve dönüşüm sürecinde olan sektör, 2023 yılı için 25 milyar \$ üretim ve 10 milyar \$ ihracat beklentisi ile Dünyanın ilk 10 Avrupa’nın ise ilk 5 büyük mobilya ihracatçı ülkeleri arasında olmayı hedeflemektedir.

Bu rapor, 8 ana başlıkta mobilya sektörünün Türkiye ekonomisindeki yeri, sektörün dış piyasalardaki durumu, temel sorunları ve çözüm yolları, sektörün swot/gzft analizi ve rekabet gücünün değerlendirilmesi, yatırım ortamının iyileştirilmesi ile bölgesel teşvikler, sektörde yeni yönelimler, sektörün AB uyum sürecinde geldiği durumunu içermekte olup sektörün genel değerlendirmesi ile sonlanmıştır.

Dünya mobilya ticareti sıralamasında ilk 25 ülkenin etkin rolleri göz önüne alınarak Türkiye’nin 2023 hedefleri, dünya mobilya ticaretinde şuan ki sıralaması ve gelecek pozisyonları doğrultusunda ilk 25 ülke ticareti ve dünya genel toplam mobilya ticaret hacimleri bu raporda işlenmiştir.

DIŞ TİCARET SINIFLAMALARI

Ülkelerin dış ticaret istatistiklerini ve bunların uluslararası karşılaştırmalarını sağlamak için geliştirilmiş sınıflamalar bulunmaktadır. Bu sınıflamalar:

- **1. SITC** : Standart Uluslararası Ticaret Sınıflaması, HS kabul edilinceye kadar uluslararası dış ticaret verilerinin karşılaştırmasında ve ulusal düzeyde veri toplanmasında kullanılmaktaydı. HS den sonra önemi azalmıştır. 1950 yılında Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanmış bir uluslararası mal tasnif sistemidir. Fakat sınıflandırma madde tanımları yönünden yetersizdir.

- **2. HS** : Dünya gümrük organizasyonu tarafından geliştirilen, dış ticaret verilerinin karşılaştırılması için kullanılan uluslararası gümrük ürün sınıflamasıdır.
- **3. CN** : Birleştirilmiş sınıflandırma, AB ülkelerinin dış ticaret verilerinin toplanması amacı ile kullanılan bir ürün sınıflamasıdır. HS'den daha fazla detaya sahip olup dönüşüm tablosu mevcuttur.
- **4. GTİP** : Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu, CN sınıflamasına bağlı kalınarak geliştirilen ulusal düzeyde dış ticaret ürün sınıflaması olup CN sınıflamasına 4 basamak eklenerek ulusal düzeyde 12 basamaklı GTİP ürün sınıflaması geliştirilmiş ve yaygın olarak kullanılmaktadır.

Tüm dünyada, 4, 6 12 haneli kodlardan oluşan Armonize Sistem, **uluslararası ticaret istatistikleri** ve **ülkelerin gümrük tarifeleri** için evrensel bir temel teşkil etmektedir. Resmi adı Armonize Mal Tanımı ve Kodlama Sistemi (The Harmonized Commodity Description and Coding Systems) olan Armonize Sistem, uluslararası ticarete konu olan tüm mallar için kullanılan uluslararası bir ticari sınıflandırma sistemidir. Armonize Sistem'de ticarete konu tüm ürünler belirli bir mantık ve sistematik çerçevesinde sınıflandırılmaktadır. Gümrüklerde, ürünler bu kodlar üzerinden kayıt altına alınmakta, ticarete konu olan eşyalar bu kodlar üzerinden işlem görmektedir. Armonize Sistem, ürünler için evrensel bir ticaret dili, ürün kodlaması ve uluslararası ticaret için vazgeçilmez bir araçtır. **Armonize Sistem kodunun, ürünlerin gümrük işlemlerindeki "kimlik numarası" olduğu da söylenebilir.** GTİP ise Armonize Sitemi esas alan ve ilk altı (6) hanesi Armonize Sitemle aynı olan Türk Tarife Cetvelindeki 12 haneli koda verilen isimdir.

Dünya mobilya ticaretinde mobilya, diğer tüm ürünler gibi bu temel sınıflandırmalara göre tanımlanmaktadır. Ancak, detaylı veriler için Armonize Mal Tanımı ve Kodlama Sistemi kısaca Armonize Sistem kullanılırken geniş anlamda ise Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon Kodları (GTİP), toplulaştırılmış veriler için ise Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması (SITC Rev.3, Standart International Trade Classification) kullanılmaktadır. Mobilya, Standart Uluslararası Ticari Sınıflandırmaya (SITC) göre 821. ve 872.4. bölümlerde sınıflandırılmıştır. Mobilyanın SITC-Standart Uluslararası Ticari Sınıflandırılması, NACE ve GTİP sınıflandırmaları aşağıda verilmektedir.

SITC Kodu - Ürün Tanımı

SITC Kodu	Ürün Tanımı
821.1	Oturmaya mahsus mobilyalar (yatak haline getirilebilen türden olsun olmasın), bunların aksam ve parçaları
821.2	Yatak takımı eşyası ve benzeri eşya
821.3	Metalden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan)
821.5	Ahşap mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan)
821.7	Diğer maddelerden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan)
872.8	821.3, 821.5 ve 821.7 grubundaki mobilyaların aksam ve parçaları
872.8	Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, bunların aksam ve parçaları

NACE sınıflandırma: NACE (General Standard of Economic Activities in the European Community, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin Genel Sınıflandırılması), Avrupa

Birliği'nde 1970'ten bu yana geliştirilen çeşitli istatistikler için ekonomik faaliyet sınıflandırmasını gösteren kısaltma bir isimdir. NACE, ekonomik faaliyetlere göre (rneğin, üretim, istihdam, ulusal hesaplar) ve diğer istatistiksel alanlarda yer alan ve geniş bir alana yayılmış bulunan istatistiksel verilerin derlenmesi ve sunumu için bir ereve sağlar.

NACE Kodu, rn tanımı

NACE Kodu	rn Tanımı
31	Mobilya imalatı
31.01	Büro ve Mağaza mobilyaları
32.02	Mutfak mobilyaları
31.03	Yatak İmalatı
31.09	Ev ve Bahçe mobilyaları

Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon Kodları (GTİP) esas alınarak oluşturulan mobilya ürün tanımları aşağıda verilmektedir.

GTİP Kodu – rn Tanımı

GTİP Altılı Kodu*	GTİP Altılı Adı
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam ve parçaları
940110	Hava taşıtlarında kullanılan türde oturmaya mahsus mobilyalar
940120	Motorlu taşıtlarda kullanılan oturmaya mahsus mobilyalar
940130	Yksekliliği ayarlanabilen döner koltuk-sandalyeler
940140	Yatak haline getirilebilen oturma mobilyası (kamp ve bahçe için hariç)
940151	Hint kamışı/bambudan oturmaya mahsus mobilyalar
940159	Rotan kamışı, sepetçi söğüdü vb. maddelerden oturmaya mahsus mobilyalar
940161	Ahşap iskeletli içi doldurulmuş oturmaya mahsus diğer mobilyalar
940169	Ahşap iskeletli içi doldurulmamış oturmaya mahsus diğer mobilyalar
940171	Metal iskeletli içi doldurulmuş oturmaya mahsus diğer mobilyalar
940179	Metal iskeletli içi doldurulmamış oturmaya mahsus diğer mobilyalar
940180	Oturmaya mahsus diğer mobilyalar
940190	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam ve parçalar
9402	Tıp, cerrahi, diş hekimliği ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, aksam ve parçaları
940210	Dişçi/berber koltukları vb. koltuklar ve aksam, parçaları
940290	Tıp, cerrahi, dişçilikte kullanılan mobilya, masa, karyola vb. aksam/parçalar
9403	Diğer mobilyalar, bunların aksam ve parçaları
940310	Yazıhanelerde kullanılan türde metal mobilyalar
940320	Diğer metal mobilyalar
940330	Yazıhanelerde kullanılan türde ağaç mobilyalar
940340	Mutfaklarda kullanılan türde ahşap mobilyalar
940360	Diğer ahşap mobilyalar
940370	Plastik maddelerden diğer mobilyalar
940381	Hint kamışı/bambudan diğer mobilyalar
940389	Diğer maddelerden diğer mobilyalar
940390	Diğer mobilyalara ait aksam, parçalar
9404	Somyalar, yatak takımı eşyası ve benzeri eşya
940410	Somyalar
940421	Gözenekli kauçuk/plastikten yataklar
940429	Diğer maddelerden yataklar

*Bu raporun hazırlanmasında ve değerlendirilmesinde **GTİP 9401** - Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam ve parçaları, **9402** - Tıp, cerrahi, diş hekimliği ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, aksam ve parçaları, **9403** - Diğer mobilyalar, aksam ve parçaları ve **9404** – Somya, kanepeler, yatak takımı eşyası ve benzeri eşya verileri kullanılmıştır. Ancak **9405 ve 9406** rn kodlu aydınlatma ve yatak ürünleri bu hesaplamaya dâhil edilmemiştir.

Bu raporda para birimi dolar ve Türk lirası kullanılmıştır. 1 dolar 2,25 TL'den hesaplanmıştır.

1. SEKTÖRÜN TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ YERİ

Bu bölümde, sektörün Türkiye ekonomisindeki yeri, girişim/işyeri sayısı, çalışanlar/istihdam durumu, sektörün bölgesel olarak dağılımı, mobilya üretim ve tüketimi, kapasite kullanımı, Ar-Ge ve teknoloji faaliyetleri, sektörün ithalat ve ihracatı, Arap ülkeleri ve yakın çevre komşularına yapılan mobilya ihracatı ve durum analizi, mobilya dış ticaret dengesi gibi genel başlıklar sunulmuştur.

Ulusal ve uluslararası pazarlara yönelen Türk mobilya sektöründe panel mobilya, masif mobilya, kanepeler, oturma grubu, tablalı mobilya (mutfak, banyo, ofis, yatak odası), bahçe mobilyaları, mobilya aksesuarları ve parçaları, taşıt mobilyaları, hastane mobilyaları, otel mobilyaları, aksesuarlar gibi geniş yelpazede üretim yapılırken, ithal ürün/malzeme kullanımı sınırlı kalmaktadır. Bu yönüyle katma değeri yüksek sektörler arasında yer almaktadır. Türkiye’de istihdam kapasitesi en yüksek sektörlerden biri olan mobilya sanayi, yurt genelinde her il ve ilçeye dağılmış durumdadır. 1980’lerden sonra Türkiye’deki ekonomik ve sosyal gelişmeler, son 10 yılda hızlı konutlaşma ve kentsel dönüşüm projeleri özellikle büyük Metropollerde kaliteli, fonksiyonel ve modern mobilya taleplerini artırmış, bu gelişmeler sektöre ve ülke ekonomisine ivme kazandırmıştır.

Türkiye’nin cari fiyatlarla kişi başına düşen geliri, 2005 yılında kişi başı 6.500 \$ iken 2013 yılında % 74 artarak 11.318 \$ olmuştur. Buna paralel, mobilya sektörü 16 milyar lira (7,2 milyar \$) üretim hacmine ulaşmış ve büyümesini her yıl artırmıştır. Mobilya TÜİK tarafından yapılan “gelirler ve yaşam koşulları” araştırmasına göre harcamalardan aldığı pay bakımından hane halkı gider kalemleri içerisinde; % 5,9 pay ile beşinci sırada yer almaktadır. Mobilya kira-konut, gıda, ulaşım, lokanta-otel harcamalarından sonra gelmektedir.

1.1. Girişim/İşyeri Sayısı ve İstihdam

Mobilya sektöründe girişim sayısı ve istihdam sayıları yıllar itibari ile inişli çıkışlı bir seyir arz etmektedir. Girişim/işletme ve çalışanların sayısı genel imalat ve istihdama oranları Tablo1.1a’da verilmiştir.

Tablo 1.1a. İşyeri sayısı ve istihdam

MOBİLYA SEKTÖRÜ YILLARA GÖRE GİRİŞİM, İSTİHDAM VS. RAKAMLARI							
Parametreler	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Girişim sayısı	35.854	32.994	34.438	34.427	31.089	35.883	39.036
Genel İmalata oranı %	11.57	10.42	10.71	10.73	10.36	10.77	11.59
Ücretli çalışanlar	106.807	106.407	115.898	97.105	120.580	140.772	159.246
Genel istihdama oranı %	4,51	4.32	4.57	4.29	4.70	4.95	5.09
Mobilya imalat ortalama				Ülke imalat ortalama			
Girişim sayısı	39.036	4,07	↔	9,2	336.862		
Çalışanlar sayısı	159.246				3.126.540		

Kaynak: TÜİK 2013 [1]

2012 değerlerine göre, mobilya sanayinde 39.036 girişim/işletmede 159.246 çalışan vardır. İstihdamın genel istihdama oranı %5,09 iken işletme sayısının genel imalata oranı %11,59’dur. Son yedi yılda sektörde istihdam 106 binden 159 bine anlamlı artış sağlamış, girişim sayısı 35binden 39 bine yükselmiştir. Girişim sayılarında 2007 ve 2010 yıllarında düşüş

çalışanlarda ise 2009 yılında oluşan düşüş dikkat çekicidir. Mobilya imalatında işletme başına düşen çalışan sayısı % 4,07 ile genel imalat ortalamasının (%9,2) oldukça altındadır.

Mobilya imalat sanayi için yukarıda yer verilen temel göstergeler, ürün grubu itibariyle aşağıda ayrıntılı olarak sunulmaktadır. Alt grup olarak değerlendirildiğinde en yüksek istihdam ev ve bahçe mobilyalarındadır. Mutfak mobilyaları, büro ve mağaza alt ürün gruplarında istihdam anlamlı oranda artmıştır. Alt gruplara göre girişim sayısı Tablo 1.1b’de verilmiştir.

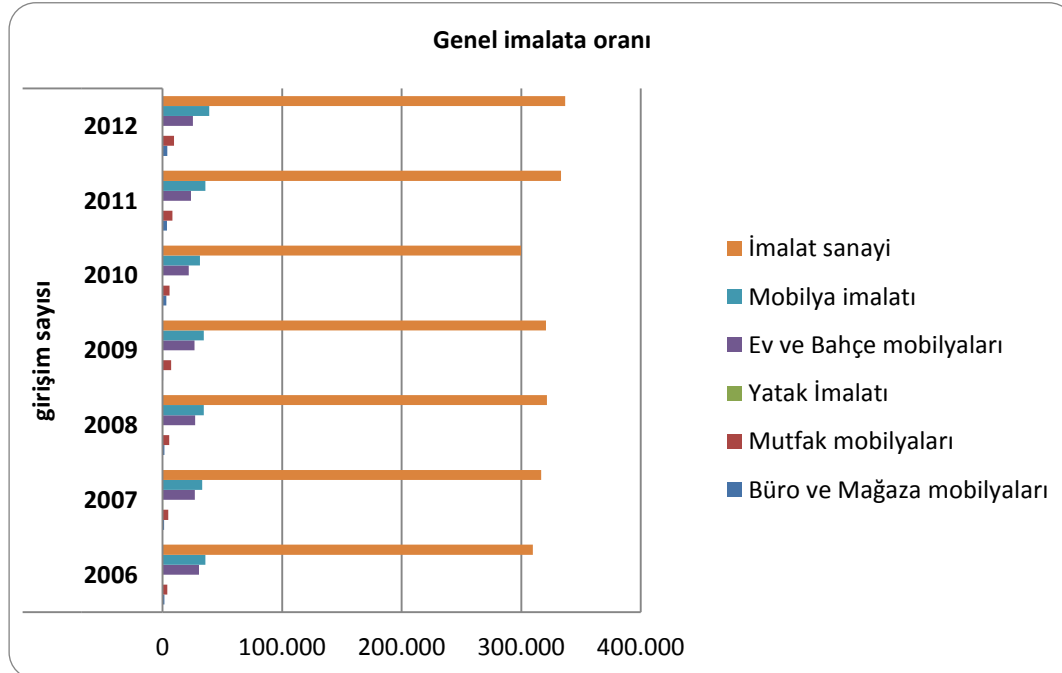
Tablo 1.1b. Alt gruplara göre girişim sayısı

NACE KOD	Alt gruplara göre girişim sayısı	Yıllar						
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
31.01	Büro ve Mağaza mobilyaları	1.424	1.271	1.431	435	3.072	3.709	4.020
32.02	Mutfak mobilyaları	3.794	4.605	5.483	7.006	5.888	8.123	9.440
31.03	Yatak imalatı	340	277	280	296	241	271	274
31.09	Ev ve Bahçe mobilyaları	30.296	26.841	27.244	26.690	21.888	23.780	25.302
31	Mobilya imalatı	35.854	32.994	34.438	34.427	31.089	35.883	39.036
C	İmalat sanayi	309.841	316.596	321.652	320.815	299.928	333.288	336.862
Genel imalata oranı		11.57	10.42	10.71	10.73	10.36	10.77	11.59

Kaynak: TÜİK 2013 [1]

Mobilya sektöründe en yüksek girişim sayısı 25.302 ile ev ve bahçe mobilyaları alt grubundadır. Ancak bu alt grupta girişim sayısı 2006 yılına göre azalmıştır. Mutfak mobilyaları alt ürün grubunda girişim sayısı 9.440 olup, girişim sayısı 2006 yılından bu yana önemli ölçüde artmıştır. Yatak üretimi yapan girişim sayısı ise gerilemiştir. Büro ve mağaza mobilyaları üreten girişim sayıda 2006 yılından sonra önemli ölçüde artmış ve 2012 yılında 4.020 olmuştur. Sektörün genel imalat ile ilişkisi Şekil 1.1.’de verilmiştir.

Şekil 1.1. Alt gruplara göre girişim sayısı ve genel imalata oranı

Alt gruplara göre girişim sayısı, genel imalat sanayinin yaklaşık %10'luk bölümünü oluşturmaktadır. Bu oran 2012 yılında %11,59 olup en yüksek girişim sayısı ev ve bahçe mobilyalarında olurken en düşük sayısı ise yatak imalatında olmuştur. Alt gruplara göre istihdam sayısı Tablo 1.1c'de verilmiştir.

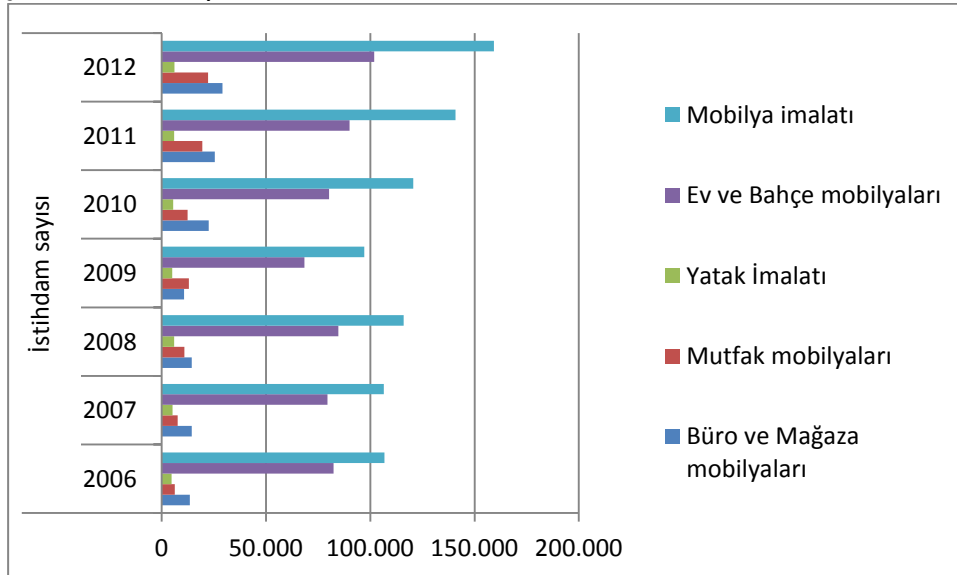
Tablo 1.1c. Alt gruplara göre istihdam sayısı

NACE KOD	Alt gruplara göre istihdam sayısı	Yıllar						
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
31.01	Büro ve Mağaza mobilyaları	13.468	14.312	14.429	10.712	22.444	25.350	29.154
32.02	Mutfak mobilyaları	6.176	7.528	10.856	13.027	12.376	19.464	22.240
31.03	Yatak imalatı	4.756	5.191	5.900	5.055	5.481	5.959	6.020
31.09	Ev ve Bahçe mobilyaları	82.407	79.376	84.713	68.311	80.279	89.999	101.832
31	Mobilya imalatı	106.807	106.407	115.898	97.105	120.580	140.772	159.246
C	İmalat sanayi	2.368.861	2.459.904	2.538.318	2.264.238	2.564.244	2.842.446	3.126.540
Genel istihdama oranı		4,51	4,32	4,57	4,29	4,70	4,95	5,09

Kaynak: TÜİK 2013 [1]

Mobilya imalat sanayi istihdamı yıllar itibariyle dalgalı bir seyir göstermektedir. 2012'de toplamda 159.246 kişi sektörde istihdam edilmiştir. Alt ürün grupları itibariyle değerlendirildiğinde en yüksek istihdam 101.832 kişi ile ev ve bahçe mobilyaları alt ürün grubunda yer almaktadır. Büro mağaza ürün grubunda 29.154 kişi, mutfak mobilyaları ürün grubunda ise 22.240 kişi istihdam edilmiştir. İstihdamın en düşük olduğu alt grup ise yatak imalatında olmuştur. Alt ürün gruplarına göre dağılım Şekil 1.2.'de verilmiştir.

Şekil 1.2. Mobilya sektöründe istihdam

Şekil 1.2'ye göre, en yüksek istihdam büro ve mağaza mobilyaları alt ürün grubunda olmuştur. Ancak, son yedi yılda dalgalı seyir söz konusudur. En düşük istihdam oranı ise yatak

odasında olmuştur. Genel imalata göre değerlendirildiğinde mobilya imalatının aldığı pay %5.09 dur. Bu ülke genel istihdam ortalamasının altındadır.

1.2. Sektörün Bölgesel Olarak Dağılımı

Mobilya imalatında faaliyet gösteren işyerleri ve sigortalı sayılarının illere göre dağılımı Tablo 1.1d'de verilmiştir. En çok ve en az istihdama sahip 10 il listeye dâhil edilmiş ve genel toplam verilmiştir.

Tablo 1.1d. İllere göre ilk ve son 10, işyeri sayısı ve istihdam

Sıra no	İstihdamı en çok olan iller				Sıra no	İstihdamı en az olan iller			
	İller	İşyeri sayısı	Sigortalı sayısı	İşletme İstihdam oranı		İller	İşyeri sayısı	Sigortalı sayısı	İşletme İstihdam oranı
1	İstanbul	4.353	24.812	5,69	1	Ardahan	0	0	0
2	Bursa	1.549	17.031	10,9	2	Bayburt	3	4	1,3
3	Kayseri	760	13.432	17,6	3	Tunceli	3	4	1,3
4	Ankara	2.156	11.741	5,5	4	Gümüşhane	4	5	1,2
5	İzmir	1.642	9.916	6,03	5	Ağrı	4	8	2,0
6	Kocaeli	315	3.442	10,9	6	Hakkâri	4	14	3,5
7	Antalya	636	2.990	4,7	7	Edirne	9	15	1,6
8	Düzce	92	1989	21,6	8	İğdir	4	17	4,2
9	Sakarya	221	1.795	8,1	9	Kilis	3	28	9,3
10	Mersin	344	1.529	4,4	10	Van	9	42	4,6
Liste toplam		12.068	88.667	7,3	Liste toplam		43	137	3,1
Mobilya imalat genel toplam					Ülke imalat genel toplam				
Girişim sayısı		39.036		4,07	336.862			9,2	
Çalışanlar sayısı		159.246			3.126.540				

Kaynak:TÜİK, İş İstatistikler 2013 [1].

Mobilya sektöründe istihdamın en yoğun olduğu ilk 10 il sırasıyla İstanbul, Bursa, Kayseri, Ankara, İzmir, Kocaeli, Antalya, Düzce, Sakarya ve Mersin olarak sıralanırken, istihdamın en düşük olduğu iller; Ardahan, Bayburt, Tunceli, Gümüşhane, Ağrı, Hakkâri, Edirne, İğdir, Kilis ve Van'dır. Sektörde işletme başına düşen istihdam % 4,07 iken sıralamada ilk onda bulunan illerin ortalaması %7,3'tür. Her iki ortalamada % 9,2 olan ülke imalat istihdam ortalamasının oldukça altındadır.

İllere göre, işletme sayısına düşen istihdam oranlarında en yüksek il %21 ile Düzce olup Kayseri %17, Bursa ve Kocaeli 10,9, Sakarya % 8 ile takip etmektedir. En düşük illerden Ardahan'da hiç mobilya üreticisinin olmaması dikkat çekerken, diğer 9 ilde mobilya üreticisi ve istihdam son derece düşüktür.

İstanbul bölgesi: Mobilya sektörü muhtelif yerlere dağılmış olmakla beraber en önemli iki merkez İkitelli Organize Sanayi bölgesindeki Masko ve küçük sanayi sitesi Modoko'dur. İstanbul işletme başına ortalama 5,7 kişilik istihdam düzeyi ile Türkiye genel imalat sektörü ortalamasının altında istihdam yapısına sahiptir.

Düzce Bölgesi: % 22'lik istihdam oranı ile sektörde en yoğunluklu istihdama sahip bölge olup ülke mobilya imalat ortalamasının 5 katı, genel imalat istihdam ortalamasının ise 2 katına denk gelmektedir. Bölge hem iç pazara hem de dış pazara üretim yapmaktadır.

Bursa-İnegöl Bölgesi: Mobilya üretiminin yoğunlaştığı diğer bölge olup gelişme dinamiği yüksektir. Tarihi İpek Yolu üzerinde bulunmasının getirdiği ticari hareketliliği ve hammadde kaynaklarına yakın olmasının avantajını iyi değerlendiren bölge, bugün önemli bir mobilya merkezidir. Sektörün ihracat dağılımında Kayseri ve İstanbul'un ardından üçüncü sıradadır. Bölgenin ihracatta yakaladığı başarı, Bursa-İnegöl'ün mobilyada önemli uluslararası merkez olma yolunda olduğunu göstermektedir.

Kayseri Bölgesi: Bölgede mobilya sektörünün yükselişi kanepeler, koltuk ve yatak üretimi ile başlamıştır. Teknolojik gelişmeler ve yeni yatırımlarla bugün mobilyanın her dalında üretim yapan firmaları ile Kayseri, Türkiye'nin önemli bir mobilya merkezi haline gelmiştir. TOBB verileri ve TÜİK ihracat rakamlarına göre Kayseri ülke mobilya ihracatında bir numaralı bölgedir. İşletme başına istihdam ortalaması 17,7 olup Türkiye genel imalatının yaklaşık 2 katıdır.

Ankara Bölgesi: Mobilya üretiminde her zaman önemli merkez olmuştur. Siteler 1960'lı yıllarda Marangozlar Odası'nın önderliğinde kurulmuş olup, bugün 5.000 dönüm arazi üzerinde faaliyet gösteren büyük organize sanayi bölgesidir. Bölge küçük ve orta ölçekli mobilya üretimi yapan birçok işletmeyi barındırmaktadır. Ankara mobilya işletmeleri, emek yoğun işletmeler olup, büyük ölçekli üretim yapan firma sayısı oldukça azdır. Bölgenin ciddi altyapı sorunları ve ulaşım sorunu vardır. İşletme başına düşen % 5,5 kişilik istihdam oranı ile Ankara, ülke genel mobilya imalat sektörünün üstünde ancak genel imalat ortalamasının oldukça altında eleman çalıştırmaktadır.

İzmir bölgesi: Karabağlar ve Kısıkköy bölgeleri üretimin yoğunlaştığı merkezler olup, şehir sahip olunan liman, ulaşım kolaylığı ile de ihracatta önemli atılımlar içerisindedir. İşletme başına düşen çalışan sayısı 6,0 kişi ile Türkiye ortalamasının altında istihdam düzeyine sahiptir. Bölge büyük işletmelerin sayısı oldukça azdır.

1.3. Mobilya Üretim ve Tüketimi

Sanayileşmenin tetiklediği kentleşme oranındaki artış, iş gücüne katılım, ülkemizin içine girmiş olduğu ekonomik kalkınma sürecinde milli gelirdeki kayda değer gelişmeye paralel olarak mobilya kullanımı yaygınlaşmıştır. NACE 31 sınıflamasına göre mobilya üretimi 4 alt başlıkta gruplanmaktadır. Bu grupların toplam üretim içerisindeki 2012 yılı değerleri Tablo 1.2'de verilmiştir.

Tablo 1.2. Yıllar itibariyle Türkiye mobilya üretimi

Alan	OFİS MOBİLYA SANAYİ YILLARA GÖRE ÜRETİM (Milyon TL)						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Büro ve Mağaza mobilyaları	1.111	1.115	1.417	1.126	2.060	2.909	3.285

Kaynak: TÜİK, İş İstatistikleri, 2013 [2]

a sektöründe yaklaşık 16 milyar liralık üretim gerçekleştirilmiştir. 31.09 NACE kodlu ev ve bahçe mobilyaları 10 milyar liralık değer ile üretimin en yüksek olduğu ürün grubudur. 31.03 NACE kodlu yatak imalatı grubu ise 959 milyonluk liralık hacim ile üretimin en az olduğu ürün grubudur. Son yıl değerlendirmelerine göre hem genel imalat sanayinde hem de mobilya imalat sanayinde %30lar üzerinde sert büyümeler olmuştur. 2009 yılında ise mobilya imalatında %14, genel imalatta ise yaklaşık %12'lik daralmalar olmuştur. İstikrarlı büyüme sektörün gelişimi için önem arz ederken ülke genelinde konut ve işyeri ofis alanında yaşanan ciddi büyümelerin üretimi tetiklediği düşünülmektedir. Türkiye mobilya tüketim ve üretim ile ilişkilendirilmesi Tablo 1.3'de verilmiştir.

Tablo 1.3. Mobilya tüketimi ve üretimle ilişkilendirilmesi

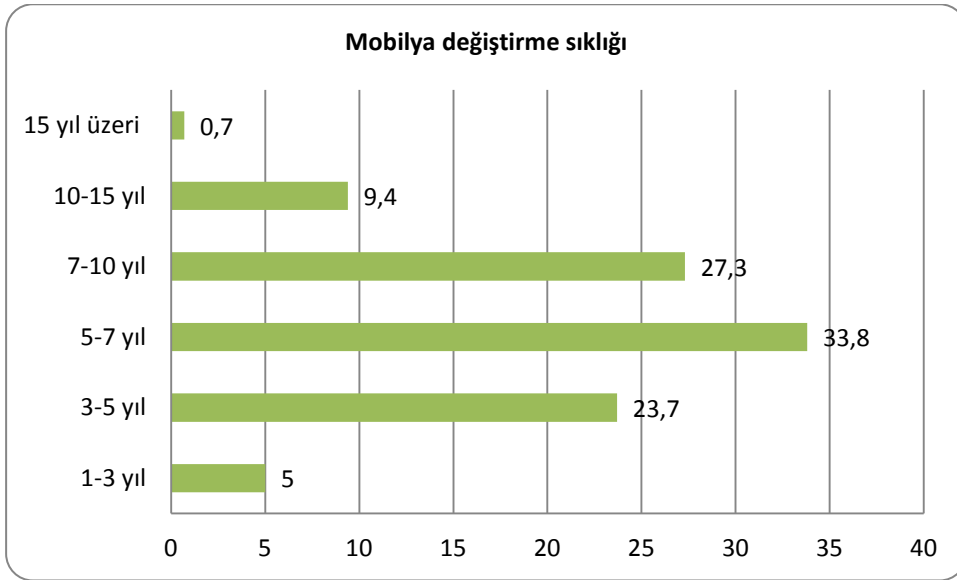
	NACE KOD 31	Mobilya Üretim ve Tüketim dengesi (Milyon TL)						
		Yıllar						
	Mobilya imalatı	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
31	Üretim	7.322	8.150	9.811	8.436	10.486	14.074	15.963
31	Tüketim*	7.064	7.798	9.217	7.820	9.810	13.357	14.612
	Tüketim oranı	96,4	95,6	93,9	92,6	93,5	94,9	91,5
	Son 7 yıl ortalama	94.05						

Kaynak: TÜİK, İş İstatistikleri, 2013 [2]

*Mobilya tüketimi ile ilgili veriler, üretim değerleri üzerinden ithalat ve ihracat değerleri hesaplanarak tespit edilmiştir.

Tablo 1.3. değerlerine göre, ülkede üretilen mobilyaların % 94'ü iç pazarda tüketilmektedir. Tüketici alışkanlıklarının ve ihtiyaçların değişmesi, gelir düzeyinin artması tüketimi etkilemekte olup doğrudan üretime yansıdığı söylenebilir. MUSİAD 2013 raporuna göre son yıllarda tüketicilerin mobilya değiştirme sıklığının arttığı iddia edilmektedir. Bu eğilimin mobilya tüketimine etki eden faktörlerden birisi olduğu söylenebilir. Tüketicilerin mobilya değiştirme sıklığı Şekil 1.3 de verilmiştir.

Şekil 1.3. Mobilya değiştirme sıklığı

MUSİAD 2013

şekil 1.3'e göre 3-10 yıl arası tüketicilerin % 85'i mobilyalarını değiştirdikleri iddia edilebilir. Bu oran oldukça yüksek olup tüketicinin değişim kararının doğrudan mobilya üretimi ve tüketicinin pozitif etkilediği söylenebilir, ancak evre boyutu olarak değerlendirildiğinde mobilya yaşam ömrünün daha uzun olması gerektiğidir. Buradan hareketle tüketicinin korunmaya yönelik garanti sürelerinin genelde 2 yıl süreli olması bu bilgi ile örtüşmektedir.

İç pazarda mobilya tüketicisini etkileyen diğer önemli faktörler ise inşaat sektöründe ki oluşum ve dönüşüm projeleridir. Türkiye'de inşaat sektörünün gelişimi konut finansman sisteminin kurulması ve kentsel dönüşüm gibi etkenler ile birlikte yıllar itibariyle konut üretimi ciddi oranlarda artmıştır. Türkiye genelinde alınan konut yapı ruhsatları Tablo 1.4 ve ofis-işyeri için alınan ruhsat verileri Tablo 1.5'te verilmiştir.

Tablo 1.4. Alınan konut yapı ruhsatları

Yıllar	Konut/daire sayısı	Yzlm m ²	Ortalama Birim alan m ²
2003	202.839	32.721.000	162
2004	329.777	51.643.000	157
2005	545.336	82.297.000	151
2006	597.786	92.941.000	156
2007	581.029	89.806.000	155
2008	500.005	74.340.000	148
2009	516.229	77.912.000	151
2010	901.705	139.087.000	154
2011	650.285	93.861.000	144
2012	741.592	112.311.000	151
2013	810.784	125.619.000	155
11 yıl Toplam konut	6.377.367	972.538.000	153
	ülke nüfusu	76.667.864	
	üretilen konutun Nüfusa oranı	8,31	

Kaynak: TÜİK, Yapı İzin İstatistikleri, 2014 [3]

Son 11 yılda toplamda yaklaşık 1 milyar m² ve ortalama 153 m² daireye karşılık gelen 6,3 milyon konut üretilmiştir. Ülke nüfusu 2013'te 76 milyondur. Üretilen konutun nüfusa oranı 8,31'dir. Sadece 2013'te 150 m² üzerinde 810 bin konut üretilmiştir. Bu durum sektörün üretim ve tüketimine yansımakta olup doğal olarak mobilya talebini desteklemekte ve iç pazarı etkilemektedir. Benzer bir durum ofis binaları içinde geçerlidir.

Tablo 1.5. İllere göre ofis işyeri binaları için alınan yapı ruhsatları

İller	Alınan yapı ruhsatları m ²						6 yıl toplam
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
İstanbul	1.129.628	992.697	1.555.125	1.920.610	2.236.691	2.707.114	10.541.865
Ankara	627.109	375.161	820.161	637.401	1.293.772	89.671	3.843.275
Kocaeli	455.859	167.821	161.465	221.120	284.660	321.948	1.612.873
Antalya	142.437	119.493	84.436	123.583	173.280	292.113	935.342
Adana	116.011	180.489	92.583	94.202	253.740	189.504	926.529
İzmir	138.409	64.440	86.165	136.472	189.437	263.942	878.865
Bursa	79.422	119.226	113.920	307.666	113.913	184.697	918.844
Konya	63.655	76.386	87.013	104.410	94.368	131.627	557.459
Denizli	60.803	88.942	45.039	70.419	92.667	117.519	475.389
Gaziantep	85.079	37.694	35.380	75.200	17.731	117.039	368.123
Tekirdağ	41.537	38.002	32.415	57.174	101.077	138.626	408.831
Liste toplam	2.939.949	2.260.351	3.113.702	3.748.257	4.750.259	4.553.800	21.467.395
Genel Toplam	4.115.098	3.483.742	4.805.785	4.912.101	6.237.109	7.143.623	30.697.458

Kaynak: TÜİK, Yapı İzin İstatistikleri, 2014 [4]

Ofis işyeri ruhsat alımlarında öncelikli şehirler İstanbul ve Ankara gelirken Kocaeli, Antalya, Adana gibi şehirler listede öne çıkmaktadır. Son 6 yıl değerlendirmelerine göre ülke genelinde 30 milyon m²'lik ofis alanı üretilmiştir. Ofis ve konut üretimindeki artışlar, ofis ve konut mobilya üretiminde ciddi artışlara neden olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, sanayileşmenin tetiklediği kentleşme oranındaki artış, iş gücüne katılım, ülkenin içine girmiş olduğu ekonomik kalkınma süreci, dışa açılım ve milli gelirdeki kayda değer artış gibi gelişmelere paralel olarak mobilya tüketimi artmıştır. Mobilya tüketimini etkileyen faktörler; kişi başına düşen milli gelir, nüfus artış hızı, evlilik sayısı, üretilen konut sayısı, beklentiler (siyasi, ekonomik), kültürel yapı vb. olarak sıralanabilir. Yeni konut inşaatları, ofis binaları, oteller, kültür-sanat-eğlence binaları, alışveriş merkezleri, ticari binalardaki hızlı artışlar mobilya talebini tetiklemiştir. Bununla birlikte, mobilya yenileme, evlilikler ve ihracat - ithalat talepleri diğer tetikleyici unsurlar olarak sıralanmaktadır.

Sektörde en yüksek talep oturma grubu mobilyaları, yemek odası ve ofis mobilyalarına gelmektedir. Ofis mobilyaları için ise talep büyük ölçüde işyeri açılması ve inşaatlarına, ofis otomasyon sistemlerinin kullanımına ve doğal olarak istihdamın artmasına bağlıdır. Bu nedenle esnekliği yüksek tüketim mali olan mobilyaya olan talep ve üretim kapasite kullanım oranları ekonomik dalgalanmalara paralel olarak inişli çıkışlı bir seyir izleyebilmektedir. Sektörün son 10 yıllık süreçte pozitif seyir arz eden büyümesi, inşaat sektöründe oluşabilecek negatif bir durumun iç pazar daralmasına neden olacağı söylenebilir. Gelecek 10 yıllık süreçte, sektörün iç pazar tüketiminde azalma olacağı ve pazardaki iç tüketimin dış pazara yansıtılması için öngörüler oluşturulması önerilmektedir.

1.4. Kapasite Kullanımı

Mobilya sanayinde üretim 2006 yılında 7,3 milyar TL olup 2013'te 15,9 milyar TL'ye ulaşmıştır. Üretim hacmi parasal değer olarak 2 katından fazladır. Ancak, sektörün bu süreçte tam kapasite çalışmadığı görülmektedir. Mobilya imalatı kapasite kullanım oranları Tablo 1.6'da verilmiştir.

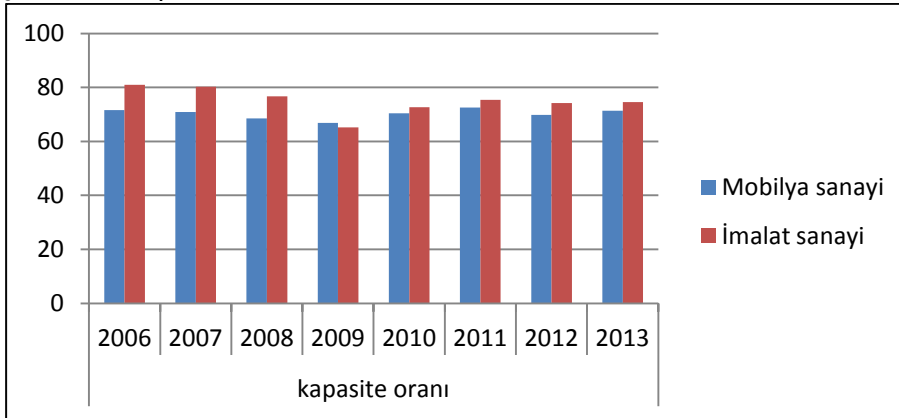
Tablo 1.6. Mobilya imalatı kapasite kullanım oranları

Sanayi	Kapasite kullanım oranları (%)								Son 8 yıl ortalama
	Yıllar								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Mobilya	71.6	70.9	68.5	66.9	70,4	72.6	69.8	71.4	70,2
Yıllık Değişim	-	- 0.98	-3.50	-2.39	4.93	3.03	-4.01	2.24	
Genel İmalat	81.0	80.2	76.7	65.2	72.7	75.4	74.2	74.6	75
Yıllık Değişim	-	0.99	-4.56	-17.6	10.31	3.58	-1.61	0.53	

Kaynak: TCMB [5].

Mobilya imalatı 2006 yılında % 71,6 oranında kapasite kullanımına sahiptir. Ancak, 2007, 2008 ve 2009 ve 2012 yıllarında bir önceki yıla göre mevcut kapasite kullanım oranlarında azalmalar olmuştur. En yüksek kapasite kullanım oranına ise 2011 yılında ulaşmıştır. Son sekiz yıl değerlendirmesine göre %70'lik kapasite kullanım ortalaması söz konusu iken bu değer % 75 olan genel imalat kapasite kullanım oranının altında kalmıştır. Şekil 1.4'te mobilya imalat sanayi ve genel imalat sanayi kapasite kullanımını karşılaştırmaları verilmiştir.

Şekil 1.4. Kapasite oranları

Son 8 yıllık değerler doğrultusunda sektörün % 70 üretim kapasitesi ile çalışması dikkat çekici olup üretim hacmi ve parasal değerinde artış olmasına rağmen kapasite kullanım oranlarında dalgalı ve düşüş ağırlıklı seyir; negatif uyumsuzluk arz etmektedir. Sektörün mevcut kapasite kullanım oranları rekabete girdiği ülke oranlarının altındadır.

1.5. Sektörde ARGE ve Teknoloji Faaliyetleri

Sektörde büyük ölçekli işletmelerde gelişmiş üretim teknolojilerinden faydalanılmaktadır. Büyük ölçekli firmaların katılımı ile mobilya imalat sanayinde teknoloji faaliyetleri, araştırma-geliştirme çalışmaları, tasarım ve markalaşma rekabetin en önemli unsurları haline gelmiştir. Bu parametreler sektörün gelişimi ile doğrudan ilişkilidir. Araştırma geliştirme göstergeleri ile ilgili istihdam verileri Tablo 1.7’de verilmiştir.

Tablo 1.7. Araştırma geliştirme göstergeleri, istihdam

İstihdam Göstergeleri	Yıllar							
	2009		2010		2011		2012	
	Mobilya Sanayi	Genel Sanayi	Mobilya Sanayi	Genel Sanayi	Mobilya Sanayi	Genel Sanayi	Mobilya Sanayi	Genel Sanayi
Araştırmacı	164	13.085	142	13.242	103	16.036	106	17.433
Teknisyen	154	7.371	137	8.120	207	9.348	180	10.309
Diğer destek	107	2.989	89	3.226	53	5.301	46	3.592
Toplam	425	23.445	382	24.588	363	28.781	332	31.334

Kaynak: TÜİK, 2013 [6].

Mobilya imalat sanayinde araştırma geliştirme faaliyetleri için istihdam edilenlerin sayısı 2012 yılı itibariyle toplam 332 kişidir. Araştırma geliştirme için yapılan harcamalar ise yıllar itibari ile artış eğilimli olup 2012 yılında 13,8 milyon olmuştur. Bunun 12,4 milyon TL’si istihdam ağırlıklı harcamalar, 1,4 milyon TL’si ise donanım ve benzerlerini içeren yatırım harcamalarına kullanılmıştır. Araştırma geliştirme göstergeleri ile ilgili harcamalar verileri Tablo 1.8’de verilmiştir.

Tablo 1.8. Araştırma geliştirme göstergeleri, harcamalar

İstihdam Göstergeleri	Yıllar (milyon TL)							
	2009		2010		2011		2012	
	Mobilya Sanayi	Genel Sanayi	Mobilya Sanayi	Genel Sanayi	Mobilya Sanayi	Genel Sanayi	Mobilya Sanayi	Genel Sanayi
Cari harcama	11,7	1.760	12,1	1.812	12,9	2.119	12,4	2.610
Yatırım harcama	1,0	255	1,2	223	2,5	450	1,4	514
Toplam	12,7	2.105	13,3	2.035	15,4	2.569	13,8	3.124

Kaynak: TÜİK, 2013 [6].

Araştırma geliştirme ve teknoloji takibi ile ilgili somut göstergeler patent ve markalardır. Sektörde alınan patent sayısı, marka tescilleri ve tasarım tescilleri ile ilgili veriler Tablo 1.9’da verilmiştir.

Tablo 1.9. Mobilya imalatından alınan patent, marka ve tasarım tescil sayıları

Yerli

	Patent sayısı		Marka tescilleri		Tasarım Tescilleri	
	Mobilya Sanayi	Genel Sanayi	Mobilya Sanayi	Genel Sanayi	Mobilya Sanayi	Genel Sanayi
2000	52	720	200	10.736	402	1.679
2005	140	2.757	691	27.192	1.179	4.389
2006	252	3.427	997	34.812	1.495	4.970
2007	297	4.365	2.119	83.928	1.315	4.871
2008	306	4.584	1.751	71.763	1.312	4.798
2009	314	4.529	1.806	85.063	1.129	5.247
2010	338	5.146	1.291	64.286	1.270	6.363
2011	398	6.011	1.493	69.466	1.548	6.968
2012	389	5.907	2.258	104.720	1.585	7.385
2013	317	4.563	2.663	144.950	1.719	7.837
Son 9 yıl Toplam	2751	41.289	15069	686.180	12.552	52.828

Kaynak: TPE, 2014 [7].

Sektörde tasarım tescilleri, marka tescilleri ve patent sayıları yüksek katma değerli üretim, inovasyon ve markalaşma süreçlerinde önemli parametrelerdir. Buna göre, 2000’de mobilya sanayinde alınan patent sayısı 52, marka tescil 200 ve tasarım tescil ise 402’dir. Genel imalatta ise patent sayısı 720, marka tescil 10.736 ve tasarım tescil ise 1.679’dur.

2013 yılında ise sektörde alınan patent sayısı 317, marka tescil 2.663, tasarım tescil ise 1.719 âdete yükselmiştir. Sektör adına ciddi artış gözlemlenmiş olsa da gelişmiş ülke seviyesi sayılarına henüz ulaşamadığı söylenebilir. Son yıllarda artış eğilimli bu parametrelerin hız kazanarak devam etmesi sektörün ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabetine pozitif etki edeceği düşünülmektedir.

1.6. Türkiye İhracat ve İthalatı

Türk mobilya sektörüne ait 2013 GTİP kodlama sistemine göre ürün bazında ihracat değerleri sırasıyla Tablo 1.10’da verilmiştir. 9405 ve 9406 GTİP numaralı ürünler listeye dâhil edilmemiştir.

Tablo 1.10. Ürün gruplarına göre Türkiye mobilya ihracatı

GTİP Dörtlü Kodu	GTİP Dörtlü Adı	4’lü GTİP ürün gruplarına göre Türkiye İhracat verileri (Bin \$)				
		2010	2011	2012	2013	2014 Ağustos
9401	Oturmaya Mahsus Mobilyalar Ve Bunların Aksam ve Parçaları	541.763	632.130	646.218	738.600	527.616
9402	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte, Veterinerlikte Kullanılan Mobilyalar, Berber Koltuklar Vb; Bu Eşyaları	21.469	26.609	32.409	52.211	31.039
9403	Diğer Mobilyalar Ve Bunların Aksam ve Parçaları	750.290	894.529	1.113.034	1.325.343	959.955
9404	Şilte Mesnetleri, Yatak Takımı Eşyası vb. Eşya (Şilteler, Yorganlar, Diz ve Ayak Örtüleri, Yastıklar,	101.150	105.108	106.909	121.092	81.719
Genel Toplam		1.414.672	1.658.376	1.898.570	2.237.246	1.600.330
Yıllık değişim %		18	18	18	15	-

Kaynak TÜİK 2014 [8].

Ürünlerin 12’li GTİP verileri detaylı olarak EK 1 de verilmiştir.

Türkiye mobilya sektörü ürün gruplarına göre değerlendirildiğinde, son dört yılda % 15 ve 18’lik anlamlı artış söz konusudur. En yüksek ihracat 1,32 milyar \$ ile 9403 GTİP’olu ürün bazında en düşük ihracat hacmi ise 9402’olu ürün grubun da olmuştur. Türkiye’nin ürün gruplarına göre ihracat oranları anlamlı oranda artmış olmasına rağmen dünya mobilya ihracatını gerçekleştiren ülkeler listesinde bulunan rakip ülkelere göre, hacmi düşük kalmaktadır. Ülkelere göre Türkiye mobilya ihracat verileri Tablo 1.11a’de verilmiştir.

Tablo 1.11a. Ülkelere göre Türkiye mobilya ihracatı

2014	2013	Ülke Adı	Yıllar (ABD \$)				Performans	Pay
			2011	2012	2013	2014 Ağustos	%	%
1	1	IRAK	286.447.623	396.202.880	455.149.461	306.557.338	13	20,3
2	2	LİBYA	17.494.230	167.211.289	237.097.610	144.274.271	29	10,6
3	3	AZERBAYCAN	108.470.135	131.495.049	166.777.149	110.067.839	21	7,45
4	4	ALMANYA	168.836.852	152.839.224	143.940.092	96.320.328	-6	6,43
5	5	FRANSA	91.390.124	85.444.360	105.689.976	80.485.137	19	4,72
6	8	RUSYA FEDER.	49.109.839	59.346.904	100.774.616	59.217.444	41	4,50
7	7	TÜRKMENİSTAN	76.133.454	61.209.556	87.962.455	62.114.023	30	3,93
8	6	SUUDİ ARABİSTAN	42.622.461	66.676.562	84.099.719	79.543.627	21	3,75
9	9	İNGİLTERE	40.776.546	49.672.190	57.597.146	42.165.128	14	2,57
10	10	HOLLANDA	56.552.284	53.155.514	46.351.419	30.931.692	-15	2,07
11	11	B.A.E.	18.267.312	20.864.737	41.028.799	25.454.485	49	1,83
12	12	A.B.D.	26.822.602	30.335.122	38.946.611	41.280.539	22	1,74
13	13	İTALYA	34.100.350	30.344.907	33.895.412	23.779.975	10	1,51
14	14	İRAN	110.754.208	71.527.314	31.354.938	25.059.182	-128	1,40
15	17	GÜRCİSTAN	28.539.695	32.126.202	30.891.035	23.017.583	-4	1,38
16	16	İSRAİL	23.299.555	23.419.348	30.506.365	23.734.155	23	1,36
17	15	KAZAKİSTAN	19.552.230	24.317.979	30.221.023	18.910.436	20	1,35
18	21	ROMANYA	19.489.484	18.535.895	27.977.666	33.473.136	34	1,25
19	17	AVUSTURYA	25.474.875	22.634.247	25.392.503	14.988.118	11	1,13
20	18	K.K.T.C.	22.526.384	21.512.284	24.036.693	16.424.491	11	1,07
21	19	MISIR	14.034.612	20.493.500	23.176.014	15.952.170	12	1,03
22	20	İSPANYA	15.264.377	11.946.444	22.353.441	17.892.702	47	0,99
23	22	BELÇİKA	25.439.710	24.620.794	22.053.544	16.382.902	-12	0,98
24	23	CEZAYİR	13.828.285	14.271.911	18.827.133	19.992.460	24	0,84
25	24	KATAR	9.656.755	11.375.405	18.765.599	9.677.545	39	0,83
Liste Toplam			1.323.746.017	1.614.314.364	1.904.466.419	1.337.696.706	15	85,11
Toplam 203 Ülke			1.658.376	1.898.570	2.237.246	1.600.330.218	15	100,0
Yıllık değişim %			18%	18%	15%	-		
Dünya Mobilya İhracatı			170.524.239.000			-		1,30

2013 8 aylık verileri dâhil olmak üzere ülkelere göre ihracat verileri EK 2’de verilmiştir.

Kaynak TÜİK 2014 [9], Trademap, 2014 [10].

2013 yılında Türkiye mobilya ihracatı yaklaşık 2,23 milyar \$ olup, 203 ülkeye yapılmıştır. 2012 de ise 215 ülkeye yapılmış olup 1,9 olmuştur. Ülke sayısının azalmasına karşılık ihracat değerinin artması anlamlı olup ihracatın yaklaşık % 85’inin ilk 25 ülkeye yapılması dikkat çekicidir. İhracat genel değerlendirildiğinde 2011 ve 2012’de % 18 oranında artış söz konusu iken, 2013’de % 15’lik artış olmuştur. Parasal değerine göre, listede ilk 5 ülke değişmemiş olup sırasıyla Irak, Libya, Almanya, Azerbaycan ve Fransa’dır.

2012 yılı değerlerine göre ihracatta en ciddi artış gösteren ülkeler Libya, Suudi Arabistan, Mısır, Irak, Kazakistan, Ukrayna gibi ülkeler sıralanırken 2013 yılında en ciddi artış

B.A.E (49), İspanya (47), Rusya (41), Katar (39), Romanya (34), Türkmenistan'a (30) olmuştur. En ciddi düşüşler ise, 2012 de Yunanistan (-39), İran (-31), Türkmenistan (-19), İtalya (-8) ve Avusturya (-7) olarak sıralanmış olup 2013'te en ciddi düşüş İran'a (-128) olmuştur. Diğer düşüş eğilimli ülkeler; Hollanda (-15), Belçika (-12), Almanya (-6) ve Gürcistan'dır (-4).

2013 yılı 8 aylık verilerine göre en dikkat çeken hacimler Irak ve Libya'ya yapılan artıştır. Almanya ise diğer dikkat çeken ülke pozisyonundadır. 8 aylık verilere göre yaklaşık 1,6 milyarlık ihracatın yılsonunda rahatlıkla 2,5 milyar \$ bulacağı tahmin edilmektedir. Yakın komşular, Arap ülkelere Türkiye mobilya ihracat verileri Tablo 1.11b ve Tablo 1.11c'de verilmiştir.

Tablo 1.11b. Arap ülkelere Türkiye mobilya ihracatı, bu ülkelerin mobilya ithalatı ve Türkiye'nin aldığı pay

NO	Arap Ülkeler	Türkiye İhracatı* ABD \$			Arap Ülkeler İthalatı* ABD \$ (Bin)	Arap Ülkeler Dünya İthalat Payı	Türkiye Arap Ülke Pay
		2011	2012	2013	2013	%	%
1	Irak	286.447.623	396.202.880	455.149.461	686.197	0.42	66.3
2	Libya	17.494.230	167.211.289	237.097.610	496.805	0.30	47.8
3	S. Arabistan	42.622.461	66.676.562	84.099.719	1.810.634	0.11	4.6
4	B.A.E.	18.267.312	20.864.737	41.028.799	2.739.530	1.69	1.5
5	Mısır	14.034.612	20.493.500	23.176.014	177.375	0.01	13.0
6	Cezayir	13.828.285	14.271.911	18.827.133	263.370	0.01	7.1
7	Lübnan	13.473.086	11.959.145	11.243.813	161.081	0.01	6.9
8	Katar	9.656.755	11.375.405	18.765.599	547.903	0.33	3.4
9	Kuveyt	6.719.971	9.479.696	13.111.304	381.463	0.23	3.4
10	Fas	8.283.493	9.246.980	12.696.992	269.458	0.16	4.7
11	Ürdün	7.132.132	7.891.506	9.766.913	125.193	0.07	7.8
12	Bahreyn	4.761.770	3.802.670	3.954.786	131.282	0.08	3.0
13	Suriye	11.176.945	1.179.027	2.639.258	29.313	0.01	9.0
14	Yemen	1.093.128	3.311.714	3.989.661	32.245	0.01	12.4
15	Tunus	1.769.612	2.705.031	3.897.652	56.498	0.03	6.9
16	Umman	1.610.151	2.064.783	2.439.068	190.335	0.11	1.2
17	Sudan	2.077.409	3.288.104	1.868.159	123.107	0.07	1.5
18	Somali	63.483	728.298	1.467.769	6.536	0.004	24.3
19	Etiyopya	872.668	726.966	1.288.449	55.686	0.03	2.3
20	Moritanya	505.015	3.484.661	937.383	3.251	0.002	31
21	Cibuti	70.057	196.751	295.710	62.975	0.03	0.4
22	Komarlar	368.439	15.196	8.055	3.507	0.002	0.2
Liste Toplam		448.869.024	745.229.626	936.516.737	8.353.744	5.16	11.2
Türkiye Mobilya İhracatı Genel Toplam		2.237.246.212			-	-	1.38
Dünya Mobilya İthalatı					159.954.384	100	

Kaynak: TÜİK, ihracat verileri, 2014 [9], Trademap, ithalat verileri, 2014 [11]

22 ülkeden oluşan Arap ülkelerinin yıllık mobilya ithalatı 8,3 milyar dolardır. Türkiye'nin bu ülkelere ihracatı ise 936 milyon olup %11,2'lik orana karşılık gelmektedir. En dikkat çekici ülkeler Irak ve Libya olup bu ülkelerin mobilya ihtiyacının yarısını Türkiye'den karşıladıkları söylenebilir. Ülke mobilya ithalatı en yüksek olan Suudi Arabistan 1,8 milyar ve Birleşik Arap Emirliklerinin ise 2,7 milyar dolardır. Ancak Türkiye, Suudi Arabistan'a % 4,6 ve B.A.E ise % 1,5'lik ihracat oranına sahip olup aldığı pay oldukça düşüktür.

2013te toplamda bir önceki yıla göre mobilya ihracatı Arap ülkelerine artış eğilimi olsa da bu ülkelerin toplam ithalatının %11'lik bir oranını karşılamak hedefleri olan Türkiye mobilya endüstrisi için oldukça düşük kalmaktadır. Bu ülkelere ihracatın artırılması için sektörün koyduğu gelecek beklentilerine ulaşabilmesi için başta komşu ülkeler olmak üzere Ortadoğu, Afrika ve Arap ülkeleri ve yakın komşular ile ticari ilişkilerin geliştirilmesi ve pazar payının artırılması ihracata olumlu katkı sağlayacaktır.

Yakın çevre komşulara Türkiye mobilya ihracatı, bu ülkelerin mobilya ithalatı ve Türkiye'nin aldığı pay Tablo 1.11c'de verilmiştir.

Tablo 1.11c. Yakın çevre komşulara toplam Türkiye mobilya ihracatı, bu ülkelerin mobilya ithalatı ve Türkiye'nin aldığı pay

NO	Yakın Çevre Komşular	Türkiye İhracatı* ABD \$			Yakın Çevre Komşular İthalatı* ABD \$ -Bin	Yakın Çevre Komşular Dünya İthalat* Payı	Türkiye Yakın Komşular Pay
		2011	2012	2013	2013	%	%
1	Azerbaycan	108.470.135	131.495.049	166.777.149	189.234	0.01	88.1
2	Rusya	49.109.839	59.346.904	100.774.616	3.592.388	2.2	2.8
3	Türkmenistan	76.133.454	61.209.556	87.962.455	138.307	0.8	63.5
4	İran	110.754.208	71.527.314	31.354.938	398.542	0.25	7.8
5	Gürcistan	28.539.695	32.126.202	30.891.035	94.951	0.06	32.5
6	İsrail	23.299.555	23.419.348	30.506.365	556.126	0.3	5.5
7	Kazakistan	19.552.230	24.317.979	30.221.023	532.047	0.3	5.6
8	Romanya	19.489.484	18.535.895	27.977.666	545.336	0.3	5.1
9	Avusturya	25.474.875	22.634.247	25.392.503	2.640.656	1.6	0.9
10	K.K.T.C.	22.526.384	21.512.284	24.036.693	24.036	0.01	100.0
11	Yunanistan	32.830.379	19.433.274	17.539.165	302.402	0.19	5.8
12	Ukrayna	12.394.959	16.592.525	16.376.247	317.193	0.19	5.6
13	Bulgaristan	13.227.870	11.311.682	13.903.778	187.215	0.11	7.4
14	Makedonya	11.602.581	8.756.480	8.788.262	47.191	0.02	18.6
15	Özbekistan	3.049.468	3.196.630	5.280.342	75.835	0.04	6.9
16	Kırgızistan	1.976.352	2.777.388	4.342.743	30.881	0.01	14.0
17	Tacikistan	3.015.943	3.514.367	3.503.667	30.184	0.01	11.6
Liste Toplam		561.447.411	531.707.124	625.628.647	9.701.014	6.00	6.4
Türkiye Mobilya İhracatı Genel Toplam		2.237.246.212			-	-	1.38
Dünya Mobilya İthalatı					159.954.384	100	

Kaynak: TUIK, ihracat verileri, 2014 [9], Trademap, ithalat verileri, 2014 [11]

Türkiye, Azerbaycan (%88), Türkmenistan (%63), Gürcistan (%32) ve KKTC (%100) oranlarında mobilya ihtiyaçlarını karşılamıştır. Ancak, bu oranlar yüksek olarak değerlendirilse de hacim olarak son derece düşüktür. Yakın çevre komşu ülkelerin 2013 mobilya ihtiyacı 9,7 milyar \$ olup Türkiye payına düşen ancak %6,4'tür. Tablo xxx e göre, en değerli pazarlar Rusya ve Avusturya olarak gözükmemekte olup ihtiyaçlarının ancak % 2,8 ve 0,9'luk kısmı Türkiye tarafından karşılanmaktadır.

Sonuç olarak, yakın çevre ve Arap ülkelerinin Pazar büyüklüğü 18 milyar dolardır. Ülke olarak bu pazardan ancak 1,9 milyar \$ fayda sağlanabilmektedir. Hedefleri olan Türkiye mobilya endüstrisinin komşular ve Arap ülkelerine yönelik ticaretin geliştirilmesi için politika üretmesi tavsiye edilir.

Türkiye mobilya ithalatı 2013 GTİP kodlama sistemine göre ürün bazında ithalat değerleri sırasıyla Tablo 1.12’de verilmiştir.

Tablo 1.12. Ürün gruplarına göre Türkiye mobilya ithalatı

GTIP Dörtlü Kodu	GTIP Dörtlü Adı	4’lü GTİP ürün gruplarına göre Türkiye İthalat verileri				
		2010	2011	2012	2013	2014 Ağustos
9401	Oturmaya Mahsus Mobilyalar Ve Bunların Aksam ve Parçaları	405.369.639	465.424.810	410.228.205	451.414.402	345.289.736
9402	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte, Veterinerlikte Kullanılan Mobilyalar, Berber Koltuklar Vb; Bu Eşyaları	27.218.078	32.296.148	26.976.801	26.469.693	16.426.540
9403	Diğer Mobilyalar Ve Bunların Aksam ve Parçaları	242.083.497	348.733.007	289.724.186	374.672.812	245.258.631
9404	Şilte Mesnetleri, Yatak Takımı Eşyası vb. Eşya (Şilteler, Yorganlar, Diz ve Ayak Örtüleri, Yastıklar,	63.825.014	94.937.176	90.405.804	116.098.975	79.853.838
Genel Toplam		738.496.228	941.391.141	817.334.996	968.655.882	686.828.745
Yıllık artış		27%	26%	-8%	17%	-

Kaynak TÜİK 2014 [12]

Ürünlerin 12’li GTİP verileri detaylı olarak EK 3 de verilmiştir.

2010 ve 2011’de ülke ithalatında anlamlı artış söz konusu iken 2012 yılında % 8’lik düşüş yaşanmıştır. 2013 yılında ise ithalatta %17’lik artış eğilimi söz konusudur. Genel toplamda 2013 yılında 968 milyon \$ mobilya ithalatı gerçekleştirilirken 9401 numaralı ürün grubu 451 milyon \$ hacim ile en yüksek, 9402’ nolu ürün grubu ise 26 milyonluk hacim ile en düşük ithalat hacmini oluşturmuştur. Türkiye’nin ürün gruplarına göre ihracat oranları anlamlı artış gösterirken ithalatta inişli çıkışlı, seyir izlemesi dikkat çekici olup sektör adına olumlu bulunmuştur.

Ülkelere göre Türkiye mobilya ithalatı Tablo 1.13’de verilmiştir.

Tablo 1.13. Ülkelere göre Türkiye mobilya ithalatı

2013	2012	Ülke Adı	Yıllar (ABD \$)				Performans %	Payı %
			2011	2012	2013	2014 Ağustos	2012-2013	
1	1	ÇİN	343.857.404	297.720.918	333.947.962	253.064.782	11	34,47
2	2	İTALYA	93.429.766	83.514.285	118.818.830	79.108.185	30	12,26

3	3	ALMANYA	87.802.196	76.248.596	103.658.635	65.283.658	26	10,70
4	4	POLONYA	51.446.910	48.646.330	56.753.512	32.619.338	14	5,86
5	6	FRANSA	42.482.914	38.614.313	42.929.346	24.958.066	10	4,43
6	5	İSPANYA	39.841.349	30.707.204	44.914.276	22.307.454	32	4,63
7	8	VİETNAM	20.609.653	16.318.301	18.652.994	20.172.010	13	1,92
8	7	ROMANYA	27.122.903	26.868.328	30.781.058	18.640.252	13	3,17
9	9	ENDONEZYA	21.438.737	16.189.246	17.194.612	15.792.519	6	1,77
10	11	A.B.D.	15.349.867	13.094.007	16.354.220	12.402.808	20	1,68
11	10	JAPONYA	16.905.265	20.752.380	15.184.165	9.385.648	-37	1,56
12	13	İST.TRAKYA SER.BÖ	17.962.353	14.289.074	14.123.700	11.221.450	-1	1,45
13	14	İST.DERİ SER.BÖLG	3.409.714	6.208.626	12.514.223	8.673.277	50	1,29
14	12	HİNDİSTAN	11.852.954	10.842.507	11.950.124	10.131.850	9	1,23
15	19	ÇEK CUMHURİYETİ	8.430.892	9.158.529	10.800.353	13.756.620	15	1,11
16	16	BULGARİSTAN	8.120.823	6.060.722	9.648.446	7.106.897	37	0,99
17	15	İNGİLTERE	21.955.887	11.524.458	9.330.178	7.392.336	-24	0,96
18	18	LİTVANYA	7.065.148	8.049.680	9.429.526	5.105.940	15	0,97
19	17	İSVEÇ	10.371.011	7.217.744	9.338.605	5.373.830	23	0,97
20	20	MACARİSTAN	6.412.715	5.626.552	7.221.175	5.560.099	22	0,74
21	22	TAYVAN	7.196.148	5.700.168	6.408.160	4.548.929	11	0,66
22	24	AVUSTURYA	7.773.744	6.195.155	5.869.472	4.451.507	-6	0,60
23	23	DANİMARKA	5.579.410	4.073.780	5.733.062	6.498.913	29	0,59
24	27	GÜNEY KORE	8.127.091	5.236.133	5.288.391	4.593.493	1	0,54
25	32	KAYSERİ SER.BÖL.	4.723.032	2.693.920	3.156.646	4.244.997	15	0,32
Liste Toplam			822.541.334	761.628.044	920.001.671	652.394.858	17	94,9
Toplam 214 Ülke			941.391.141	817.334.996	968.655.882	686.828.745	16	100
Dünya Mobilya İthalatı					159.954.384.000		100	0,60

Kaynak TÜİK 2014 [12].

Türkiye'nin ülkelere göre kapsamlı ithalat verileri EK 4'te verilmiştir.

2012 yılında 125 ülkeye yaklaşık 816 milyon \$ değerinde mobilya ithalatı yapılırken 2013'te %17'lik artış ile 968 milyon ithalat 110 ülkeden yapılmıştır. İthalatın yaklaşık % 95'inin ilk 25 ülkeden yapılması dikkat çekicidir. Dünya genelinde 161 milyar \$ ithalatın 0,60'lık oran ile 968 milyon \$ bölümü Türkiye tarafından gerçekleştirilmiştir. 2013'de ilk 5, bir önceki yıla göre farklılık göstermektedir. İlk 4 ülke, Çin, İtalya, Almanya, Polonya aynı sırada sıralanmış, ancak Fransa ve İspanya yer değiştirmiştir.

Türkiye ithalatının %34'lük bölümünün Çin'den yapılması anlamlıdır. İtalya (%12) ve Almanya (%10,7) diğer önemli ülkeler olarak sıralanmıştır. 2012-2013 değerlendirmelerine göre, ülkeler bazından son yılda ciddi artış söz konusu olmuş, ancak Japonya (-%37) ve İngiltere'den (-%24) yapılan ithalatta ciddi düşüş söz konusudur. Dünya mobilya pazarında yer edinmek isteyen sektörün ithal mobilya ticaret seyrinin ihracat hacim değerlerinin altında kalması sektör adına olumlu değerlendirilmektedir.

1.7. Dış Ticaret Dengesi

Tablo 1.14. Türkiye mobilya sanayi dış ticaret dengesi

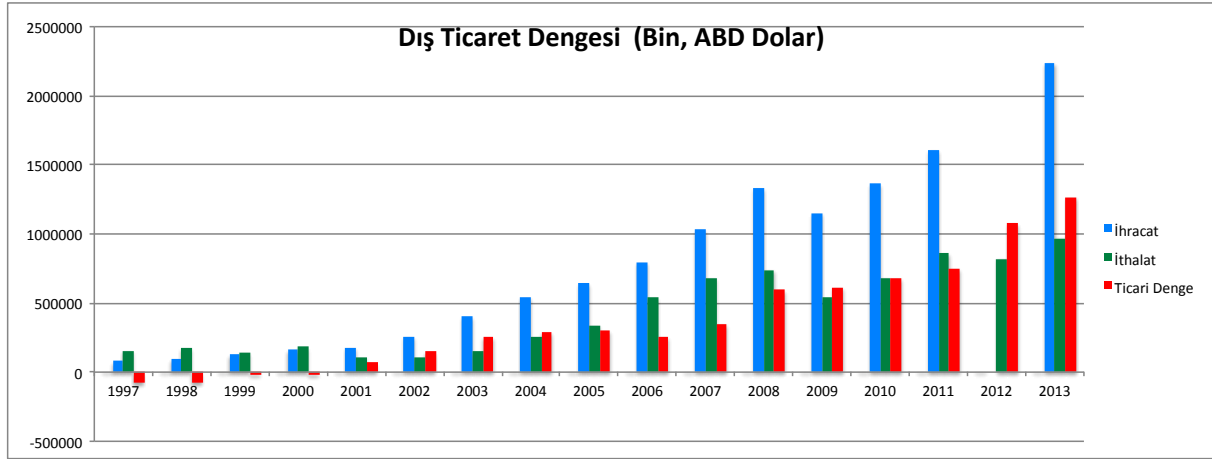
Yıllar	Dış Ticaret Dengesi (Bin, ABD \$)			
	İhracat	İthalat	Ticari Denge	Karşılama %
1997	78.479	158.367	-79.888	-102

1998	97.357	175.222	-77.865	-80
1999	127.663	145.648	-17.985	-14
2000	163.923	182.744	-18.821	-11
2001	180.683	111.950	68.733	38
2002	260.950	112.426	148.524	57
2003	404.844	147.761	257.083	64
2004	547.242	254.338	292.904	54
2005	645.040	341.596	303.444	47
2006	798.585	540.354	258.231	32
2007	1.032.658	680.169	352.488	34
2008	1.332.922	738.204	594.718	45
2009	1.153.520	537.382	616.137	53
2010	1.414.672	738.496	676.176	50
2011	1.658.376	941.391	716.985	47
2012	1.898.570.	817.334	1.081.236	57
2013	2.237.246	968.655	1.268.591	57
Genel toplam (17 yıl)	12.134.160	7.592.037	4.542.123	38

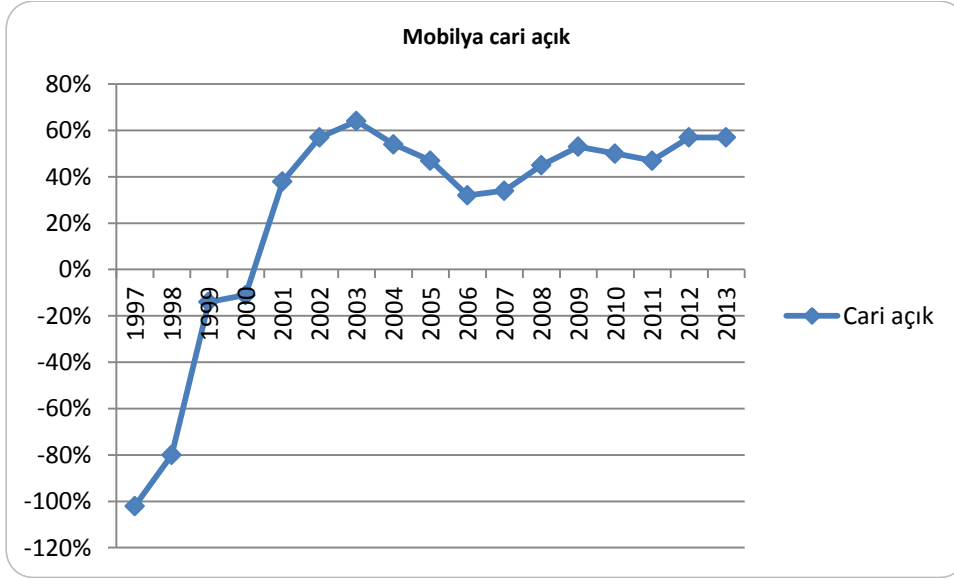
Kaynak: TÜİK, 2013 [9], DTM 2012 [13].

Son 17 yıllık Türkiye dış ticareti değerlendirildiğinde toplamda 12 milyar \$ ihracat, 7,5 milyar \$ ise ithalat yapılmıştır. İhracat ithalat dengesi ise 4,5 milyar \$ ile ihracat eğilimli artı vermiştir. İthalat ihracat dengesi Şekil 1.5’de cari açık durumu ise Şekil 1.6’da verilmiştir.

Şekil 1.5. Türkiye mobilya dış ticaret dengesi

Şekil 1.6. Türkiye mobilya cari açık trendi

Türkiye, mobilya dış ticaret dengesi 2001 yılından bu yana pozitif seyir izlemektedir. 1997 – 2000 arası sürekli açık veren sektör, 2001’den itibaren nihai ürünlerin ihracat ve ithalat farkı ile ölçülen net döviz kazancı yıllar itibari ile dış ticaret fazlası vermektedir. Sektör, sadece 2013 yılında ise 1,2 milyar \$, son 17 yılda ise net döviz fazlası 4,5 milyar \$ olmuştur. Bu değerlere göre, sektör ülke dış ticaretinde cari açık vermeyen nadir sektörlerden birisidir.

Ancak, özellikle, Çin ve diğer Uzak Doğu ülkelerinden getirilen, daha önce yaygın kullanımı olmayan bahçe/dış mekân mobilyaları, Almanya ve İtalya’dan ithal edilen mobilyaların ithalatın artmasına neden olduğu söylenebilir.

2. SEKTÖRÜN DIŞ PİYASALARDAKİ DURUMU

Bu bölümde, dünya mobilya sektörünün büyüklüğü, üretim hacmi, tüketim hacmi, ithalat ve ihracat değerlerini içeren dış ticaret verileri işlenmiştir.

2.1. Dünya Mobilya Üretimi

Dünya mobilya üretimi, 2004 yılında yaklaşık 284 milyar ABD \$ olup, tüketimi ise 273 milyardır. 2013 yılında ise üretimi yaklaşık olarak 446 milyar \$ olurken bunun 160 milyar \$ ihracat, 159 milyar \$ ise ithalatta dış ticarete söz konusu olmuştur. Tüketim ise 440 milyar dolardır. Son 10 yılda toplam 3,5 trilyon \$ üretim ve 3,1 trilyon \$ tüketim ile önemli hacim oluşturmuştur. Son 10 yıl performansı gelecek 2030 yılında mobilya pazarının 1 trilyon \$ olma ihtimali oldukça yüksektir. Tablo 2.1'de Dünya mobilya üretim ve tüketim değerleri, Tablo 2.2'de ise ülkelere göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 2.1.

Dünya mobilya üretim ve tüketimi

Tablo 2.2.

Ülkelere göre Dünya mobilya üretimi ve tüketimi

Yıllar	Son 10 yıl Milyar \$		Ülkeler	2013 Milyar \$			
	Üretim	Tüketim		Üretim		Tüketim	
	Değer	Değer		Değer	Pay%	Değer	Pay%
2004	284	273	ÇİN	112,5	25.2	75,8	17.2
2005	291	297	ABD	68,5	15.3	88,4	20.0
2006	325	318	İtalya	35,0	7.8	21,0	4.7
2007	340	355	Almanya	30,5	6.8	29,5	6.7
2008	350	386	Japonya	14,3	3.2	16,6	3.7
2009	352	340	Fransa	14,1	3.1	16,9	3.8
2010	341	353	Kanada	14,0	3.1	12,6	2.9
2011	376	403	İngiltere	13,5	3.0	21,1	4.8
2012	434	421	Polonya	13,0	3.0	6,4	1.5
2013	446	440	Brezilya	9,0	2.0	8,4	1.9
-	-	-	Vietnam	8,4	1.8	4,2	0.95
-	-	-	Türkiye*	7,2	1.6	6,8	1.3
-	-	-	Diğer Gelişmiş ülkeler	68,0	15.2	80,0	18.2
-	-	-	Diğer gelişen ülkeler	38,0	8.5	53,4	12.1
Son 10 yıl	3.539	3.146	Toplam	445,8	100	440,0	100

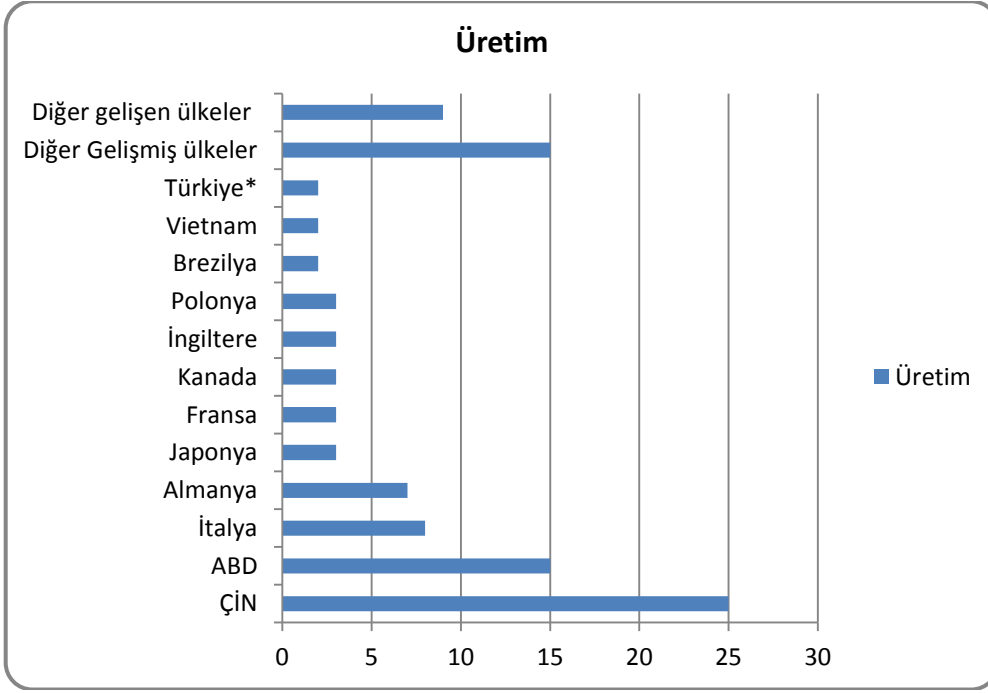
Kaynak: Csil 2014 [14], TÜİK, 2013 [2].

*TÜİK 2014 verilerine göre Türkiye değeri girilmiştir. Dolar (\$) 2.25 olarak hesaplanmıştır

Çin % 112 milyar \$ hacim ile dünya mobilya üretiminin dörtte birini tek başına üretirken 75 milyar \$ bölümü kendi iç pazarında tüketilmektedir. 2. büyük üretici 68,5 milyar \$ hacim ile ABD'dir. Ancak üretimi tüketimini karşılamamakta olup her yıl % 20 oranında açık vermektedir. Japonya, Fransa ve İngiltere de benzer durumda olup üretimleri tüketimlerini karşılamamaktadır.

Dünya mobilya ticaretinde ağırlıklı olarak ilk 25 ülke öne çıkmaktadır. Bu pazarda 70 ülkenin yaklaşık 200 firma ile aktif rol edindikleri söylenebilir (CsiL, 2013). Ancak, üretim ve tüketim olarak değerlendirme yapıldığında 10 ülke pazarın önemli üretici ve tüketicileri konumundadır. Dünya mobilya üretiminde öne çıkan ülkelerin payları Şekil 2.1'de verilmiştir.

Şekil 2.1. Dünya mobilya üretimi ve ülkelere göre dağılımı

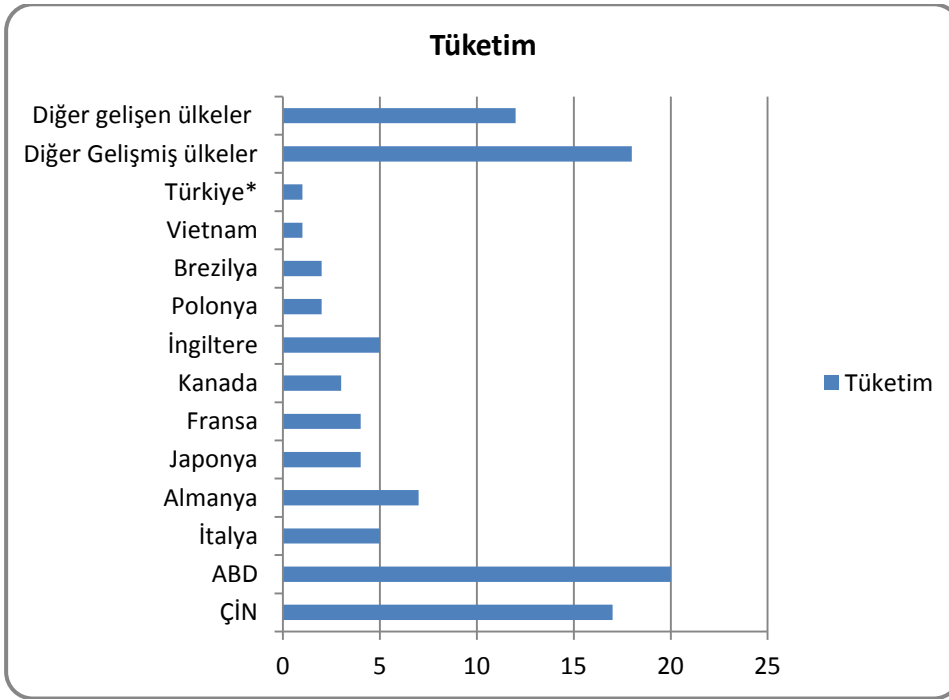
Sıralamada Çin %25, ABD % 15, İtalya % 8, Almanya % 7 payları ile öne çıkan ülkelerdir. Bu dört ülke dünya mobilya üretiminin yarısından fazlasını gerçekleştirmiştir. Japonya, Fransa, Kanada, İngiltere ve Polonya % 3 paya sahiptir. Türkiye yaklaşık % 1,6 pay ile Brezilya ve Vietnam'dan sonra gelmektedir. Diğer gelişmiş ülkeler % 15, diğer gelişmekte olan ülkeler ise % 8,5'lik pay edinmektedir. Çin, Polonya, İtalya ve Vietnam ihracat ağırlıklı üretim ve tasarımları ile hızlı gelişim gösteren ülkeler olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye mobilya üretimi 7,2 milyar \$ değerinde olup dünya mobilya üretiminin yaklaşık % 1,6'lık oranını oluştururken istenilen düzeyde değildir. 2023 yılı için Türk mobilya sektörü, mobilya üretim hacmini 25 milyar \$ çıkarmayı öngörmektedir.

2.2. Dünya Mobilya Tüketimi

Dünya mobilya tüketimi, üretime paralel olarak her yıl artış göstermektedir. En çok mobilya tüketen ülkelerin sosyal ve ekonomik refahı yüksek olan gelişmiş ülke ağırlıklı olmakla birlikte gelişmekte olan ülkelerinde mobilya tüketiminde etkin oldukları görülmektedir. Şekil 2.2 de Dünya genelinde en çok mobilya tüketen ülkeler ve ülke grupları verilmiştir.

Şekil 2.2. Dünya mobilya tüketimi ve ülkelere göre dağılımı

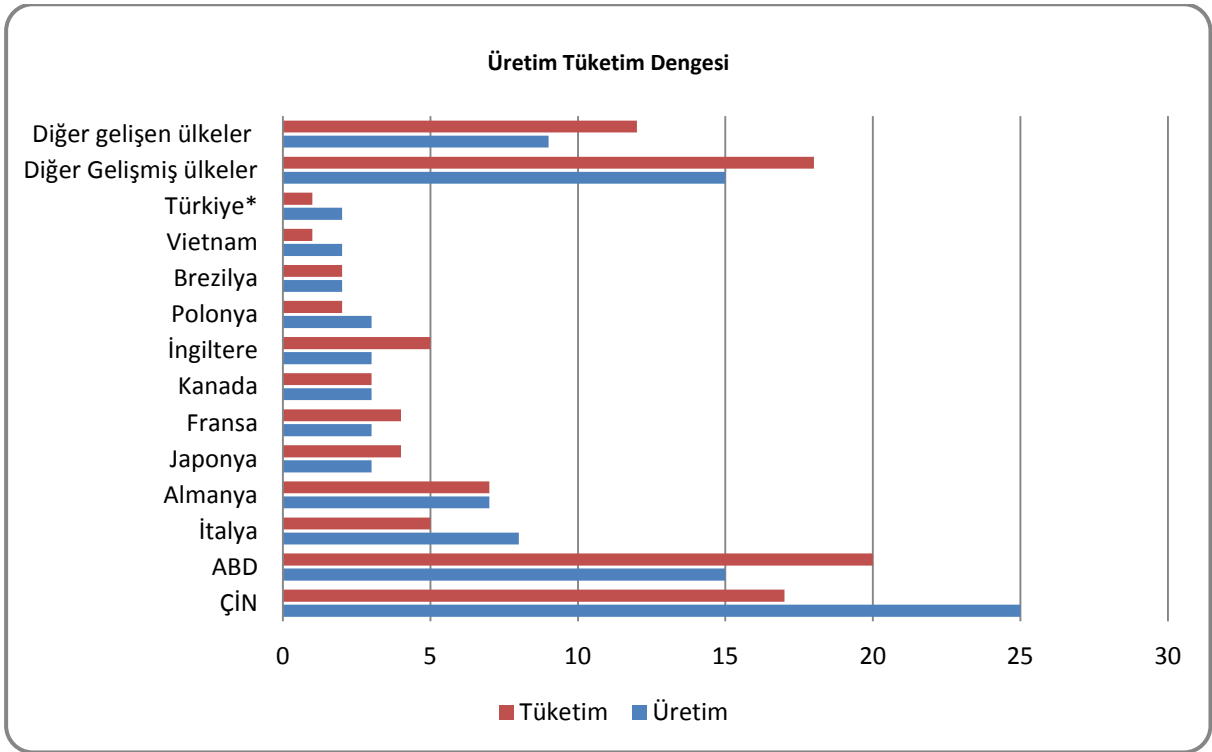
2013 verilerine göre, 445 milyar \$ mobilya üretiminin en büyük tüketicisi % 20'lik oranı ve yaklaşık 88 milyar \$ tüketim hacmi ile ABD, %17'lik oran ile Çin, bunları diğer gelişmekte olan ülkeler % 18, diğer gelişmekte olan ülkeler % 12, İtalya % 4,7 ve İngiltere % 4,8, Fransa %3,8, Japonya % 3,7, Kanada % 2,9, Brezilya %1,9, Polonya % 1,5, Türkiye %1,3 ve Vietnam % 0,95'lik oran sıralanmışlardır.

2.3. Dünya Mobilya Üretim ve Tüketim Dengesi

2013 değerlerine göre, üretim 446 milyar dolar olup tüketim ise 440 milyar dolardır. Dünya'da Çin ürettiği 112,5 milyar dolarlık mobilyanın 75,8 milyar dolarlık bölümünü kendi iç pazarında tüketmiş ve 36,7 milyar dolar üretim fazlası vermiştir. Çin'i sırasıyla üretim fazlası veren ülkeler olarak; İtalya (14 milyar), Polonya (6,6 milyar), Vietnam (4,2 milyar), Kanada (1,4 milyar), Almanya (1 milyar), Brezilya (0,6 milyar) ve Türkiye (0,4 milyar) olarak sıralanmaktadır.

Üretimi, tüketimini karşılamayan ülkeler sıralamasında ise 20 milyar dolarlık açık ile ABD ilk sıradadır. ABD'yi takip eden ülkeler sırasıyla İngiltere (-7,6 milyar), Japonya (-2,3 milyar) ve Fransa'dır (-2,8 milyar). Diğer gelişmiş ülkeler (12 milyar) ve diğer gelişmekte olan ülkeler (-15,4 milyar) ciddi değerlerde açık veren ülkeler olarak sıralanmaktadır. Dünya mobilya üretim ve tüketim dengesi Şekil 2.3'te verilmiştir.

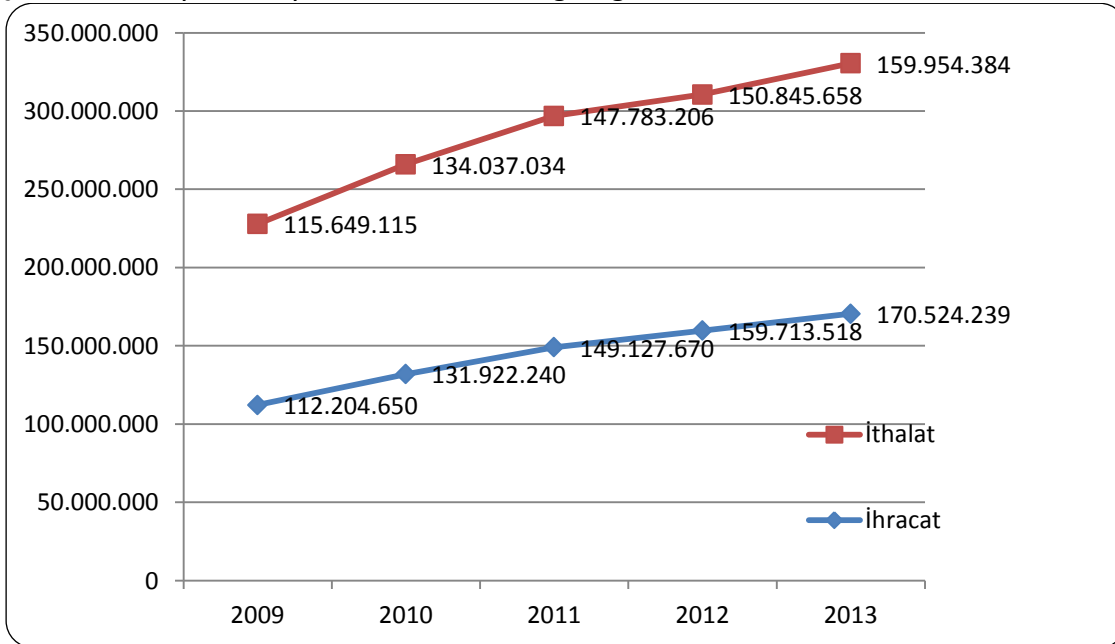
Şekil 2.3. Dünya mobilya üretim tüketim dengesi

2.4. Dünya Mobilya Ticareti

2009 yılında toplamda 227 milyar \$ Dünya mobilya ticaretine söz konusu olmuş, bunun 115 milyar ihracat, 112 milyarı ise ithalatta gerçekleşmiştir. Takip eden yıllarda düzenli bir artış ile 2013 yılında mobilya ticareti yaklaşık 329 milyar \$ olmuştur. İlk 25 ülke bu miktarın yaklaşık % 90'nı gerçekleştirmişlerdir. İthalatta ise yine ilk 25 ülke ithalatın % 82'sini gerçekleştirmişlerdir. Şekil 2.4'te beş yıllık ihracat ve ithalat grafiği verilmiştir.

Şekil 2.4. Dünya mobilya ihracat ve ithalat grafiği

Bir önceki TOBB raporu verilerine göre yorumlandığında Dünya mobilya ticareti 2001’de %2’lik düşüş sonrası 2009 yılına kadar anlamlı büyüme gerçekleştirmiştir. Ancak, 2009 yılında yaşanan küresel kriz sektörün %20 oranında kesin düşüş yaşamasına neden olmuş ve 2010 yılından itibaren ise tekrar büyüme istikrarına kavuşmuştur. Dünya mobilya ticaretine, ilk 25 ülkenin yön verdiği söylenebilir.

Dünya mobilya ürün gruplarına değerler, ilk 25 ülke sıralaması ve Türkiye’nin pozisyonuna ait ihracat ve ithalat değerleri aşağıda verilmiştir.

2.4.1. Dünya Mobilya İhracatı

Dünya mobilya sektörüne ait 2011 GTİP 4’lü kodlama sistemine göre ürün bazında ihracat değerleri sırasıyla Tablo 2.3’de verilmiştir.

Tablo 2.3. Ürün gruplarına göre Dünya mobilya ihracatı

GTİP Dörtlü Kodu	GTİP Dörtlü Adı	4’lü GTİP ürün gruplarına göre Dünya İthalat verileri				
		2009	2010	2011	2012	2013
9401	Oturmaya Mahsus Mobilyalar Ve Bunların Aksam ve Parçaları	43.315.541	51.939.979	59.103.138	63.861.109	68.627.778
9402	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte, Veterinerlikte Kullanılan Mobilyalar, Berber Koltuklar Vb; Bu Eşyaları	2.644,069	2.889.595	3.298.586	3.534.944	3.640.647
9403	Diğer Mobilyalar Ve Bunların Aksam ve Parçaları	58.592.345	65.130.628	72.992.940	78.235.864	83.413.950
9404	Şilte Mesnetleri, Yatak Takımı Eşyası vb. Eşya (Şilteler, Yorganlar, Diz ve Ayak Örtüleri, Yastıklar,	10.294.120	11.962.038	13.733.006	14.081.601	14.841.864
Genel Toplam		112.204.650	131.922.240	149.127.670	159.713.518	170.524.239
Yıllık artış		-	17,5	12,9	7,1	6,7

Kaynak: Trademap 2014 [10]

Mobilya ürün gruplarına göre değerlendirildiğinde toplamda 170 milyar \$ ihracat hacmi oluşmuştur. GTİP 9403 kodlu ürün bazında 83 milyar, 9401 kodlu oturmaya mahsus mobilyalar ürün grubunda ise yaklaşık 67 milyar \$ Pazar oluşmuştur. En düşük ürün grubu ise 3,6 milyar \$ hacimle 9402 kodlu tıpta kullanılan mobilyalarda yaşanmıştır.

GTİP 4’lü ürün grubuna göre Dünya mobilya ihracatı ve Türkiye’nin pozisyonu Tablo 2.4’de verilmiştir.

Tablo 2.4. GTİP 4'lü Ürün Grubuna göre Dünya mobilya ihracatı ve Türkiye'nin pozisyonu

GTİP	No	Ülkeler	Yıllar (Bin \$)					Dünyada Aldığı Pay %
			2009	2010	2011	2012	2013	2013
9401 - Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam ve parçaları 9402 - Tıp, cerrahi, diş hekimliği ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, aksam ve parçaları 9403 - Diğer mobilyalar, aksam ve parçaları 9404 - Somya, kanepeler, yataklar, kanepe, yatak takımı eşyası ve benzeri eşya	1	Çin	30.309.118	39.261.424	45.188.795	56.736.056	60.082.540	35
	2	Almanya	12.392.211	12.763.658	14.479.882	12.698.414	13.622.048	7.9
	3	İtalya	10.831.608	10.816.823	11.792.773	10.887.679	11.683.551	6.7
	4	Polonya	7.342.109	7.909.354	9.394.828	8.695.695	9.737.364	5.6
	5	A.B.D	5.265.833	6.396.380	6.986.857	7.799.349	8.153.126	4.7
	6	Meksika	3.206.276	4.424.475	4.909.452	5.959.697	6.681.857	3.8
	7	Vietnam	2.434.203	2.978.983	4.264.794	4.946.954	5.513.854	3.2
	8	Kanada	3.032.397	3.624.279	3.888.263	3.989.244	3.950.644	2.3
	9	Çek. Cum.	2.161.483	2.489.633	2.811.956	2.617.467	3.102.900	1.8
	10	Fransa	3.255.974	2.823.943	3.019.958	2.815.501	2.961.023	1.7
	11	Malezya	2.233.804	2.556.327	2.589.447	2.663.808	2.419.880	1.4
	12	İsveç	2.110.539	2.265.896	2.595.894	2.443.271	2.396.772	1.4
	13	Birleşik Krallık	1.612.063	1.834.760	2.204.067	2.188.972	2.352.736	1.4
	14	Hollanda	1.506.093	1.671.633	2.229.128	2.239.914	2.246.708	1.3
	15	Türkiye	1.198.145	1.414.960	1.658.389	1.899.017	2.237.302	1.3
	16	Romanya	1.394.690	1.521.015	1.841.658	1.774.584	2.224.856	1.3
	17	Danimarka	2.201.058	2.089.322	2.271.070	2.298.557	2.193.981	1.3
	18	İspanya	2.053.541	1.807.296	2.023.149	1.824.177	2.169.064	1.3
	19	Belçika	2.221.157	2.116.421	2.128.581	1.864.401	1.998.193	1.2
	20	Endonezya	1.666.875	1.967.763	1.767.244	1.809.350	1.787.595	1.0
	21	Portekiz	1.273.495	1.311.313	1.501.806	1.753.855	1.632.855	1.0
	22	Litvanya	863.224	977.558	1.231.120	1.413.041	1.571.480	0.9
	23	Çin Taipei	1.086.435	1.336.612	1.459.665	1.541.785	1.531.106	0.9
	24	Avusturya	2.082.672	1.979.615	2.203.342	1.800.757	1.511.210	0.9
	25	Macaristan	1.014.058	1.074.285	1.328.388	1.246.270	1.475.204	0.8
Liste toplamı			104.920.496	119.885.730	135.952.546	145.864.076	155.237.849	90
Genel Toplam			112.204.650	131.922.240	149.127.670	159.713.518	170.524.239	100

Kaynak: Trademap 20114 [10].

4'lü ürün grubuna göre toplam ihracat değerlendirildiğinde, 227 ülke arasında ilk 25 ülke % 7'lik artış ile yaklaşık 146 milyar \$ ihracatın % 90'ını gerçekleştirmiştir. Son 5 yıl değerlendirmelerine göre, 2009 yılı hariç, ihracat yükselme eğiliminde olup son yılda genel toplamda % 8'lik artış söz konusudur. İlk 5 sıradaki ihracatçı ülkeler Çin, Almanya, İtalya, ABD ve Polonya'dır. Son yılda ihracat oranını en çok artıran ülkeler; Çin % 26, Meksika % 21, Portekiz % 17, Vietnam % 16, Türkiye % 15 ve ABD % 12 olup, Çin açık ara artışını devam ettirmektedir. İlk 25'teki on üç ülkenin ihracatlarında daralmalar söz konusu olup, Avusturya (-18), Almanya ve Belçika (-12), İspanya (-10), İtalya (-8), Fransa (-7) gibi mobilya sektörünün öncü ülkelerinde yaşanan düşüşler anlamlı bulunmuştur.

Ülkemizin ihracatı, bir yıl öncesine göre % 2 azalarak % 15 oranında gerçekleşmesine rağmen ihracatında en çok artış sağlayan büyüme yönlü ülkeler arasındadır. Trademap verilerine göre 1,899 milyar \$ olup ihracat değeri ile dünyada 19. sıradadır. Türkiye'nin edindiği pay ve genel sıralamadaki yeri son yıllarda artış göstermesine rağmen istenilen ve arzu edilen yerde değildir. Büyüklüğü 160 milyar \$ ihracat pazarından yaklaşık 1,9 milyar \$ pay edinmek Türkiye mobilya sektörü için düşük kalmaktadır.

Dünya mobilya ihracatında Çin faktörü ve Avrupalı mobilya üreticilerin azalan ihracat değerleri gibi sonuçlar göz önüne alındığında üretim merkezinin doğuya doğru kaydığı söylenebilir. Ancak, son yıllarda belirleyiciliği devam etmekle birlikte Çin’de işçilik fiyatlarında yaşanan aşırı artış bu ülkenin rekabetçi fiyat oluşturma gücünü etkilemektedir.

2.4.2. Dünya Mobilya İthalatı

Toplamda dörtlü ürün grubuna göre dünya mobilya ithalatında öne çıkan ülkeler ve Türkiye’nin pozisyonu Tablo 2.5’de verilmiştir.

Tablo 2.5. Ürün gruplarına göre Dünya mobilya ithalatı

GTİP Dörtlü Kodu	GTİP Dörtlü Adı	4’lü GTİP ürün gruplarına göre Dünya İthalat verileri				
		2009	2010	2011	2012	2013
9401	Oturmaya Mahsus Mobilyalar Ve Bunların Aksam ve Parçaları	45.363.443	55.794.865	62.211.109	64.171.852	68.360.677
9402	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte, Veterinerlikte Kullanılan Mobilyalar, Berber Koltuklar Vb; Bu Eşyaları	2.745.865	3.170.973	3.582.835	3.663.796	3.731.440
9403	Diğer Mobilyalar Ve Bunların Aksam ve Parçaları	57.775.293	63.834.377	69.295.515	70.193.506	74.484.227
9404	Şilte Mesnetleri, Yatak Takımı Eşyası vb. Eşya (Şilteler, Yorganlar, Diz ve Ayak Örtüleri, Yastıklar,	9.764.514	11.236.819	12.693.747	12.816.504	13.378.040
Genel toplam		115.649.115	134.037.034	147.783.206	150.845.658	159.954.384
Yıllık artış		-	15,9	10,2	2,0	6,03

Kaynak: Trademap 2014 [11].

Mobilya ürün gruplarına göre değerlendirildiğinde toplamda yaklaşık 169 milyar \$ ithalat hacmi oluşmuştur. GTİP 9403 kodlu ürün bazında 74 milyar, 9401 kodlu oturmaya mahsus mobilyalar ürün grubunda ise yaklaşık 68 milyar \$ Pazar oluşmuştur. En düşük ürün grubu ise 3,7 milyar \$ hacimle 9402 kodlu tıpta kullanılan mobilyalarda yaşanmıştır.

Büyüme değerleri göz önüne alındığında 2009’da %15,9, 2011’de %10,2 büyüme olmuş ancak, 2012de büyümede yavaşlama olduğu söylenebilir. İthalatta oluşan ticari hareketlilik ihracatta oluşan hareketlikten düşüktür.

GTİP 4’lü ürün grubuna göre Dünya mobilya ithalatı ülkelerin sıralaması ve Türkiye’nin pozisyonu Tablo 2.6 verilmiştir.

Tablo 2.6. GTİP 4’lü ürün grubuna göre Dünya mobilya ithalatı ve Türkiye’nin pozisyonu

GTİP	No	İthalatçı Ülkeler	Yıllar (Bin \$)					Dünyada Aldığı Pay %
			2009	2010	2011	2012	2013	2013
9401 - Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam ve parçaları 9402 - Tıp, cerrahi, diş hekimliği ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, aksam ve parçaları 9403 - Diğer mobilyalar, aksam ve parçaları 9404 - Somya, kanepeler, yataklar, kanepe eşyası ve benzeri eşya	1	A.B.D	27.272.509	34.820.327	35.971.951	39.514.951	40.079.580	24.7
	2	Almanya	13.297.014	14.516.894	15.761.443	14.906.878	15.327.486	9.4
	3	Fransa	7.822.798	8.519.282	9.061.429	8.562.490	7.997.735	4.9
	4	Birleşik Krallık	6.855.940	7.568.332	7.553.529	7.528.247	7.911.207	4.9
	5	Japonya	4.951.195	5.567.499	6.338.859	7.016.666	6.926.799	4.3
	6	Kanada	4.918.175	5.987.875	6.349.793	6.856.226	6.808.097	4.2
	7	Belçika	3.264.215	3.164.488	3.514.258	3.154.243	3.829.967	2.4
	8	İsviçre	2.875.338	3.031.917	3.562.060	3.413.813	3.621.424	2.2
	9	Rusya	1.539.320	2.101.804	2.765.344	3.398.591	3.592.388	2.2
	10	Hollanda	3.159.627	3.326.844	3.969.231	3.629.918	3.538.964	2.2
	11	Avustralya	2.128.158	2.415.087	2.927.065	3.072.973	3.140.760	1.9
	12	Meksika	1.272.038	1.740.077	2.039.239	2.404.233	2.771.715	1.7
	13	Arap Emir.	1.411.798	1.384.268	1.742.003	2.271.443	2.739.530	1.7
	14	Avusturya	2.627.065	2.576.199	3.047.637	2.846.929	2.640.656	1.6
	15	İspanya	3.173.345	3.389.467	3.369.447	2.539.713	2.633.321	1.6
	16	Çin	1.293.249	1.731.608	2.251.831	2.334.421	2.547.163	1.6
	17	İtalya	2.544.423	2.791.882	2.909.323	2.390.679	2.453.075	1.5
	18	Hong Kong	715.121	775.012	863.316	884.044	2.242.746	1.5
	19	İsveç	1.789.900	2.059.741	2.301.779	2.118.720	2.230.207	1.4
	20	Norveç	1.692.954	1.796.437	2.046.310	2.159.512	2.130.631	1.3
	21	Kore Cum.	1.132.662	1.509.564	1.608.965	1.587.914	1.736.861	1.0
	22	Suud Arab.	122.192	1.006.849	1.617.088	2.232.349	1.710.634	1.0
	23	Çek. Cum.	1.316.495	1.296.752	1.470.792	1.429.765	1.639.929	1.0
	24	Polonya	1.373.123	1.301.700	1.521.368	1.334.179	1.520.232	0.9
	25	Danimarka	1.379.926	1.493.904	1.572.909	1.521.567	1.448.381	0.9
28	Türkiye	567.647	738.496	941.394	817.323	968.656	0.6	
Liste toplamı			100.496.227	116.612.305	127.078.363	129.927.787	134.188.144	82.8
Genel Toplam			115.649.115	134.037.034	147.783.206	150.845.658	159.954.384	100

Kaynak: Trademap 2014 [11].

2012 yılında dünya mobilya ithalatında 231 ülke ticarete dâhil olmuş, yaklaşık 150 milyar \$ değerinde ithalat gerçekleştirilmiştir. 25 ülke, ithalatın % 82,8'ini gerçekleştirmiştir. Hacme göre ilk 5 ithalatçı ülke ABD, Almanya, Fransa, Birleşik Krallık ve Japonya olarak ortaya çıkmaktadır. Beş ülke toplam ithalatın yarısından fazlasını gerçekleştirmiştir.

Dünya mobilya tüketim değerleri ile ilişkilendirildiğinde ilk beş ülke ürettiklerinden fazla tükettikleri söz konusudur.

Türkiye 2012'de 817 milyonluk hacimle % 13 oranında düşüş yaşamış olup 2013 yılında 968 milyon dolarlık hacmi ile 28. sırada yer almıştır. Türkiye'nin ithalat hacmi düşük olmakla dönem dönem yüksek artışların ve düşüşlerin geçmesi ihracat hedefi olan ülke adına negatif uyumsuzluk oluşturmaktadır.

2.5. Dünya Mobilya Pazarında Türkiye'nin Konumu

Türkiye mobilya ihracatında 2013 yılında 2,24 milyar \$ ihracatı ile dünya mobilya ihracatından % 1,31 pay alırken, ihracatta 15. sırada yer almaktadır. Dünya pazarında Türkiye mobilya ihracat payını sürekli ve kademeli olarak artırmayı başarmaktadır. İthalatta ise 968 milyon \$ hacim ile 28. sıradadır. 2012 yılında bir önceki yıla göre düşüş yaşamış ancak 2013'te artış ivmesi devam ederek dünyada aldığı pay % 0.60 olmuştur. Dünya klasmanında Türkiye'nin ithalat ve ihracat payı oldukça düşüktür.

Türkiye'nin Dünyada aldığı ihracat-ithalat payı Tablo 2.7'de verilmiştir.

Tablo 2.7. Türkiye'nin Dünyada aldığı ihracat-ithalat payı

Yıllar	İhracat (milyon \$)			İthalat (milyon \$)		
	Türkiye	Dünya	Türkiye payı %	Türkiye	Dünya	Türkiye payı
2009	1.153	112.204	1,02	537	115.649	0,46
2010	1.414	131.922	1,07	738	134.037	0,55
2011	1.658	149.127	1,11	941	147.783	0,63
2012	1.898	159.713	1,18	817	150.845	0,54
2013	2.237	170.524	1,31	968	159.954	0,60

Kaynak: Trademap, 2014 [10 ve 11]. TÜİK, 2014 [9 ve 12].

Dünya mobilya üretimi ve tüketiminde Türkiye, 2013 yılında üretimde %1,65'lik pay tüketimde ise 1,54'lük pay ile ilk onda yer alıyor olmasına rağmen hacim olarak ticareti düşük kalmaktadır. Türkiye ihracatta 15. sırada, ithalatta ise 28. sırada yer almaktadır.

Tablo 2.8'de Türkiye'nin dünya mobilya pazarında üretim ve tüketim payı verilmiştir.

Tablo 2.8. Türkiye'nin Dünyada aldığı üretim-tüketim payı

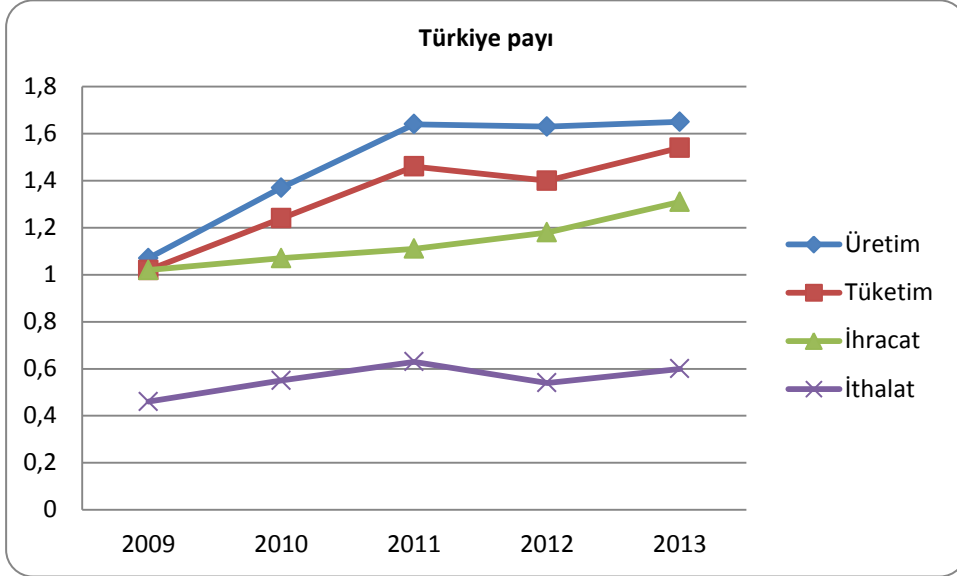
Yıllar	Üretim (milyar \$)			Tüketim (milyar \$)		
	Türkiye	Dünya	Türkiye payı %	Türkiye	Dünya	Türkiye payı
2009	3,8	352	1,07	3,5	340	1,02
2010	4,7	341	1,37	4,4	353	1,24
2011	6,2	376	1,64	5,4	403	1,46
2012	7,1	434	1,63	5,9	421	1,40
2013	7,4	446	1,65	6,8	440	1,54

Kaynak: Csil 2014 [14], TÜİK, 2013 [2].

Türkiye verileri TÜİK verilerinden alınmış olup 1 dolar 2.25 TL olarak hesaplanmıştır.

Türkiye 2009 yılında 3,8 milyar dolarlık mobilya üretirken bunun 340 milyar dolarlık bölümünü iç pazarda tüketmiştir. 2013 değerlerine göre üretim ve tüketim yaklaşık 2 katı artmıştır. Türkiye, Dünya mobilya üretim-tüketiminde aldığı değerlere ilk 12 ülke arasında yer almaktadır.

Şekil 2.5. Dünya mobilya ticaretinde Türkiye payı

Türkiye'nin Dünya mobilya ticaretinde çizmiş olduğu eğilim, 2009-2011 üretim ve tüketim değerlerinde oluşan %1'lik değerlerden yaklaşık %1,5 değer artışına göre; artış yönlüdür. Ancak 2012 ve 2013'te düşüş ve durağan yönlüdür. İhracat eğilimi ise anlamlı oranlarda artış yönlüdür. Ancak, İthalatta gösterilen performans inişli çıkışlıdır.

3. SEKTÖRÜN SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI

Sektörün sorunları ve çözüm önerileri, devlet ajandasında yıllardır yer almıştır. 9. Kalkınma Planı, 10. Kalkınma Planı ve TOBB raporlarında son 10 yıldır temel sorunlar tespit edilmiş, çözüm önerileri ifade edilmiş ve ilgili yetkili kurum ve kuruluşlar ile sorunlara çözümler aranmıştır. En son, TOBB VII. Türkiye Sektörel Ekonomi Şurasında sektör meclis başkanı Sayın Davut Doğan raporlarda ifade edilen sektör sorunlarını Sanayi Bakanlığı ve Ekonomi bakanlığı düzeyinde paylaşmıştır.

Yıllar içerisinde kronikleşen temel sorunlar 2013 TOBB Mobilya Meclisi Sektör raporunda detaylı olarak verilmiştir. Ancak, temel sorunların gündemden düşmemesi için kronik sorunlar başlığı altında 2014 raporunda özetle tekrar değerlendirilmiştir. Güncel ve yeni sorunlar ise yeni bir başlıkta sunulmuştur.

3.1. Kronik Sorunlar

3.1.1. Haksız rekabet

Sektörde yaşanan kayıt dışılık %50 -%60 (Sektörde çoğu küçük atölyelerden oluşan 39.036 girişim sayısı/işletme vardır. Mobilya imalat sanayinde fatura alımlarında, çalışanların sigortalanması (bakınız Tablo 1.1d) gibi konularda ciddi sorgulanması gereken durumlar mevcuttur. Mal girdi, çıktıları, istihdam verileri ve sigorta primleri net olarak kayıt edilmemekte ve piyasa denetlemesi düzenli yapılmamaktadır).

✓ Kamu denetimi ve etkinliği

Şahsi çıkar ve menfaatlerin güdülmesi sonucu alınmayan faturaların önünün kesilmesi gerekmektedir. Üretim çıktısı ile satış rakamları bağımsız gezici denetçiler ile sürekli kontrol altında tutulmalıdır. Hem işyerleri hem de alıcıların takibi yapılmalıdır. Çevre ve insan sağlığına zararlı hammaddeler, uygulamalar kontrol edilmelidir.

✓ Fikri hakların korunması

Ürün kopyalama ve taklitçilik (fikri hakların korunmasında yaşanan sıkıntılar), büyük ölçekli firmaların üretim yelpazelerinde dahi ürün benzerliği veya kopyalamalarına rastlanabilmektedir. Ürün kopyalama konularında yargıya intikal etmiş davalar söz konusudur.

✓ Satış anında fatura alımı

Daha sık denetimlerin yapılması ve yaptırım ve cezai müeyyidelerin gerçekten uygulanmasını sağlayacak düzenlemeler yapılabilir.

3.1.2. Maliyet artırıcı kamusal yükler

✓ Sorumluluk sigortalarına ilişkin sıkıntılar giderilmeli

- Sigortalama
- Yangın
- Taşımacılık
- Kıdem tazminatları
- Akaryakıtta uygulanan vergi oranları

- Lüks tüketim – KDV oranı yüksekliği
- KDV Tekstil sektörü ile eşitlenmeli
- Kurumlar vergisi oranlarının yüksekliği

3.1.3. Sektörde yaşanan yerli hammadde sıkıntısı

Ülkemizde hammadde konusunda rekabetçi piyasa şartları oluşmadığı gibi orman kaynaklarının önemli bir bölümü doğrudan yakacak odun olarak kullanılmaktadır. Buna ilaveten yanlış kesim sonucu endüstriyel odun kalitesinin düşmesi, yanlış depolama sonucu ardaklanma, çürüme gibi nedenlerden dolayı yine yakıt olarak kullanılması önemli bir sorundur. Mobilya üretiminde kullanılan diğer girdilerden hırdavat malzemeleri yoğunluklu olarak ithal edilmektedir. Döşemecilik sektöründe kullanılan kumaş, sünger, kuş tüyü gibi malzemelerin tedariki de ağırlıklı olarak ithal ürünlerden oluşmaktadır. Hammadde kaynaklarının yetersizliği, Türk mobilya sektöründeki işletmelerin uluslararası rekabet gücünü zayıflatan bir unsurdur. Türkiye, ahşap, sunta, kaplama, hırdavat ve diğer girdiler gibi uygun temel materyal arzına sahip olduğu halde iyi kalitede yerli girdileri, yeterli miktarda ve rekabet edebilir fiyatlarla elde etmek sorun oluşturmaktadır.

- ✓ *3071 sayılı Orman Kanunu güncellenerek ormanların verimli kullanılması sağlanmalı (Kanun numarası 6381) ve endüstriyel odun ihtiyacı*
- ✓ *MDF ve sunta alternatif çevreye duyarlı kompozit malzeme üretimine yönelik Ar-Ge faaliyetleri teşvik edilmeli*
- ✓ Panel levha üretimindeki tekelleşme ve fiyatlandırmada yaşanan sıkıntılar giderilmelidir.

3.1.4. Mobilya meslek eğitimi

Sektörün genel yapısına ve temel sorunlarına bakıldığında, genel eğitim ve meslek eğitimi alanında yeni neslin zamanın ihtiyaçlarına uygun nitelikte olmayışı ve yaratıcı düşünce geliştirmede yetersiz kalmasının en önemli sorunlardan biri olduğu ortaya çıkmaktadır. Eğitimdeki yetersizlik; kalifiye işgücü, istihdam ve deneyim eksikliğini beraberinde getirmektedir. Bu durum ise sektörün gelişimi ve rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir. Mesleki eğitimdeki sorunlar okullar, çalışanlar ve yöneticiler olarak ele alınmalıdır. Mobilya eğitimi veren üniversite düzeyinde bölümler açılmalı ve desteklenmelidir.

3.1.5. Lojistik destek sorunu (Navlun)

Mobilya havaleli ürün olması sebebiyle karayolu taşımacılığının birinci alternatiflikten çıkarılması gerekmektedir. Diğer nakliye alternatifleri olan demiryolu, denizyolu taşımacılığının yaygınlaştırılmasının hem maliyetleri düşüreceği hem de ürünlerin müşteriye ulaşım hızını artıracacağı tahmin edilmektedir. 3 tarafı denizlerle çevrili ülkemizde deniz ulaşımının etkisizliği navlun maliyetlerinin yüzde 10 -15 oranlarında artmasına neden olmaktadır. Öte yandan nakliyatta kullanılan araçların taşımacılık standartlarına uygun olması, ürünün profesyonel bir biçimde zamanında ve sağlam teslim edilmesi de önemli hususlardır.

Sonuç olarak, TOBB 2013 Mobilya Ürünleri Meclisi Sektör Raporunda yer alan kronik sorunlar ve öneriler hem devlet hem de firmalar tarafından kayda değer alınmalı ve çözüm aracı olarak kullanılması tavsiye edilir.

3.2. Güncel Yeni Sorunlar ve Çözüm önerileri

3.2.1. Dış Pazar

Uluslararası pazarlamada ülke imajı ve firma imajı dış pazarlara açılmak isteyen firmalar açısından çok önemlidir. Ülkelerin yabancı sermayeye karşı tutumları, siyasi istikrar, toplumsal barış, sendikal hareketler gibi konular ülke imajı açısından çok önemli olup ticaretini etkileyen faktörlerdir. Diğer taraftan ülke imajına bağlı olarak firma imajı da dış pazarlara açılmada önemli bir fırsat veya engel teşkil edebilir. Hedef dış pazarlar da ülke aleyhine olumsuz bir imaj oluşmuş ise sektörün pazara giriş faaliyetini olumsuz etkilemektedir. Son dönemlerde yurt dışı genel görünümün fazlası ile Türkiye aleyhine olması sektörü etkilemektedir.

Bir diğer önemli sorun ise uluslararası piyasalarda rekabetin her geçen gün artarak devam etmesi, firmalara fiyatlarını düşürme yönünde baskılar oluşturmasıdır. Kendi ülkelerinde yaşanan ekonomik sıkıntılar, firmaları daha fazla ihracat yapmaya yöneltmekte, daha önce uyguladıkları yüksek fiyat politikasından uzaklaşarak tamamen rekabetçi stratejilere yönelmektedir. Uluslararası pazarlarda firmalar öncelikle kalite-fiyat (yüksek kalite, düşük (uygun) fiyat) dengesini oluşturmaya çalışmakta, bu durum da rekabeti en üst seviyeye taşımaktadır.

Türkiye’de üretilmeyen ya da üretilse de yeterli kaliteye sahip olmayan aksesuar ve yedek parçaların ithalatının zorlaştırılması, ülke ihracatın maliyet kalemlerini artırmakta ve uluslararası pazarda rekabet edebilme gücünü engellemektedir. Dış pazara yönelik mevzuat düzenlemelerinde ihracata engel oluşturacak düzenlemelere dikkat edilmelidir.

Dış Pazar ile ilgili sorunlar özetle:

- ✓ Enerji maliyetlerinin yüksekliği,
- ✓ Finansman maliyetlerinin yüksekliği,
- ✓ Nakliye masraflarının yüksekliği,
- ✓ Limanlar da alt ve üst yapı eksikliklerinin bulunması,
- ✓ Türk malı imajının hala tam olarak yerleşmemiş olması,
- ✓ Yeni firmalar arasında yaşanan yoğun rekabet dolayısıyla kaliteli Türk mallarının çok düşük fiyatta satılması,
- ✓ Dış ülkelere ülkemiz menşeli ihraç ürünlerinde açılan aşırı dumping soruşturmaları,
- ✓ Yabancı ülkelerin ithalata koymuş oldukları tarife dışı engeller.

3.2.2. Gümrüklerde yaşanan güncel sorunlar

Türkiye'nin Avrupa Birliği ülkelerine ve Amerika Birleşik Devleti' ne oranla gümrük vergilerinde oldukça fazla dezavantajı bulunmaktadır. Birçok ülkeye yapılan ihracatta yüksek gümrük vergileri, yabancı rakiplere karşı rekabeti zorlaştırmakta, rekabet edebilmek için oluşturulan fiyat skalaları kar marjlarını düşürüp, ihracat yapılan her üründe katma değeri minimum seviyelere indirmektedir.

Gümrüklerde yeterli depolama alanı ve yetişmiş eleman eksikliği yığılmalara neden olmaktadır. Denetimlerin bağımsız ve tarafsız yapılması bu noktada da önem kazanmaktadır. Gümrükler de kontrol amacıyla ambalajlar bozulmaktadır. Gümrüklerde yaşanan kararsızlık durumlarında numune ürün alıkonulmak veya İhracatçı Birlikleri'nden ekspertiz/uzman istenmektedir. Bu durum ise, ürünün alıcıya geç ulaşmasına neden olmaktadır.

İhracatçı Birlikleri'nce kapatma işlemleri yapıldıktan sonra ithalatların yapıldığı (teminatların tutulu olduğu) gümrüklerin başmüdürlüklerine teminat çözümü için yazılı olarak gereği bildirilmektedir. DİİB kapatma ve teminat çözümüyle ilgili işlemler başmüdürlüklerde Ekonomik Etkili Gümrük Rejimi servisleri tarafından takip edilmekte ve bağlı gümrük müdürlüklerine (teminatların tutulu olduğu) teminat iadesi için talimat verilmektedir. Gümrük Müdürlüğü de saymanlığına talimat vermektedir. Kapatma yazısı ile teminat iadesi arasında geçen sürenin ortalama 1-1,5 ay olduğu, ifade edilmektedir. İzin belgelerinin kapandı yazıları alındıktan sonra, bu belge ile ilgili gümrük müdürlüklerine başvuruda bulunduğu takdirde teminat mektuplarının biran önce teslim edilmesi sağlanmalıdır.

3.2.3. Komşulara yönelik ticarete yaşanan sorunlar

Komşularla ticaretin avantaj yaratacağı gümrük vergi oranları, rekabet avantajı, bilinirlik ve tercih edilme, gümrüklerdeki uzun süren prosedürler yüzünden yakın olma ve hızlı teslimat avantajını kullanamama komşulara yönelik ticarete yaşanan sorunlar olarak sıralanabilir.

Kurumsal Türk firmaları, Rusya da uygulanan yüksek gümrük vergisi ve KDV oranlarından kaçınmak için çift faturalandırma yapan merdiven altı firmalardan dolayı büyük sorunlar yaşamaktadır. Bu durumdaki firmalara karşın Rusya hükümeti vergi toplamak ve kaçakçılığı önlemek adına sert tedbirler almaktadır. Rusya 2013 yılı itibari ile 3,6 milyar dolar ithalatı söz konusu olan ciddi bir pazardır. Türkiye 100 milyon dolarlık satış ile ancak %2,8'lik pay almaktadır. Önemli bir Pazar konumunda olan Rusya pazarından alınan pay oldukça düşüktür. Genel anlamda; 2013'te %10 üzeri artış sağlayan Türkiye ihracatının daha hızlı ilerlemesi adına Rusya gümrüklerinde uygulanan yüksek gümrük vergisi ve KDV oranlarının düşürülmesi ve bununla beraber referans gümrük fiyatlandırması işleminin tamamen kaldırılmasına yönelik girişimlerde bulunulması Rusya pazarından alınacak payın artmasına faydalı olacaktır.

Rusya'ya yapılan ihracat artış ağırlıklı olmasına rağmen alınan pay oldukça düşüktür. Rusya ile ilgili kontrollerin hızlandırılması, onaylatılmış menşei şahadetnamenin GOST ile bir tutularak Türk menşeli malların KDV ve gümrük vergisi oranlarının düşürülmesi, referans fiyatlandırma sisteminin Türk malları için kaldırılması ve demir yolu taşımacılığının aktif hale getirilmesi iki ülke arasındaki ihracatı rahatlatılabilir.

Rusya ile BGH (basitleştirilmiş geçiş hizmeti) ülkemizde bir kaç firma ile sınırlandırılmış olup tanıtımı iyi yapılmadığı için aktif kullanılan bir sistem değildir. Ayrıca hala hazırda deniz sevkiyatı ile sınırlı kalmaktadır. Daha fazla tanıtım yapılarak diğer taşıma sistemleri de devreye alınmalıdır.

Bankacılık sisteminin iyi çalışmaması nedeniyle akreditif işlemlerinin yok denecek kadar az ve zor olmasından dolayı kredili işlemler yapılamamakta ve kimse buna yanaşmamaktadır.

Gümrük rejiminin çok sert olması yüklerde yapılan kontroller farklı devlet organları tarafından sıklıkla uygulanmakta, büyük zaman kaybına neden olmaktadır. Yapılan kontrol ve tespitlerde gümrük ödemelerinin alıcısı tarafından yapılması zorunluluğu DDP çalışmaları olumsuz etkilemektedir. Komşularla yapılan ticarete öne çıkan sorunlar özetle:

- ✓ Nakliyeciler firmaların sadece nakliye işi yapması, komisyonculuk yapmaması
- ✓ Savaş ve terör durumunun bir an önce sonlandırılması
- ✓ İran' a yapılan ihracatın yıllardır düşüş yönünde olması
- ✓ Suudi Arabistan ve B.A.E leri pazarlarından faydalanılması
- ✓ Uluslararası banka kanallarının açılması ambargo olmaması
- ✓ Suriye'de savaşın bitmesi, Irak'ta terör eylemlerinin bitmesi
- ✓ Libya ve Mısır gibi ülkeleri huzura kavuşması,
- ✓ Rusya pazarında kolaylıklar sağlanması,

gibi sorunlara kolaylıklar getirilmesi ülke mobilya ihracatını artıracakı söylenebilir.

3.2.4. Ulaşım/Taşımacılık sorunları

Liman kentleri dışında olan üreticilerin tren yolu hatlarının ve taşıma ambarlarının efektif olarak çalışmaması nedeniyle navlun fiyatlarında çok yüksek bedellere maruz kalınmaktadır. Tüm sektörlerin çalışma dengesi ve koordinasyonu ile ortak çalışma ve işbirlikleri kurularak taşımaları ambarlarının ve tren yolunun hızlı ve ekonomik çalışmasını sağlayacak yapı ve teşvikler oluşturulmalıdır.

Özellikle Rusya'ya yapılan transport; iki ülke arasında tır ile yapılan taşımalarda uygulanan özel yönetmelik Türkiye'nin aleyhine olmakta ve iki ülke arasında çalışan Türk menşeli tır sayısını belirli oranda sınırlamaktadır. Bu da o bölgeye çalışan Türk firmalarının fiyatlarının yüksek olmasına sebep olmaktadır.

3.2.5. İç Pazar

Türkiye mobilya üretimi %94 oranında iç Pazara yönelik çalışmakta olup İnşaat sektöründe yaşanacak olumsuz bir durumun doğrudan iç tüketime yansıtacağı tahmin edilmektedir. İç pazardaki tüketim hareketliliğinin dış pazarda da sağlanması önem taşımaktadır. İç pazara yönelik sorunlar ve öneriler özetle:

- ✓ Çin'den bitmiş ürün ithalatı zorlaştırılmalı

- ✓ Siyasette oluşan olumsuz hava ekonomiyi olumsuz etkiliyor
- ✓ KDV % 8'e düşürülmeli
- ✓ İş kazaları piyasayı olumsuz etkilemekte,
- ✓ İş güvenliği ile ilgili 6331 sayılı yasanın mobilya sektöründe uygulanabilirliğinde belirsizlikler var.

3.3. Sektörün diğer sorunları

- ✓ Sektörde son zamanlarda çekler ile ilgili yaşanan sorunlar giderilmeli ve konu ile ilgili net düzenlemeler yapılmalıdır.
- ✓ Çin ve Uzak doğu ülkelerinden ithal edilen kalitesiz ucuz ürünler ihracatta rekabeti etkilemektedir. Çin ve Uzakdoğu ülkelerinden yapılan ithal ürünler (özellikle de laminatlar), uluslararası anlaşmalar çerçevesinde kontrole tabi tutulmalıdır. Bu konuda uygulama ve denetleme sıkıntıları vardır.
- ✓ İhraç ürünleri için Sanayi ve Ticaret Odalarından alınan belgelerin onayı için odalara gitmek gerekmektedir. ATR dolaşım belgesi, Euro 1, Menşe Şahadetnamesi belgeleri satış ve belge onay işlemlerinin elektronik ortamda yapılabilmesi için gerekli altyapının kurulması, firmaların zaman kaybına uğramaması için önem arz etmektedir. Söz konusu belgelerin İhracatçı Birlikleri tarafından verilmesi yönünde çalışma yapılmalıdır.

4. GZFT / SWOT ANALİZİ VE

REKABET GÜCÜNÜN DEĞERLENDİRMESİ

Sektörün mevcut durumu, ihracat ve ithalatı, üretim kapasitesi ve kullanımı, iç ve dış piyasalarda yeni oluşumlar, siyasi istikrar gibi çok boyutlu bilinmeyenlere göre hammadde ve girdiler, üretim, teknoloji faaliyetleri, pazarlama ve satış, finansman ve mali yapı, insan kaynakları, piyasa ve sektör koşulları parametre olarak kullanılmış, sektör içsel ve dışsal olarak değerlendirilmiştir. Buna göre; güçlü, zayıf yanlar, fırsatlar ve tehditleri belirlenmiş ve sektörün geleceği ve rekabet edebilirliği ile ilgili analizler bu bölümde sunulmuştur.

Güçlü, Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditlere yönelik GZFT/SWOT analizi Şekil 4.1’de verilmiştir.

Türkiye, dünya mobilya pazarında Şekil 4.1. GZFT analiz tablosunda ifade edildiği gibi coğrafi konumunun etkisi ile birçok güçlü yanları ve fırsatları bünyesinde bulundurmaktadır. Payına düşeni alabilmesi için mevcut sorunlarını çözerek etkin fark yaratacak güçlü yanları ve fırsatları değerlendirmesi, zayıf yönlere ve tehditlere ivedi çözüm getirmesi gerekmektedir. 21. yüzyıl beklentileri doğrultusunda kullanıcı ihtiyaçları, uluslararası pazarlarda kültür farklılıkları, mobilyadan beklentiler iyi tespit edilmeli ve nokta atışı ürünler ile sektör dünya pazarında yer edinmelidir. Dış ticaret açığı vermeyen ve ülke istihdamına büyük katkı sağlayan sektöre devletin destek sağlayıcı politikalar üretmesi beklenmektedir.

GZFT analiz tablosunda ifade edilen öğeler iyi analiz edilmeli ve hem mobilya sektör işletmeleri ve dernekleri hem de devlet bu konular ile ilgili çalışmalar yapmalıdır. Ulusal ve uluslararası ölçekte rekabet gücünün artırılması, devletin ve mobilya işletmelerinin “Modern Tasarım ve AR-GE”ye önem vermeleri yaşamsal önem taşımaktadır. Bunlara ilaveten mobilya kalite standartlarının belirlenmesi ve denetimlerinin yapılması da kaçınılmaz bir gerekliliktir.

Sektör, Türkiye imalat sanayisinde son 14 yıldır dış ticaret açığı vermeyen nadir sektörlerden birisidir. Hızlı gelişim ve değişim sürecinde olan sektör; markası, kalitesi, sektördeki küçük – büyük ölçekli firmaları, coğrafi konumu, ülkenin genel büyüme yönlü politikası, genç nüfusu, kişi başına düşen milli gelirin iyileşmesi sayesinde iç ve dış pazarda önemli potansiyel arz etmektedir. 2001 yılından buyana sürekli artan ihracat değeri ile sektör, 2023 yılı için hedef koyduğu 25 milyar dolar üretim kapasitesi, 10 milyar dolar ihracat beklentisi ile dünyanın ilk 10, Avrupa’nın ise ilk 5 büyük mobilya ihracatçıları arasında olmayı hedeflemektedir.

Şekil 4.1. GZFT/SWOT Analizi

Parametreler	Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
Hammadde ve girdiler	-	Yüksek hammadde girdileri, Ormanların etkin kullanılmaması, Endüstriyel ve özel orman eksikliği, Yan sanayi,	Teknoloji kullanımı ile yeni malzeme arayışları	Yerli ağaç ve orman kullanımının sınırlanması, Yetersiz yurt içi hammadde kaynakları,
Üretim	Modern üretim tesisleri, Büyük ölçekli firmalar, Yoğun üretim, kümelenmeleri,	KOBİler, Düşük ürün standartları, Sağlıksız üretim yerleri ve iş güvenliği, Kayıt dışılık,	Üretimde çeşitlilik, Verimlilikte artma potansiyeli, AB ülkelerinde tüketimin üretimden çok olması	Kayıt dışı üretim, Çevreye duyarlı üretim ve yükler, İş ve işçi güvenliği
Teknoloji Faaliyetleri	Teknoloji Kullanımı ve uyumu, Ürün ve malzeme çeşitliliği, Yüksek teknoloji kullanımı,	Sınırlı yenilikçi yaklaşımlar Düşük ürün standardı Markalaşma, düşük kalite ve imaj, Tasarım, patent ve kopyalama Çevreye sınırlı duyarlılık	Tasarım, inovasyon ve marka bilincinin artması Tüketici ve müşteri odaklı ürünler Hizmet sunumu Çevreye uyumlu mobilya üretimi Akıllı mobilyalar	Üretim teknolojisinde dışa bağımlılık,
Pazarlama - Satış	Geniş bayi ve dağıtım ağı, Potansiyel pazarlara, yakınlık, Coğrafi konum, Ürün yelpazesi,	Sınırlı tanıtım faaliyetleri ve destekleri	Coğrafi konum, İç - Dış Pazar (Arap ülkeleri ve çevre komşu ülkelerin mobilya ihtiyacı, Avrupa'da üretimin tüketimi karşılamaması, Değişen tüketici alışkanlıkları,	Çin faktörü, Kyoto Protokolü ve çevre duyarlı ürün, AB ülkelerinde yavaşlama, Komşu ülkelerde yaşanan sorunlar,
Finansman ve Mali yapı	-	Sınırlı finansman ve sermaye olanakları	Yabancı ortaklık	-
İnsan Kaynakları	Gelişmeye açıklık, AB'ye göre ucuz iş gücü,	Mesleki eğitim Yetersizliği, Kalifiye iş gücü eksikliği,	Genç nüfus	Kalifiye iş gücü açığı,
Piyasa ve sektör koşulları	Sektörün gelişime açık olması, 14 yıllık performansı, Potansiyel arz etmesi,	Sınırlı kurumsallaşma, Kayıt dışı üretim, Haksız rekabet, Sınırlı kamu yönlendirmesi, Yetersiz teşvikler,	Dünya ticaretinde rekabet, 2023 yılı Türkiye ihracat hedefleri, 2050de 1 trilyon ticaret,	Tasarım korunması- Taklitçilik, Kalitesiz ucuz ithalat, Büyük işletme-küçük işletme arası eşitsizlik, Sektör İmajı,

4.1. Çevre Analizi

Türk mobilya sektörü, dünya mobilya üretiminin yaklaşık % 1,6 oranı ürettiği olmasına rağmen arzulan düzeyde ve hedefte değildir. Türkiye mobilya sektörü, 2013 yılı itibarıyla 203 ülkeye 2,2 milyar dolar mobilya ihraç etmiş ve dünya sıralamasında 15. Avrupa ülkeleri sıralamasında ise 8. sırada yer almıştır. 2012 değerlerine göre dünya sıralamasında 4, Avrupa sıralamasında ise 7 kademe ilerlemiştir. İthalat verilerine göre, 110 ülkeden 968 milyon dolar değerinde mobilya ithal etmiş ve dünya sıralamasında 28. Avrupa ülkeleri sıralamasında ise 17. sırada yer almıştır.

9,7 milyar dolarlık yakın komşu ve 8,3 milyar dolarlık Arap ülke pazarlarına yapılan ihracat son yıllarda artış gösteriyor olmasına rağmen bu pazarlardan alınan pay oldukça düşüktür. Özellikle, Rusya, Arabistan, B.A.E ve Avusturya pazarlarından Türkiye'nin faydalanmadığı görülmektedir. Türkiye'nin bu pazarlara ihracatı yaklaşık 1,9 milyon olup %11,2'lik orana karşılık gelmektedir. En dikkat çekici ülkeler Irak ve Libya olup bu ülkelerin mobilya ihtiyacının yarısını Türkiye'den karşıladıkları görülmektedir. Ülke mobilya ithalatı en yüksek olan Suudi Arabistan 1,8 milyar ve Birleşik Arap Emirliklerinin ise 2,7 milyar dolardır. Ancak Türkiye, Suudi Arabistan'a % 4,6 ve B.A.E ise % 1,5'lik ihracat oranına sahip olup aldığı pay oldukça düşüktür.

Sonuç olarak, yakın çevre ve Arap ülkelerinin Pazar büyüklüğü 18 milyar dolardır. Ülke olarak bu pazardan ancak 1,9 milyar \$ fayda sağlanabilmektedir. Hedefleri olan Türkiye mobilya endüstrisinin komşular ve Arap ülkelerine yönelik ticaretin geliştirilmesi için politika üretmesi tavsiye edilir.

Mevcut değerler, dünya mobilya sektörünün artış eğilimli olduğunu göstermektedir. Son 14 yıllık genel perspektif, Türk mobilya sektörünün üretim ve ihracat hacmi ile büyüme potansiyelini ortaya koymakla birlikte istenilen düzeyde değildir. Dünya mobilya pazarında 2050 yılı itibarıyla 1 trilyon Amerikan \$ hacmi geçmesi beklenen pazarda Türkiye'nin payına düşeni alabilmesi için sorunlarını çözüp üretim kapasitesi ve rekabet gücünü artırması gerekmektedir. Bu konuda hem sektör hem de devlet adına yapılması gerekenler ve üretilmesi gereken politikalar söz konusudur.

4.2. Sektörün Rekabet Analizi

Türkiye mobilya imalat sanayinin rekabet gücünde yaşanan gelişmeler Şekil 4.1. de verilmiş ve kısa değerlendirmeleri yapılmıştır.

Şekil 4.2. Mobilya imalat sanayinde rekabet parametreleri

Parametreler	Belirleyici rekabet unsurları
Hammadde	Hammadde kaynaklarının varlığı ve kalitesi Yan Sanayi
Üretim	Hammadde maliyetleri Organize üretim bölgeleri,
Teknoloji Faaliyetleri	Ürün standartları, Ürün kalitesi, Markalaşma ve İmaj Tasarım Kapasitesi Çevre dostu üretim
Pazarlama - Satış	Lojistik alt yapısı, Dağıtım ağı, Taşımacılık maliyetleri, Tanıtım ve fuarlar
Finansman ve Mali yapı	Karlılık, Kredi olanakları ve maliyetleri Yatırım ve ihracat teşvikleri
İnsan Kaynakları	Eğitimli ve Nitelikli insan kaynaklarının varlığı Çalışma ve iş kanunları ve düzenlemeleri
Piyasa ve sektör koşulları	İthalat ve iç piyasa gözetimi, Adil ve etik rekabet koşulları

Hammadde: Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçı Birlikleri Sektör raporuna [21] göre, mobilya sektöründe günlük 30 bin m³, yıllık 15 milyon m³ endüstriyel oduna ihtiyaç duyulmaktadır. Bu miktarın 9 milyon m³'ü iç piyasadan, kalan bölümü ise ithalat yoluyla karşılanmaktadır. 2023 hedeflerine ulaşmak için piyasa türleri ve ormanların verim gücü dikkate alınarak yerli endüstriyel odun üretiminin en az 20 milyon m³'e çıkarılması gerektiği düşünülmektedir. Türkiye'de ileri teknoloji ile yonga levha/sunta ve MDF üretimi yapılırken, üretim için gerekli hammadde tedarikinde sorun yaşanması üretimi etkilemekte, kapasite oranlarını düşürmekte ve bu durum fiyatlandırmalara etki etmektedir. Endüstriyel odunun dış piyasalarda Türkiye'den yüzde 50-60'a varan oranlarda ucuz olması özellikle ihracatta rekabeti sürekli zayıflatan bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Ülkemizde hammadde konusunda rekabetçi piyasa şartları oluşmadığı gibi orman kaynaklarının önemli bir bölümü doğrudan yakacak odun olarak kullanılmaktadır. Önlemler alınmadığında, hammadde sıkıntısı, sektörün mobilya üretim faaliyetlerini negatif etkileyeceği düşünülmektedir.

Yan Sanayi: Mobilya sektöründe yan sanayi tamamen ana sanayinin yönlendirmesi ile çalışmakta olup, sadece fason üretici mantığında hizmet verme durumundan kurtulamamaktadır. Bu durum sektörde uzun vadeli dönüşümü ve katma değerli iş yapma anlayışının gelişmesini mümkün kılmamaktadır. Tekstil konusunda dünya devleri ile yarışan, demir-çelik üretiminde ön sıralarda bulunan ve cam konusunda önde gelen liderler arasında

olan ülkemizde mobilya üretiminde bu ana sektörler için ait yarı mamul ürünlerin ağırlıklı olarak ithal edilmesi çelişki doğurmaktadır ve sektörler arası iletişimsizlik olduğu anlamı çıkarılmaktadır. Mobilya sanayinin diğer ihtiyacı olan nitelikli aksesuar malzemeleri ağırlıklı olarak yurt dışından getirilmekte olup bu alanda yerli yan sanayi etkin değildir.

Teknoloji faaliyetleri: Sektörde büyük ölçekli işletmelerde gelişmiş üretim teknolojilerinden faydalanılmaktadır. Ürün standartları, kalitesi, markası ve tasarım boyutu sektörde her geçen yıl değer kazanmaktadır. Ancak, çevre dostu üretime yönelik çalışmalar henüz istenilen düzeyde değildir. Büyük ölçekli firmaların katılımı ile mobilya imalat sanayinde teknoloji faaliyetleri, araştırma-geliştirme çalışmaları, tasarım ve markalaşma rekabetin en önemli unsurları haline gelmiştir. 2013 yılında ise sektörde alınan patent sayısı marka tescil ve tasarım tescil gibi belge sayılarında ciddi artış gözlemlenmiş olsa da gelişmiş ülke seviyesi sayılarına henüz ulaşamadığı söylenebilir. Son yıllarda artış eğilimli bu parametrelerin hız kazanarak devam etmesi sektörün ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabetine pozitif etki edeceği düşünülmektedir.

Sermaye/finansman: sıkıntısı ve kredi maliyetlerinin yüksekliği önemli sorunlar arasında yer almaktadır. İşletmeler para piyasalarından, özellikle ticari bankalardan uygun koşullarda kredi temininde zorlandıklarından, faaliyetlerini genellikle öz kaynaklarından finanse etmektedirler. Bunun sonucu olarak, sürekli işletme sermayesi sıkıntısı yaşanmaktadır.

Pazarlama – Satış: Sektörün hazırladığı fuarlar pazar etkinliğine, pazarlamaya ve tanıtıma doğrudan etki etmektedir. Coğrafi konumu ile etkili etkin dağıtım ağına sahiptir, ancak, bu raporun sorunlar bölümünde belirtildiği gibi taşımacılıkta sorunlar mevcut olup coğrafi konunun sunduğu faydalardan arzu edilen düzeyde katma değer üretilmemektedir. Lojistikte yaşanan alt yapı sorunları ve karayolu taşımacılığı maliyetleri artırmakta ve sektörün rekabet gücü doğrudan negatif etkilenmektedir.

İnsan Kaynakları: Sektörde yetişmiş kalifiye iş gücünde sorunlar vardır. Sektörün genel yapısına ve temel sorunlarına bakıldığında, genel eğitim ve meslek eğitimi alanında yeni neslin zamanın ihtiyaçlarına uygun nitelikte olmadığı ve yaratıcı düşünce geliştirmede yetersiz kaldığı ve mevcut kalifiye iş gücünün rekabeti doğrudan etkileyen unsurlarından birisi olarak ortaya çıktığıdır. Mesleki eğitimdeki yetersizlik; kalifiye işgücü, istihdam ve deneyim eksikliğini beraberinde getirmektedir. Bu durum ise sektörün gelişimi ve rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir. İnsan kaynaklarının etkili kullanımı konularında sorgulanması gereken başlıklar mesleki eğitim veren okullar, çalışanlar ve yöneticiler olarak sıralanabilir.

Piyasa ve sektör koşulları: Üretim ve tüketim değerleri, ithalat ve ihracat verileri ile gelişmeye açık ve potansiyel arz eden bir mobilya sektöründen söz etmek son derece mümkündür. Üretici firma adediyle, mevcut istihdam gücüyle ve doğal kaynaklarıyla bugün Türkiye, Avrupa'nın güçlü mobilya üreticileri olarak görülen Almanya, İtalya, Polonya gibi ülkelerle rekabet edebilir nitelikte görülmektedir. Bu raporda ifade edildiği gibi Türkiye mobilya üretiminde dünyada ilk 12 ülke arasında yer almakta olup ihracatta 15. İthalatta ise 28. sıradadır. Ancak, bir önceki bölümde ele alınan sorunların ilgili sektörel örgütler ve kamu kurumlarınca gündeme alınması ve çözümlerin getirilmesi sonucu sektörün, hem Avrupa mobilya pazarında hem de dünya pazarında kuvvetli bir güç olacağı düşünülmektedir.

5. YATIRIM ORTAMININ İYİLEŞTİRİLMESİ İLE BÖLGESEL TEŞVİK VE YARDIMLAR

Bu bölümde, sektörün yatırım ortamı, bu konudaki engellerin kaldırılması ve bölgesel dağılımı, teşvik ve yardımlar konusundaki görüşler sunulmuştur.

Mobilya sektörü hem sağladığı istihdam açısından hem de her geçen gün artan ihracat değeri ile Türkiye'nin önemli imalat kollarından birisi olmuştur. Sektörün son 10 yıllık gelişim sürecine, büyümesine ve dış ticaret boyutuna bakıldığında hızlı büyüyen ve yatırım yapmaya açık bir yapısı olduğudur. Ancak, Sektörün gelişimi, rekabeti ve iç-dış piyasalarda etkinliğinin artırılması için destek ve teşviklere ihtiyacı vardır.

Mobilya üreticileri işletme sayılarına göre ülke genelinde, İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Kayseri, Antalya, Sakarya, Eskişehir, Düzcce, Zonguldak, Trabzon, Balıkesir, Burdur ve Adana gibi illerde yoğunluklu olarak dağılmışlardır. Kayseri mobilya üreticisi iller ve yapılan ihracata göre ön sıralarda yer almaktadır. Türkiye'de 200'den fazla çalışanı olan mobilya firma sayısı 40'ı aşmıştır ve bu firmalar yoğunluklu olarak Kayseri'de faaliyet göstermektedir. Ancak, mobilya sektörünün büyük çoğunluğu KOBİ'lerden oluşmakta olup, çevresel ve iş güvenliği gibi konuları öncelikli baskı unsuru olarak kullanılması ile, Organize Sanayi Bölgeleri bünyesinde toplanmalarına yönelik teşvik programları yapılabilir. Sanayi odalarının desteği ile ortak hizmet alınabilecek modüler sanayi bölgelerinin oluşturulması ve küçük atölyelerin bu bölgelerde kümelenmesi sağlanabilir. Yeterli finansal destek sağlanması durumunda, KOBİ'lerin ekonomi için daha fonksiyonel bir yapıya kavuşabilecekleri düşünülmektedir.

Ülke mobilya sanayinin öncü bölgesi olan Ankara siteler bölgesi mevcut durumu, işlevselliği ve ulaşılabilirliği konularında sorunları söz konusudur. Bu bölge özellikle alt yapısı sorunlarından gelişen teknolojiye uyum sağlayamadığı gibi her geçen yıl güç kaybetmektedir. Siteler bölgesinin taşınması veya etkinliğinin artırılması için basınçlı hava, toz emiş, emisyon kontrolü, doğalgaz, lojistik hizmeti vb, hizmetleri sağlayacak bir yapının kurulduğu planlı 400-4000 m² atölyeler kurularak ve taşınma teşviki ile desteklenerek iş güvenliği, çevre ve iş sağlığı konuları gibi nedenlerden ötürü alt yapısı düzgün bir bölgeye taşınması teşvik edilebilir.

Diğer taraftan ülke mobilya ihracatını artırmaya yönelik teşvik ve desteklere öncelik verilmesi uygun düşmektedir. İhracat teşvikleri dar ve geniş anlamda olmak üzere iki şekilde ele alınabilir. Dar anlamda ihracat teşvikleri, ihracat sübvansiyonlarını kapsamaktadır. Geniş anlamda ise; ihracatçıların ihracatta karşılaştıkları güçlükleri ortadan kaldıracak ve satışlarını geliştirmek için dinamik bir sistem kurmalarına yardımcı olacak bütün düzenlemeleri içerir. Buna göre; ihracat teşviklerinin en önemli amaçları şunlardır:

- Pazar payının genişlemesi,
- İhracat bilgisinin oluşturulması,
- İhracatla ilgili sınırların azaltılması ya da ortadan kaldırılması,
- Fiili ve potansiyel ihracatçılar için çeşitli yardım türlerinin belirlenmesidir.

İhracata verilen teşviklerin hangi türden olabileceği uluslararası anlaşmalarla belirlenmiştir. Dünya Ticaret Örgütü tarafından kabul edilebilecek ihracat teşviklerinin en önemlileri şunlardır.

- Pazar araştırması,
- Uluslararası ticaret kurulları,
- Uluslararası ticaret fuarları,
- Ticareti teşvik ofisleri,
- Devletin destekleyici olduğu araştırmalar,
- Ticaret finansman programları,

Türkiye'de yeni teşvik sistemi doğrultusunda mobilya sektörü için teşvikler şu şekilde sıralanabilir.

- ✓ Sigorta programları ve dolaylı vergilerde indirim,
- ✓ Gümrük vergisi muafiyeti,
- ✓ KDV istisnası,
- ✓ Sigorta primi işveren hissesi desteği,
- ✓ Mobilya üretimine uygun yerlerde yatırım yeri tahsisi,
- ✓ Faiz desteği,
- ✓ KDV iadesi,
- ✓ İhracata yönelik devlet yardımları (Araştırma, Geliştirme Yardımı, Yurtdışı Fuar ve Sergilere Katılım Desteği),
- ✓ Uluslararası nitelikli fuarların desteklenmesi,
- ✓ Pazar araştırması yardımı,
- ✓ Eğitim yardımı,
- ✓ İstihdam yardımı,
- ✓ Çevre maliyetlerinin desteklenmesi,
- ✓ Mobilya geri dönüşüm tesisleri kurulmalı ve teşvik edilmeli, (özellikle toz emme tesislerinden çıkan toz/talaşlar ekonomiye kazandırılmalı ve merkezi toplama istasyonları kurulmalı),
- ✓ Patent,
- ✓ Faydalı model belgesi ve endüstriyel tasarım tescili yardımı,
- ✓ Türk ürünlerinin yurtdışında markalaşması,
- ✓ Marka tanıtım faaliyetlerinin desteklenmesi,
- ✓ Tanıtım ile Türk Malı imajının yerleştirilmesine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi,
- ✓ Yurtdışında ofis mağaza açma, işletme konularında yardım,
- ✓ İhracat ve ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde vergi, resim ve harç istisnası,
- ✓ Eximbank tarafından uygulanan kredi ve sigorta programları,
- ✓ Sektörün son yıllarda hammadde konusunda dışa bağımlılığını engellemeye yönelik destekler,

gibi konularda teşvik, yaptırım ve açılımlar konularında sektör, teşvik ve yönlendirmelere ihtiyaç duymaktadır. Genel olarak işletmelerin uluslararası pazarlarda rekabet gücü yaratmalarında devletin üzerine düşen görevler vardır. Bunlar geliştirilmiş standartlar ile işletmeleri performanslarını yükseltmek için cesaretlendirmek, talep görece ürünleri önceden tespit edip modellemek, özelleştirilmiş girdi üretimine odaklamak, bölgesel rekabeti engelleyecek doğrudan birliktelikleri (tekelleşme) kısıtlama olarak sıralanabilir.

6. SEKTÖRDE YENİ YÖNELİMLER

Dünya mobilya üretim-tüketim ve ihracat-ithalat değerlerine bakıldığında pazarın hızla büyüdüğü görülmektedir. Avrupa'da yaşanmakta olan ekonomik krizin etkilerinin geçtiği ve ülkelerin ihracat ve ithalatlarında ciddi hareketlilikler söz konusudur. Pazarın 2015'den itibaren büyümesinin artacağı beklenmektedir. Özellikle, Avrupa pazarında yaşanan rekabetin diğer bölgelere göre daha üst düzeyde olması ve rekabet edilen firmaların bir çoğunun Avrupa markaları olması vesilesi ile Türk mobilya sektörünün rekabet edebilirliğini etkileyen parametrelere kalite katması gerekmektedir. Avrupa'da İngiltere ve Fransa, Amerika'da ABD ve Uzak doğuda Japonya gibi ülkelerin mobilya üretimleri tüketimlerinin altında kalmakta olup ciddi oranlarda mobilya açığı vermektedir.

Ülke mobilya ihracatının en yoğun yapıldığı yakın çevre ülkeler ve Arap ülkeleri ile yapılan mobilya ticaretinden alınan payın ülkemizin üretim kapasitesinin son derece altında kaldığı söz konusudur. Ciddi mobilya tüketimi olan Rusya, Avusturya, Suudi Arabistan ve B.A.E gibi ülkelerle çok düşük düzeyde mobilya ihraç edilmektedir. Bu pazarlardan edinilen payların artırılmasına yönelik programlar yapılmalıdır. Diğer taraftan mevcut pazarlarda etkinlik artırılırken yeni pazar oluşumlarını Kuzey Afrika, Orta Doğu ve orta Asya ülkeleri olarak değerlendirmekte fayda olacağı düşünülmektedir.

Mobilya sektörü ile ilgili çevreye duyarlılık ve Kyoto protokolü çerçevesinde kapalı ortamlarda mobilyadan açığa çıkan zararlı gazların ölçümü ve kontrolü ile ilgili bir yapılanma henüz yoktur. Bu konuda İnegöl'de ve Türk Standartları Enstitüsünde laboratuvar kurulmuş olup sınırlı boyutta hizmet verilmektedir. Üretici ve ihracatçı mobilya firmalarının yurt dışından ithal ettikleri hammaddeler ve ihraç ettikleri ürünler, akredite laboratuvarlarda bazı testlere tabi tutulmakta olup firmaların ihracat işlemlerinde sıkıntı yaşamalarının önüne geçilmesi gerekmektedir. Mobilya test laboratuvarlarının mobilya üretiminin yaygın olduğu bölgelerde açılması ve dış ticarete yönelik akredite olmuş nitelikte raporların verilmesi sağlanmalıdır.

Bu yüzyılın beklentileri doğrultusunda sektör ile ilgili gelişmeler ve muhtemel eğilimler şu şekilde özetlenebilir:

- Modern yaşam, teknoloji ile donatılmış modern elektro-mobilyaların doğmasına neden olacaktır.
- Akıllı konut ve yeşil bina oluşumları mobilyaya yansıtacaktır. Akıllı mobilya, yeşil mobilya gibi kavramlar mobilya sektöründe daha sık rastlanacaktır.
- Kentleşme ve hızla artan konutlaşma yeni oluşum ve dönüşüm gerektirmekte olup, yaşam kalitesini artıran, kullanım kolaylığı sağlayan, insan ve çevreye duyarlı, hafif, fonksiyonel, kolay taşınabilir, modüler mobilyaların dünya pazarında etkin rol edineceği düşünülmektedir.
- Yenilikçi ve fonksiyonel çözümler aranır hale gelecektir.

- Tasarım sürecine tedarikçiler daha fazla katılacak, farklı uzmanlık alanlarına sahip paydaşlar tarafından ortak tasarım yönetimi çalışmalarına ağırlık verilecektir. (Mobilya, Elektronik, Bilişim teknolojisi, aksesuar vb.).
- Gelişmiş tasarım becerisi, marka gücü, satış sonrası hizmet kalitesinin etkinliği sektörde büyümeye öncülük eden alanlar olarak ortaya çıkmaktadır.
- Geri dönüşüm ve mobilya atıkları önem arz edecektir.
- Sektörde iş güvenliği konuları daha çok önem kazanacaktır. Ülkemizde mobilya üretiminde iş güvenliği hala AB standartlarında değildir.
- Ambalaj, paketleme, taşımacılık alanındaki gelişmeler ve özellikle demonte tarzı mobilyaların ortaya çıkışı ile uzak bölgelerdeki pazarlara ürünlerin sevkiyatında kolaylıklar sağlanmasının satış maliyetlerini düşüreceği tahmin edilmektedir.
- Nano-teknoloji uygulamalarının malzemeye yansımaları sonucu kir ve leke tutmayan kumaşlar, deriler, çevre dostu süngerler, boyalar, verniklerin kullanımı yaygınlaşacaktır.
- Online satış organizasyonları yaygınlaşacaktır.
- Endüstriyel odun konusunda (hammadde) önlemler alınmazsa sıkıntı yaşanacağı tahmin edilmektedir.
- Mobilya üretiminde kullanılan diğer malzemeler; hırdavat malzemeleri çoğunlukla ithal edilmektedir. Döşemecilik sektöründe kullanılan kumaş, sünger, kuş tüyü gibi malzemelerin tedariki de yine büyük oranda ithal ürünlerden oluşmaktadır. Sektörün hammaddesinin yoğunluklu olarak dışa bağımlı olması gelecek hakkında sorun yaşanmasına neden olabilecektir.

21. yüzyılın çıktısı olan ve imalat sektörünü doğrudan ilgilendiren akıllı konut, akıllı araba, akıllı makine gibi akıllı yaklaşımlar; mobilya sektörünü etkileyeceği düşünülmektedir. Bu yüzyılın beklentileri doğrultusunda sektörün çevreye duyarlı, teknolojik donanımlarla güncel farklılık yaratan akıllı mobilya üretim ağını, tasarım ve üretim yelpazelerine almaları tavsiye edilmektedir. Ayrıca, sektörde küçük ölçekli firmaların fazlalığı, kayıt dışı oranında yükseklik, büyük ölçekli firma sayısının azlığı, kapasite kullanım oranının en fazla % 70'lerde olması sektörde verimsizlik ve markalaşma konusunda sıkıntılar yaratmakta olup yeni bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. 2023 yılında sektörün 25 milyar üretim ve 10 milyar \$ ihracat hacmini yakalaması için firmaların kapasite kullanımlarını artırmaları, küçük işletmelerin birleşmesi, mevcut orta ve büyük ölçekteki firmaların daha etkin yapıya kavuşmaları gerekmektedir.

7. SEKTÖRÜN AB UYUM SÜRECİNDE GELDİĞİ NOKTA, KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Türkiye mevzuatını, Gümrük Birliği'nin gerçekleştirilmesiyle birlikte de AB mevzuatına göre uyarlamıştır. Ancak, uygulanabilirlik ve takip konularında sıkıntılar olduğu söylenebilir.

Sektörde iş güvenliği konuları, uygulaması, takipçiliği ve yaşanan sıkıntılar hala AB standartlarında değildir.

Çevreye duyarlılık ve Kyoto protokolü çerçevesinde kapalı ortamlarda mobilyadan açığa çıkan zararlı gazların ölçümü ve kontrolü ile ilgili yapılanmalar çok yavaş ilerlemektedir. Mobilya test laboratuvarlarının mobilya üretimin yaygın olduğu bölgelerde açılması ve dış ticarete yönelik akredite olmuş nitelikte raporların verilmesi sağlanmalıdır.

Orman Yönetim Konsey Sertifikası (FSC) Avrupa Birliği ülkelerinde mobilya ile ilgili bütün ahşap içerikli ürünlerde istenmektedir. Avrupa Birliği ülkelerine yapılan mobilya ihracatlarında, FSC Sertifikası arandığı ve mobilya ihracatçısının bu sertifikayı temin etmekte zorlanmaktadır. Orman ve Su İşleri Bakanlığınca, mobilya üretiminde kullanılan ağaçların, plantasyon ormanlarında elde edildiğini gösteren FSC Sertifikasının verilmesiyle sorunun aşılacağı düşünülmektedir. Avrupa mobilya federasyonunun açıklamalarına göre mobilya üretiminde kimlik kartı uygulamasının 2018 yılında başlatılacağı iddia edilmekte olup rekabetinin negatif etkilenmemesi için Türk mobilya sektörünün bu değişime uyum arz etmesi önem taşımaktadır.

Çin ve Uzak doğu ülkelerinden ithal edilen kalitesiz ucuz ürünler ihracatta rekabeti etkilemektedir. Çin ve Uzakdoğu ülkelerinden yapılan ithal ürünler (özellikle de laminatlar), uluslararası anlaşmalar çerçevesinde kontrole tabi tutulmalıdır. Bu konuda uygulama ve denetleme sıkıntıları vardır.

İhraç ürünleri için Sanayi ve Ticaret Odalarından alınan belgelerin onayı için odalara gitmek gerekmektedir. ATR dolaşım belgesi, Euro 1, Menşe Şahadetnamesi belgeleri satış ve belge onay işlemlerinin elektronik ortamda yapılabilmesi için gerekli altyapının kurulması, firmaların zaman kaybına uğramaması için önem arz etmektedir. Söz konusu belgelerin İhracatçı Birlikleri tarafından verilmesi yönünde çalışma yapılmalıdır.

8. GENEL DEĞERLENDİRME

Bu raporda derlenen verilerin ışığında sektör hem ülke içinde hem de ülke dışında etkin sanayi olarak değerlendirilebilir. Türkiye mevcut potansiyeli ve stratejik pozisyonunun önemini kavrayıp tanıtım faaliyetlerini ve birebir ilişkilerinin etkinliğini ve sürekliliğini artırabilirse, uluslararası mobilya pazarında daha iyi pozisyon elde edebilir. 2023 yılı için öngörülen öngörülere göre Türkiye mobilya endüstrisi dünya sıralamasında ilk 10, Avrupa da ise ilk 5 en büyük mobilya üreticileri ve ihracatçıları arasında yer alacağı tahmin edilmektedir. 2020 yılı itibarıyla 500 milyar, 2050 yılı içinse 1 trilyon ABD doları hacme ulaşması hesaplanan dünya mobilya pazarında Türkiye, payına düşeni alabilmesi için mevcut sorunlarını çözerek rekabet gücünü artırmalıdır.

Türkiye mobilya endüstrisinin uluslararası sahada uzun vadeli yer edinebilmesi için 3. Bölüm de yer alan sektörün sorunları ve çözüm yolları başlığında ifade edilen kronik temel 5 sorununa ve bunlara eklenen yeni güncel sorunlara aktif çözümler getirmesi gerekmektedir. Ülkeye önemli ihracat ve istihdam sağlayan sektörün devletçe desteklenmesi, sorunlarına yönelik birebir politikalar üretilmesi tavsiye edilir. Üretilmesi gereken öncelikli politikalar arasında sektörün, eğitim ayağında olmasıdır. Son 10 yıldır cari açık vermeyen ve iş bulma sıkıntısı olmayan sektörde meslek eğitiminin cazip hale getirilmesi gerekmektedir. Önemli bir üretim kolu olan mobilya sektörünün kendi adı altında mobilya meslek eğitiminin hem meslek liselerinde hem de üniversite düzeyinde verilmesi sektör adına önemli bulunmaktadır. Uygun üniversitelerde mobilya tasarım ve mühendisliği bölümleri açılmalıdır.

2023 yılında hedeflerini son derece yüksek tutan sektör mevcut durumunu korumakla birlikte üretim kapasitesini ve pazar paylarını artırmak zorundadır. 21. Yüzyıl'ın beklentileri doğrultusunda yeni oluşumlar, akıllı mobilyalar, elektro-mobilyalar, çevre dostu mobilyalar, insan ve çevreye duyarlılık boyutları ile sektörün üretim ağını güçlendirmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

1. **TÜİK**, 2012: İstihdam verileri ve girişim (iş yeri) sayısı, ISIC-REV.3 No:3611-3614. Bilgi İşlem Merkezi Veri Tabanı, Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
2. **TÜİK**, 2013: Yıllar itibari ile Türkiye mobilya üretim ve tüketimi, İş İstatistikleri, Bilgi İşlem Merkezi Veri Tabanı, Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
3. **TÜİK**, 2014: Alınan yapı konut ruhsatları, Yapı İzin İstatistikleri, Bilgi İşlem Merkezi Veri Tabanı, Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
4. **TÜİK**, 2014: İllere göre ofis işyeri binaları için alınan yapı ruhsatları, Yapı İzin İstatistikleri, Bilgi İşlem Merkezi Veri Tabanı, Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
5. **TCMB**, 2014: Kapasite Kullanım Oranı-İmalat sanayi (Ağırlıklı-NACE REV.2) - Merkez Bankası (Yıllık, %).
6. **TÜİK**, 2012: Araştırma geliştirme göstergeleri, ISIC-REV.3 No:3611-3614. Bilgi İşlem Merkezi Veri Tabanı, Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
7. **TPE**, 2014: Mobilya imalatından alınan patent, marka ve tasarım tescil sayıları, Türk Patent Enstitüsü, Ankara.
8. **TÜİK** 2014: GTİP 8 ila12'li Maddeler Bazında Ürün Gruplarına göre Mobilya İhracat Değerleri, Bilgi İşlem Merkezi Veri Tabanı, Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
9. **TÜİK** 2014: GTİP 4'lü, Ülkelere Göre Mobilya İhracat Değerleri, Bilgi İşlem Merkezi Veri Tabanı, Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
10. **Trademap** 2014: International Trade Center, Trade Statistics, Exports 2001-2013 International Trade in Goods Statistics by Product Group. List of exporters for the selected products 9401- 9404.
11. **Trademap** 2014: International Trade Center, Trade Statistics, Imports 2001-2013 International Trade in Goods Statistics by Product Group. List of exporters for the selected products 9401- 9404.
12. **TÜİK** 2014: GTİP 8 ila12'li Maddeler Bazında Ürün Gruplarına göre Mobilya İthalat Değerleri, Bilgi İşlem Merkezi Veri Tabanı, Türkiye İstatistik Kurumu. Ankara.
13. **DTM**, 2012: Mobilya ithalat ihracat verileri, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Ankara.
14. **CsiL** 2013: WORLD FURNITURE OUTLOOK, 12th edition of the Seminar organized by CSİL, Wednesday, April 10, 2013, FIERA MILANO-RHO CONGRESS CENTRE. Italy.

EK 1 GTİP 12'li Madde Bazında Detaylı İhracat Değerleri

Bu tablonun hazırlanmasında ve değerlendirilmesinde **GTİP 9401** - Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam ve parçaları, **9402** - Tıp, cerrahi, diş hekimliği ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, aksam ve parçaları, **9403** - Diğer mobilyalar, aksam ve parçaları ve **9404** – Somya, kanepeler, yatak takımı eşyası ve benzeri eşya verileri kullanılmıştır. Ancak **9405 ve 9406** ürün kodlu aydınlatma ve yatak ürünleri bu hesaplama dâhil edilmemiştir.

GTİP	GTİP12	Madde Adı 12	Yıllar (ABD \$)	
			2013 1 Ocak 31 Aralık	2014 1 Ocak 31 Ağustos
9401	940110001000	SİVİL HAVA TAŞITLARI İÇİN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR (DERİ KAPLANMAMIŞ)	237.409	613.497
	940110009000	DİĞER HAVA TAŞITLARI İÇİN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR	246.945	353.753
	940120000000	MOTORLU TAŞITLARDA KULLANILAN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR	135.277.115	104.288.574
	940130000011	YÜKSEKLİĞİ AYARLANABİLEN AHŞAP KOLTUK VE SANDALYELER	16.238.891	8.202.818
	940130000012	YÜKSEKLİĞİ AYARLANABİLEN ADİ METALLERDEN KOLTUK VE SANDALYELER	12.062.503	6.257.357
	940130000019	YÜKSEKLİĞİ AYARLANABİLEN DİĞER MADDELERDEN KOLTUK VE SANDALYELER	15.792.460	8.468.946
	940140000000	YATAK HALİNE GETİRİLEBİLEN OTURMA MOBİLYASI (KAMP VE BAHÇE İÇİN HARİÇ)	139.900.145	85.950.782
	940151000000	HİNT KAMIŞI/BAMBUDAN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR	45.138	66.480
	940159000000	ROTEN KAMIŞI, SEPETÇİ SÖĞÜDÜ VB. MADDELERDEN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR	496.337	224.468
	940161000000	AHŞAP İSKELETLİ İÇİ DOLDURULMUŞ OTURMAYA MAHSUS DİĞER MOBİLYALAR	155.309.683	115.460.779
	940169000000	AHŞAP İSKELETLİ İÇİ DOLDURULMAMIŞ OTURMAYA MAHSUS DİĞER MOBİLYALAR	43.124.238	28.001.520
	940171000000	METAL İSKELETLİ İÇİ DOLDURULMUŞ OTURMAYA MAHSUS DİĞER MOBİLYALAR	15.371.243	9.183.330
	940179000000	METAL İSKELETLİ İÇİ DOLDURULMAMIŞ OTURMAYA MAHSUS DİĞER MOBİLYALAR	19.625.900	12.395.059
	940180000000	OTURMAYA MAHSUS DİĞER MOBİLYALAR	73.874.939	49.525.192
	940190100000	HAVA TAŞITLARI İÇİN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALARIN AKSAM, PARÇALARI	112.425	35.275
	940190300000	DİĞER OTURMAYA MAHSUS AHŞAP MOBİLYALARIN AKSAM, PARÇALARI	3.082.724	2.710.745
	940190800011	KARA NAKİL VASITALARI İÇİN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALARIN AKSAM; PARÇALARI	88.507.381	82.707.229
940190800019	DİĞER MOBİLYALARIN AKSAM; PARÇALARI	19.295.281	13.170.682	
9402	940210000011	DİŞÇİ KOLTUKLARI	86.491	290.601
	940210000019	BERBER KOLTUKLARI VB. KOLTUKLAR	2.560.138	2.105.604
	940210000021	DİŞÇİ VE BERBER KOLTUKLARININ AKSAM; PARÇALARI	212.433	140.145
	940290000011	EĞME, DÖNDÜRME, YÜKSELTME VE ALÇALTMALI MEKANİK TERTİBATLI AMELİYAT MASALARI	2.280.296	1.526.092
	940290000012	ORTOPEDİK MASALAR	697.644	175.272
	940290000013	MEKANİK TERTİBATLI KARYOLALAR	15.742.803	7.802.386
	940290000019	DİĞER HAREKETLİ MOBİLYA, KARYOLA, KOLTUK, MASA VB.	27.090.967	16.430.156

	940290000021	TIP, CERRAHİ, DIŞÇİLİKTE KULLANILAN MOBİLYA, MASA, KARYOLA VB. AKSAM; PARÇALAR	3.540.278	2.569.200
9403	940310510000	METALDEN YAZI MASALARI; YÜKSEKLİK =< 80 CM.	2.501.609	1.978.517
	940310580000	BÜROLARDA KULLANILAN METALDEN DİĞER MOBİLYALAR; YÜKSEKLİK =< 80 CM.	11.799.488	7.372.880
	940310910000	METALDEN KAPILI, KANATLI/SÜRGÜLÜ DOLAPLAR >80 CM.	17.324.936	12.879.352
	940310930000	METALDEN ÇEKMECELİ DOLAPLAR, DOSYA/FİŞ DOLAPLARI >80 CM.	16.617.834	10.761.607
	940310980000	BÜROLARDA KULLANILAN METALDEN DİĞER MOBİLYALAR; YÜKSEKLİK > 80 CM.	8.891.648	5.365.790
	940320200000	METALDEN KARYOLALAR	9.146.095	7.309.499
	940320801000	ÇINKO, DEMİR VEYA ÇELİKTEN ASMA YEMEK DOLAPLARI	1.017.247	620.758
	940320809000	METALDEN DİĞER MOBİLYALAR	95.486.886	69.274.833
	940330110000	BÜRO İÇİN AHŞAP YAZI MASALARI (YÜKSEKLİK =< 80 CM)	8.739.935	5.919.676
	940330190000	BÜRO İÇİN AHŞAP DİĞER MOBİLYALAR (YÜKSEKLİK =< 80 CM)	31.663.466	23.047.648
	940330910000	BÜRO.İÇİN AHŞ.KAPILI, KANATLI/SÜRGÜLÜ, ÇEKMECE.DOLAP, DOSYA, FİŞ DOLAP.; YÜKS.>80CM.	14.387.740	11.468.714
	940330990000	BÜROLAR İÇİN DİĞER AHŞAP MOBİLYALAR; YÜKSEKLİK>80 CM.	24.710.645	20.203.120
	940340100000	AHŞAP HAZIR MUTFAK ÜNİTELERİ	18.744.250	13.293.265
	940340900000	MUTFAKLARDA KULLANILAN TÜRDEN DİĞER AHŞAP MOBİLYALAR	20.623.224	17.604.263
	940350000000	YATAK ODALARINDA KULLANILAN TÜRDEN AHŞAP MOBİLYALAR	465.811.515	337.737.892
	940360100000	YEMEK ODALARI VE OTURMA ODALARI İÇİN AHŞAP MOBİLYALAR	195.093.071	133.005.656
	940360300000	MAĞAZALARDA KULLANILAN TÜRDEN AHŞAP MOBİLYALAR	30.175.788	20.716.310
	940360901000	AHŞAP ASMA ECZA DOLAPLARI VE BANYOLARDA KULLANILACAK TÜRDEN KÜÇÜK DOLAPLAR	11.949.768	8.103.005
	940360909000	DİĞER AHŞAP MOBİLYALAR	155.550.927	121.850.644
	940370000000	PLASTİK MADDELERDEN DİĞER MOBİLYALAR	46.805.895	34.239.997
940381000000	HİNT KAMIŞI/BAMBUDAN DİĞER MOBİLYALAR	38.445	52.811	
940389000000	DİĞER MADDELERDEN DİĞER MOBİLYALAR	16.230.814	11.638.181	
940390100000	METALDEN DİĞER MOBİLYALARIN AKSAM, PARÇALARI	60.657.555	40.567.482	
940390300000	AHŞAPTAN DİĞER MOBİLYALARIN AKSAM, PARÇALARI	36.893.864	28.358.320	
940390900000	DİĞER MADDELERDEN DİĞER MOBİLYALARIN AKSAM, PARÇALARI	24.480.726	16.585.031	
9404	940410000011	METAL SOMYALAR	892.855	440.654
	940410000012	AHŞAP SOMYALAR	371.279	568.023
	940410000019	DİĞER SOMYALAR	2.656.305	1.882.649
	940421100000	GÖZENEKLİ KAUCUKTAN ŞİLTELER	1.664.908	1.602.039
	940421900000	PLASTİK MADDELERDEN ŞİLTELER	2.351.937	1.284.918
	940429100000	METAL YAYLI ŞİLTELER	43.200.489	30.291.011
	940429900000	DİĞER MADDELERDEN ŞİLTELER	12.674.580	6.931.848
	940430000000	UYKU TULUMLARI	1.824.645	1.794.568
	940490100000	KUŞ TÜYÜYLE DOLDURULMUŞ YATAK EŞYASI VB.	2.768.636	1.234.020
	940490900000	DİĞER ŞİLTE, YATAK TAKIMI VB. EŞYALAR	52.686.400	35.689.295
	Genel Toplam		2.237.247.212	1.600.330.218

EK 2 GTİP 4'lü, Ülkelere Göre Mobilya İhracat Değerleri

Bu tablonun hazırlanmasında ve değerlendirilmesinde **GTİP 9401** - Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam ve parçaları, **9402** - Tıp, cerrahi, diş hekimliği ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, aksam ve parçaları, **9403** - Diğer mobilyalar, aksam ve parçaları ve **9404** – Somya, kanepeler, yatak takımı eşyası ve benzeri eşya verileri kullanılmıştır. Ancak **9405 ve 9406** ürün kodlu aydınlatma ve yatak ürünleri bu hesaplama dâhil edilmemiştir.

2013	2012	Ülke Adı	Yıllar (ABD \$)				
			2010	2011	2012	2013	2014 Ağustos
1	1	IRAK	209.204.897	286.447.623	396.202.880	455.149.461	306.557.338
2	2	LİBYA	75.414.762	17.494.230	167.211.289	237.097.610	144.274.271
3	3	AZERBAYCAN	82.962.827	108.470.135	131.495.049	166.777.149	110.067.839
4	4	ALMANYA	135.373.236	168.836.852	152.839.224	143.940.092	96.320.328
5	5	FRANSA	73.804.362	91.390.124	85.444.360	105.689.976	80.485.137
6	8	RUSYA FEDER.	36.108.658	49.109.839	59.346.904	100.774.616	59.217.444
7	7	TÜRKMENİSTAN	47.026.059	76.133.454	61.209.556	87.962.455	62.114.023
8	6	SUUDİ ARABİSTAN	29.909.884	42.622.461	66.676.562	84.099.719	79.543.627
9	9	İNGİLTERE	42.208.938	40.776.546	49.672.190	57.597.146	42.165.128
10	10	HOLLANDA	46.635.929	56.552.284	53.155.514	46.351.419	30.931.692
11	11	B.A.E.	20.893.841	18.267.312	20.864.737	41.028.799	25.454.485
12	12	A.B.D.	22.703.757	26.822.602	30.335.122	38.946.611	41.280.539
13	13	İTALYA	31.069.427	34.100.350	30.344.907	33.895.412	23.779.975
14	14	İRAN	91.325.254	110.754.208	71.527.314	31.354.938	25.059.182
15	17	GÜRCİSTAN	16.818.544	28.539.695	32.126.202	30.891.035	23.017.583
16	16	İSRAİL	19.360.713	23.299.555	23.419.348	30.506.365	23.734.155
17	15	KAZAKİSTAN	22.287.678	19.552.230	24.317.979	30.221.023	18.910.436
18	21	ROMANYA	21.912.684	19.489.484	18.535.895	27.977.666	33.473.136
19	17	AVUSTURYA	19.711.210	25.474.875	22.634.247	25.392.503	14.988.118
20	18	K.K.T.C.	26.846.026	22.526.384	21.512.284	24.036.693	16.424.491
21	19	MISIR	10.711.628	14.034.612	20.493.500	23.176.014	15.952.170
22	20	İSPANYA	12.172.889	15.264.377	11.946.444	22.353.441	17.892.702
23	22	BELÇİKA	21.037.711	25.439.710	24.620.794	22.053.544	16.382.902
24	23	CEZAYİR	11.403.460	13.828.285	14.271.911	18.827.133	19.992.460
25	24	KATAR	5.088.152	9.656.755	11.375.405	18.765.599	9.677.545
26	25	YUNANİSTAN	42.395.311	32.830.379	19.433.274	17.539.165	14.383.959
27	26	UKRAYNA	6.110.746	12.394.959	16.592.525	16.376.247	10.048.386
28	27	BULGARİSTAN	12.807.725	13.227.870	11.311.682	13.903.778	9.948.283
29	31	KUVEYT	3.424.126	6.719.971	9.479.696	13.111.304	9.842.942
30	28	FAS	6.194.336	8.283.493	9.246.980	12.696.992	11.020.755
31	29	LÜBNAN	9.413.693	13.663.672	11.959.145	11.243.813	10.105.258
32	30	JAPONYA	4.016.470	5.371.340	7.485.732	10.619.216	4.835.530
33	32	NİJERYA	2.094.341	5.210.057	9.180.009	9.938.431	8.300.007
34	33	ÜRDÜN	5.744.755	7.132.132	7.891.506	9.766.913	8.918.579
35	35	İSVİÇRE	7.037.827	9.215.276	9.745.568	9.296.015	6.367.465
36	34	MAKEDONYA	8.839.815	11.602.581	8.756.480	8.788.262	7.578.859
37	36	KOSOVA	8.883.186	7.966.736	6.105.224	7.910.583	6.057.939
38	37	GÜNEY AFR. CUM.	6.271.438	11.029.644	6.860.891	7.875.312	7.416.488
39	38	POLONYA	6.393.929	6.731.844	7.652.709	7.039.560	6.015.545
40	39	DANİMARKA	5.649.222	6.854.697	5.928.127	6.223.280	3.863.603
41	40	BOSNA HERSEK	4.407.221	5.509.431	5.651.914	6.176.522	4.666.884

42	41	İSVEÇ	6.345.137	7.338.700	6.749.978	5.988.896	3.935.945
43	42	BREZİLYA	4.164.576	10.734.644	6.919.657	5.733.472	5.267.630
44	44	ÖZBEKİSTAN	3.481.097	3.049.468	3.196.630	5.280.342	3.333.077
45	46	ÇEK CUMHURİYETİ	6.639.729	7.611.689	4.569.721	5.240.165	3.590.435
46	43	SLOVAKYA	3.039.698	3.084.532	2.912.323	4.894.350	3.484.265
47	60	BEYAZ RUSYA	740.373	1.271.278	2.924.870	4.593.882	2.118.619
48	45	KIRGIZİSTAN	2.634.061	1.976.352	2.777.388	4.342.743	2.571.384
49	48	GANA	422.957	548.018	1.363.970	4.312.842	2.234.975
50	50	YEMEN	1.851.040	1.093.128	3.311.714	3.989.661	4.717.027
51	47	BAHREYN	1.306.387	4.761.770	3.802.670	3.954.786	3.686.670
52	51	AVUSTRALYA	2.344.965	3.886.116	4.576.746	3.921.611	2.379.546
53	49	TUNUS	1.696.990	1.769.612	2.705.031	3.897.652	4.161.250
54	53	TACİKİSTAN	1.708.592	3.015.943	3.514.367	3.503.667	3.701.991
55	55	MACARİSTAN	3.886.032	2.561.781	2.675.748	3.425.191	3.310.845
56	54	MOLDOVA	1.821.651	2.287.165	3.159.571	3.263.959	1.860.096
57	58	ARNAVUTLUK	4.249.395	3.567.377	2.804.569	3.157.711	2.840.213
58	52	GİNE	134.945	549.711	956.486	2.881.706	347.425
59	59	KAYSERİ SERB.B.	2.695.931	3.452.823	2.752.991	2.791.123	1.961.587
60	62	HİNDİSTAN	3.040.977	4.167.731	4.364.676	2.659.982	1.935.324
61	56	MEKSİKA	495.502	836.786	2.009.211	2.654.127	1.873.406
62	96	SURİYE	16.899.629	11.176.945	1.179.027	2.639.258	3.066.662
63	68	UMMAN	1.189.003	1.610.151	2.064.783	2.439.068	3.504.050
64	66	NORVEÇ	2.750.088	2.376.886	2.393.567	2.421.390	1.419.838
65	57	EKVATOR GİNESİ	527.222	2.273.407	982.497	2.398.970	1.251.007
66	61	AFGANİSTAN	4.678.336	4.477.508	5.050.919	2.328.932	2.247.119
67	64	FİNLANDİYA	1.129.237	1.483.570	1.365.893	2.288.735	2.157.699
68	74	ANGOLA	229.295	943.309	1.605.831	2.259.746	1.587.789
69	70	ESTONYA	751.570	654.640	880.972	2.112.962	1.296.687
70	67	MALTA	1.740.404	2.227.464	1.863.574	2.110.400	2.252.099
71	65	KANADA	1.343.345	1.720.424	1.892.567	2.099.831	1.699.734
72	63	HIRVATİSTAN	1.745.108	2.556.861	5.828.870	2.098.814	1.866.218
73	69	ÇİN	736.066	1.056.851	647.114	1.941.121	1.699.372
74	72	EGE SERB. BÖLGE	1.017.470	1.517.958	2.071.376	1.928.726	935.227
75	79	SUDAN	1.523.811	2.077.409	3.288.104	1.868.159	2.272.837
76	76	SİRBİSTAN	1.549.381	1.733.201	2.354.402	1.828.898	1.568.301
77	73	PAKİSTAN	791.249	344.346	2.177.174	1.793.153	1.156.784
78	75	KENYA	903.437	1.906.003	2.047.936	1.667.655	1.142.460
79	78	GABON	97.351	270.371	691.538	1.598.924	375.142
80	71	SOMALİ	-	63.483	728.298	1.467.769	510.596
81	90	KOLOMBİYA	190.462	385.912	998.972	1.456.996	957.438
82	81	LETONYA	587.779	1.062.329	1.374.817	1.407.691	1.053.625
83	77	SİNGAPUR	366.379	656.931	599.155	1.400.457	563.581
84	80	İRLANDA	2.161.795	1.373.615	1.079.056	1.383.508	1.497.713
85	83	ANTALYA SERB. B.	1.289.601	4.863.982	1.603.055	1.378.748	7.154.258
86	86	SLOVENYA	1.771.859	1.527.099	1.060.132	1.321.650	1.533.713
87	81	TANZANYA	492.435	1.099.473	822.103	1.304.425	1.438.356
88	88	ETİYOPYA	421.884	872.668	726.966	1.288.449	1.258.704
89	87	PORTEKİZ	3.940.686	3.146.495	1.348.520	1.268.641	1.534.239
90	89	YENİ ZELANDA	396.486	579.278	783.771	1.248.067	1.438.188
91	92	NİJER	366.870	627.033	379.606	1.243.307	433.208
92	84	GÜNEY KORE	999.641	824.721	524.084	1.197.201	919.396
93	116	ARJANTİN	366.045	801.669	604.727	1.187.729	413.954
94	107	ENDONEZYA	156.439	462.303	345.606	1.050.728	309.024
95	98	LİTVANYA	926.367	689.150	1.136.512	1.028.335	751.906

96	85	VENEZÜELLA	116.265	523.506	1.141.643	985.632	455.693
97	97	SENEGAL	730.402	655.536	469.831	961.761	1.857.586
98	105	ŞİLİ	329.927	260.701	923.125	940.357	889.185
99	94	MORİTANYA	102.062	505.015	3.484.661	937.383	752.851
100	95	KARADAĞ	616.876	487.048	893.646	919.003	686.482
101	113	MOZAMBİK	382.346	456.416	471.907	918.704	622.131
102	91	PANAMA	67.765	229.539	659.076	917.313	555.400
103	99	FİLDİŞİ KIYISI	696.042	992.225	1.118.140	809.209	1.118.433
104	93	EKVATOR	134.432	442.110	475.111	790.504	114.347
105	117	URUGUAY	357.762	411.050	296.864	706.688	372.275
106	101	MOĞOLİSTAN	105.681	156.444	678.105	671.408	301.566
107	112	MALEZYA	160.271	316.096	254.079	667.031	269.151
108	100	TAYLAND	241.659	412.263	430.117	654.232	385.017
109	111	KOCAELİ SERB. B.	1.334.304	923.965	459.664	628.976	601.891
110	102	KAMERUN	191.790	381.308	532.312	615.566	967.869
111	114	SURİNAM	160.400	337.151	270.109	586.562	109.256
112	93	MERSİN SERB. B.	139.316	323.074	75.908	539.385	245.361
113	94	İST.DERİ SERB.B.	317.269	761.286	1.120.566	526.303	159.217
114	150	BANGLADEŞ	116.293	50.369	120.628	506.950	41.871
115	96	DOMİNİK CUM.	47.424	230.087	215.673	502.136	380.553
116	108	İZLANDA	720.001	751.866	430.100	492.296	577.413
117	-	HONG KONG	169.961	69.714	170.776	483.099	132.468
118	-	PERU	3.235	13.024	185.021	422.502	514.637
119	110	BRUNEİ	-	-	41.823	417.641	6.000
120	118	BURSA SER. BÖL.	18.302.153	5.653.755	264.825	409.984	595.015
121	119	MADAGASKAR	37.059	115.660	134.584	404.739	223.269
122	133	MALİ	118.445	482.518	206.818	367.893	327.840
123	128	ÇAD	209.151	76.731	80.667	367.574	453.676
124	121	BURKİNA FASO	63.794	103.916	191.749	358.346	107.077
125	131	İST.TRAKYA SERB.B	457.278	332.461	539.170	356.488	238.698
126	122	İST.AHL.SERBEST B	4.100.962	666.499	270.489	350.283	344.271
127	125	BENİN	187.555	124.109	238.443	329.352	182.200
128	123	KONGO	1.418.365	825.177	483.865	328.305	291.994
129	135	LÜKSEMBURG	230.925	366.856	497.946	321.828	104.668
130	120	CİBUTİ	149.049	70.057	196.751	295.710	254.184
131	129	YENİ KALEDONYA	199.374	280.210	297.175	293.306	158.138
132	126	LİBERYA	21.184	109.887	261.247	286.350	139.362
133	124	FİLİPİNLER	114.961	157.179	81.264	263.977	337.510
134	127	UGANDA	254.106	130.791	380.331	249.714	905.540
135	144	TAYVAN	79.443	167.026	69.406	227.057	136.332
136	130	CURAÇAO	-	-	-	226.550	22.640
137	144	VİETNAM	23.584	167	7.726	190.314	226.968
138	140	ZAMBİYA	67.989	331.735	189.943	183.581	278.152
139	136	MAURİTİUS	155.591	146.077	256.546	180.737	33.414
140	147	ZİMBABVE	9.563	36.360	169.550	180.200	178.382
141	132	AVRUPA SERB. B.	53.473	61.730	184.913	178.750	372.336
142	137	TOGO	134.803	164.542	221.550	155.630	31.217
143	142	SRİ LANKA	50.304	16.013	127.624	140.898	88.935
144	138	DENİZLİ SERB. B.	355.283	358.756	109.301	124.674	107.628
145	139	PARAGUAY	19.714	50.888	11.945	118.596	196.163
146	141	KONGO DEM. CUM.	177.695	268.703	230.227	96.933	283.207
147	143	GUYANA	480	3.033	7.847	83.166	5.182
148	167	NAMİBYA	-	-	-	75.381	220.669

149	149	TRİNİDAD TOBAGO	91.359	57.736	109.110	66.634	29.738
150	145	FİLİSTİN (GAZZE)	77.724	47.435	437.205	63.217	304.050
151	146	KAMBOÇYA	283.406	23.813	112.692	63.206	74.630
152	148	NEPAL	-	1.697	42.326	58.464	18.086
153	156	ORTA AFRIKA CUM	36.717	4.421	4.099	58.206	224.754
154	154	BURMA	57.859	53.296	118.022	56.237	32.102
155	177	HAİTİ	17.119	23.987	-	55.449	63.693
156	160	KOSTARİKA	33.411	29.144	136.584	53.325	67.004
157	184	BOTSVANA	-	1.909	3.179	52.151	29.250
158	151	MALDİVLER	65.085	281.330	28.862	43.030	57.408
159	158	GAMBİYA	47.399	59.968	157.969	39.492	47.776
160	-	LESOTHO	-	-	-	38.600	-
161	152	TÜBİTAK SER.BÖL.	104.267	237.156	325.002	37.165	17.856
162	153	BARBADOS	76.178	46.949	53.816	34.830	14.974
163	161	RUANDA	2.153	17.416	151.047	32.811	118.710
164	159	SİERRA LEONE	901	77.809	500	29.711	35.713
165	206	SVAZİLİLAND	-	-	1275	29.600	-
166	192	BAHAMALAR	-	-	41046	27.867	20.655
167	155	ADANA YUM.SERB.B	-	40.544	4.850	27.713	100.102
168	157	JAMAİKA	139.851	7.800	729	25.794	-
169	172	İNG.VİRJİN ADA.	35.093	5.250	9.374	23.432	-
170	162	MALAVİ	45.557	27.813	-	21.146	78.470
171	164	SEYŞELLER	760	-	285	19.161	24.321
172	163	CAYMAN ADALARI	-	16.555	-	18.596	945
173	180	FRANSIZ POLİNEZ	4.112	11.685	17.451	17.886	-
174	165	HONDURAS	8.231	42.374	65.516	17.587	3.653
175	166	LAOS	104.348	-	-	17.134	-
176	169	MENEMEN SERB. B.	9.728	3.951	38.818	15.275	18.370
177	168	FİJİ	-	12.702	30.431	13.492	18.308
178	170	DOMİNİKA	11.358	6.666	7.312	12.488	5.360
179	171	ST.KİTTİS VE NEVİS	-	-	1.747	12.398	-
180	173	CAPE VERDE	30.014	-	-	11.203	-
181	-	BELİZE	-	-	-	10.530	-
182	178	SAMSUN SERB. B.	9.757	1.370	-	10.015	7.060
183	174	ARUBA	-	-	45.765	9.816	-
184	175	MAKAO	-	-	-	9.075	-
185	181	GUATEMALA	77.274	13.809	161.289	8.253	71.558
186	176	KOMARLAR	21.726	368.439	15.196	8.055	16.834
187	179	PAPUA YENİ GİNE	29.703	16.842	58.499	7.536	6.677
188	187	BOLİVYA	4.445	33.329	13.093	6.966	46.320
189	182	KESİNLEŞMEMİŞ ÜL	9.514	37.761	20.891	5.484	-
190	183	GİNE-BİSSAU	60.533	49.892	23.686	3.421	-
191	185	MAYOTTE	2.950	-	3.988	2.753	1.940
192	186	BURUNDİ	12.701	225.992	250	2.245	11.814
193	190	ABD KÜÇÜK OUT ADASI	-	-	-	2.035	-
194	201	NİKARAGUA	-	15.998	60099	1.440	-
195	188	DOĞU TİMOR	-	-	-	661	-

196	-	MİKRONEZYA				405	-
197	189	BERMUDA	162	2.696	886	142	238
198	190	ABD VİRJİN ADA.	19.630	10.124	-	-	26.530
199	193	EL SALVADOR	-	-	83896	-	29.778
200	194	ERİTRE	469.109	3.961	-	-	52.935
201	199	KÜBA	2.845	846	14.501	-	3.870
202	207	TRABZON SERB. B.	301	-	-	-	5.362
203	-	TURKS VE CAİCOS ADA				-	36.232
-	96	SURİYE	16.899.629	11.176.945	1.179.027	-	-
-	191	ANDORRA	-	1.026	-	-	-
-	195	FRANSA GÜNEY B.	-	178	567	-	-
-	196	GAZİANTEP SER. B	-	12.898	-	-	-
-	197	GRENADA	100	15.689	-	-	-
-	198	HOLLANDA ANTİL.	5.861	109	61.316	-	-
-	200	MARSHAL ADALARI	-	1.642	-	-	-
-	202	RİZE SERB. B.	427	-	-	-	-
-	203	SAO TOME VE PRIN.	18.167	-	12.370	-	-
-	204	ST.LUCİA	-	-	43168	-	-
-	205	ST.VİNCENT GRENA	115	-	-	-	-
-	208	VATİKAN	-	-	11156	-	-
		Genel Toplam	1.414.675.148	1.658.378.769	1.898.571.570	2.237.330.212	1.600.330.218

EK 3 GTİP 12'li Maddeler Bazında Mobilya İthalat Değerleri

Bu tablonun hazırlanmasında ve değerlendirilmesinde **GTİP 9401** - Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam ve parçaları, **9402** - Tıp, cerrahi, diş hekimliği ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, aksam ve parçaları, **9403** - Diğer mobilyalar, aksam ve parçaları ve **9404** – Somya, kanepeler, yatak takımı eşyası ve benzeri eşya verileri kullanılmıştır. Ancak **9405 ve 9406** ürün kodlu aydınlatma ve yatak ürünleri bu hesaplama dâhil edilmemiştir.

GTİP 4	GTİP12	Madde Adı 12	Yıllar (ABD \$)	
			2013 1 Ocak 31 Aralık	2014 1 Ocak 31 Ağustos
9401	940110001000	SİVİL HAVA TAŞITLARI İÇİN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR (DERİ KAPLANMAMIŞ)	1.006.282	6.004.552
	940110009000	DİĞER HAVA TAŞITLARI İÇİN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR	1.409.661	976.061
	940120000000	MOTORLU TAŞITLARDA KULLANILAN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR	18.632.135	13.475.672
	940130000011	YÜKSEKLİĞİ AYARLANABİLEN AHŞAP KOLTUK VE SANDALYELER	4.227.763	2.516.679
	940130000012	YÜKSEKLİĞİ AYARLANABİLEN ADİ METALLERDEN KOLTUK VE SANDALYELER	11.198.661	7.754.313
	940130000019	YÜKSEKLİĞİ AYARLANABİLEN DİĞER MADDELERDEN KOLTUK VE SANDALYELER	18.292.062	10.154.480
	940140000000	YATAK HALİNE GETİRİLEBİLEN OTURMA MOBİLYASI (KAMP VE BAHÇE İÇİN HARİÇ)	10.535.959	6.719.158
	940151000000	HİNT KAMIŞI/BAMBUDAN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR	3.099.796	2.080.074
	940159000000	ROTEN KAMIŞI, SEPETÇİ SÖĞÜDÜ VB. MADDELERDEN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR	2.152.983	1.578.624
	940161000000	AHŞAP İSKELETLİ İÇİ DOLDURULMUŞ OTURMAYA MAHSUS DİĞER MOBİLYALAR	67.396.330	46.093.656
	940169000000	AHŞAP İSKELETLİ İÇİ DOLDURULMAMIŞ OTURMAYA MAHSUS DİĞER MOBİLYALAR	21.506.623	18.609.498
	940171000000	METAL İSKELETLİ İÇİ DOLDURULMUŞ OTURMAYA MAHSUS DİĞER MOBİLYALAR	65.776.944	56.764.180
	940179000000	METAL İSKELETLİ İÇİ DOLDURULMAMIŞ OTURMAYA MAHSUS DİĞER MOBİLYALAR	46.993.695	45.889.301
	940180000000	OTURMAYA MAHSUS DİĞER MOBİLYALAR	29.692.894	26.262.806
	940190100000	HAVA TAŞITLARI İÇİN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALARIN AKSAM, PARÇALARI	1.226.323	3.030.499
	940190300000	DİĞER OTURMAYA MAHSUS AHŞAP MOBİLYALARIN AKSAM, PARÇALARI	1.394.637	1.027.467
	940190800011	KARA NAKİL VASITALARI İÇİN OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALARIN AKSAM; PARÇALARI	116.383.552	76.368.063
	940190800019	DİĞER MOBİLYALARIN AKSAM; PARÇALARI	30.488.102	19.984.653
	9402	940210000011	DİŞÇİ KOLTUKLARI	2.052.227
940210000019		BERBER KOLTUKLARI VB. KOLTUKLAR	899.072	1.183.383
940210000021		DİŞÇİ VE BERBER KOLTUKLARININ AKSAM; PARÇALARI	314.406	239.473
940290000011		EĞME, DÖNDÜRME, YÜKSELTME VE ALÇALTMALI MEKANİK TERTİBATLI AMELİYAT MASALARI	3.165.590	2.178.578
940290000012		ORTOPEDİK MASALAR	260.688	369.563
940290000013		MEKANİK TERTİBATLI KARYOLALAR	890.988	1.021.795
940290000019		DİĞER HAREKETLİ MOBİLYA, KARYOLA, KOLTUK, MASA VB.	15.410.719	8.138.002

	940290000021	TIP, CERRAHİ, DIŞÇİLİKTE KULLANILAN MOBİLYA, MASA, KARYOLA VB. AKSAM; PARÇALAR	3.476.003	2.401.485
9403	940310510000	METALDEN YAZI MASALARI; YÜKSEKLİK =< 80 CM.	1.990.262	2.301.015
	940310580000	BÜROLARDA KULLANILAN METALDEN DİĞER MOBİLYALAR; YÜKSEKLİK =< 80 CM.	1.030.309	634.984
	940310910000	METALDEN KAPILI, KANATLI/SÜRGÜLÜ DOLAPLAR >80 CM.	318.850	284.350
	940310930000	METALDEN ÇEKMECELİ DOLAPLAR, DOSYA/FİŞ DOLAPLARI >80 CM.	73.267	97.426
	940310980000	BÜROLARDA KULLANILAN METALDEN DİĞER MOBİLYALAR; YÜKSEKLİK > 80 CM.	1.016.391	1.563.947
	940320200000	METALDEN KARYOLALAR	15.714.996	11.205.935
	940320801000	ÇINKO, DEMİR VEYA ÇELİKTEN ASMA YEMEK DOLAPLARI	1.497.753	424.069
	940320809000	METALDEN DİĞER MOBİLYALAR	60.922.767	42.116.792
	940330110000	BÜRO İÇİN AHŞAP YAZI MASALARI (YÜKSEKLİK =< 80 CM)	1.315.051	1.238.653
	940330190000	BÜRO İÇİN AHŞAP DİĞER MOBİLYALAR (YÜKSEKLİK =< 80 CM)	3.098.029	3.050.222
	940330910000	BÜRO.İÇİN AHŞ.KAPILI, KANATLI/SÜRGÜLÜ, ÇEKMECE.DOLAP, DOSYA, FİŞ DOLAP.; YÜKS.>80CM.	3.414.359	2.065.955
	940330990000	BÜROLAR İÇİN DİĞER AHŞAP MOBİLYALAR; YÜKSEKLİK>80 CM.	1.550.731	1.296.208
	940340100000	AHŞAP HAZIR MUTFAK ÜNİTELERİ	25.128.769	14.899.532
	940340900000	MUTFAKLARDA KULLANILAN TÜRDEN DİĞER AHŞAP MOBİLYALAR	2.962.620	2.114.276
	940350000000	YATAK ODALARINDA KULLANILAN TÜRDEN AHŞAP MOBİLYALAR	32.014.798	19.466.279
	940360100000	YEMEK ODALARI VE OTURMA ODALARI İÇİN AHŞAP MOBİLYALAR	33.762.193	22.301.021
	940360300000	MAĞAZALARDA KULLANILAN TÜRDEN AHŞAP MOBİLYALAR	24.514.839	18.490.059
	940360901000	AHŞAP ASMA ECZA DOLAPLARI VE BANYOLARDA KULLANILACAK TÜRDEN KÜÇÜK DOLAPLAR	1.291.898	402.163
	940360909000	DİĞER AHŞAP MOBİLYALAR	64.077.212	39.889.271
	940370000000	PLASTİK MADDELERDEN DİĞER MOBİLYALAR	13.936.491	8.881.852
940381000000	HİNT KAMIŞI/BAMBUDAN DİĞER MOBİLYALAR	1.096.661	627.970	
940389000000	DİĞER MADDELERDEN DİĞER MOBİLYALAR	29.411.679	23.627.086	
940390100000	METALDEN DİĞER MOBİLYALARIN AKSAM, PARÇALARI	25.942.513	13.070.368	
940390300000	AHŞAPTAN DİĞER MOBİLYALARIN AKSAM, PARÇALARI	19.839.434	9.679.067	
940390900000	DİĞER MADDELERDEN DİĞER MOBİLYALARIN AKSAM, PARÇALARI	8.750.940	5.530.131	
9404	940410000011	METAL SOMYALAR	36.794	192.767
	940410000012	AHŞAP SOMYALAR	1.009.987	532.349
	940410000019	DİĞER SOMYALAR	82.017	97.952
	940421100000	GÖZENEKLİ KAUCUKTAN ŞİLTELER	1.251.142	534.791
	940421900000	PLASTİK MADDELERDEN ŞİLTELER	5.109.560	5.496.996
	940429100000	METAL YAYLI ŞİLTELER	4.212.446	3.384.376
	940429900000	DİĞER MADDELERDEN ŞİLTELER	1.076.559	504.838
	940430000000	UYKU TULUMLARI	1.351.731	784.297
	940490100000	KUŞ TÜYÜYLE DOLDURULMUŞ YATAK EŞYASI VB.	2.687.129	1.635.603
	940490900000	DİĞER ŞİLTE, YATAK TAKIMI VB. EŞYALAR	99.281.610	66.689.869
	Genel Toplam	968.655.882	686.828.745	

EK 4 GTİP 4'lü, Ülkelere Göre Mobilya İthalat Değerleri

Bu tablonun hazırlanmasında ve değerlendirilmesinde **GTİP 9401** - Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam ve parçaları, **9402** - Tıp, cerrahi, diş hekimliği ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, aksam ve parçaları, **9403** - Diğer mobilyalar, aksam ve parçaları ve **9404** – Somya, kanepeler, yatak takımı eşyası ve benzeri eşya verileri kullanılmıştır. Ancak **9405 ve 9406** ürün kodlu aydınlatma ve yatak ürünleri bu hesaplama dâhil edilmemiştir.

2013	2012	Ülke Adı	Yıllar (ABD \$)				
			2.010	2.011	2.012	2013	2014 Ağustos
1	1	ÇİN	276.235.812	343.857.404	297.720.918	333.947.962	253.064.782
2	2	İTALYA	68.985.449	93.429.766	83.514.285	118.818.830	79.108.185
3	3	ALMANYA	75.180.263	87.802.196	76.248.596	103.658.635	65.283.658
4	4	POLONYA	39.413.200	51.446.910	48.646.330	56.753.512	32.619.338
5	6	FRANSA	35.973.646	42.482.914	38.614.313	42.929.346	24.958.066
6	5	İSPANYA	29.577.231	39.841.349	30.707.204	44.914.276	22.307.454
7	8	VİETNAM	18.771.134	20.609.653	16.318.301	18.652.994	20.172.010
8	7	ROMANYA	14.632.244	27.122.903	26.868.328	30.781.058	18.640.252
9	9	ENDONEZYA	18.723.289	21.438.737	16.189.246	17.194.612	15.792.519
10	19	ÇEK CUMHURİYETİ	5.960.118	8.430.892	9.158.529	10.800.353	13.756.620
11	11	A.B.D.	12.569.102	15.349.867	13.094.007	16.354.220	12.402.808
12	13	İST.TRAKYA SER.BÖ	10.525.516	17.962.353	14.289.074	14.123.700	11.221.450
13	12	HİNDİSTAN	8.592.588	11.852.954	10.842.507	11.950.124	10.131.850
14	10	JAPONYA	17.770.831	16.905.265	20.752.380	15.184.165	9.385.648
15	14	İST.DERİ SER.BÖLG	846.732	3.409.714	6.208.626	12.514.223	8.673.277
16	15	İNGİLTERE	7.246.817	21.955.887	11.524.458	9.330.178	7.392.336
17	16	BULGARİSTAN	5.424.232	8.120.823	6.060.722	9.648.446	7.106.897
18	23	DANİMARKA	5.693.145	5.579.410	4.073.780	5.733.062	6.498.913
19	20	MACARİSTAN	5.496.201	6.412.715	5.626.552	7.221.175	5.560.099
20	17	İSVEÇ	6.700.632	10.371.011	7.217.744	9.338.605	5.373.830
21	18	LİTVANYA	6.663.319	7.065.148	8.049.680	9.429.526	5.105.940
22	27	GÜNEY KORE	9.932.241	8.127.091	5.236.133	5.288.391	4.593.493
23	22	TAYVAN	6.071.174	7.196.148	5.700.168	6.408.160	4.548.929
24	24	AVUSTURYA	7.490.583	7.773.744	6.195.155	5.869.472	4.451.507
25	32	KAYSERİ SER.BÖL.	2.893.189	4.723.032	2.693.920	3.156.646	4.244.997
26	21	SLOVAKYA	9.015.856	10.386.770	7.199.233	6.443.975	3.905.558
27	26	HOLLANDA	3.924.409	4.712.738	4.730.842	4.698.462	3.620.702
28	31	TAYLAND	3.749.403	3.103.438	2.449.241	3.582.217	3.039.964
29	25	MALEZYA	2.624.190	3.678.369	4.758.827	5.546.546	2.927.573
30	28	PORTEKİZ	2.966.738	4.684.125	3.575.091	4.086.353	2.438.777
31	63	BAHREYN	435.890	997.492	227.273	80.903	1.822.480
32	30	BELÇİKA	2.037.597	2.331.030	2.365.269	3.265.512	1.442.267
33	54	KANADA	677.836	1.371.147	614.586	439.478	1.359.816
34	29	SLOVENYA	2.929.307	3.623.848	3.925.907	3.596.781	1.333.201
35	34	SAMSUN SERBEST BÖ	130.786	1.388.631	784.125	1.190.642	1.000.102
36	36	RUSYA FEDERASYONU	1.171.637	1.239.805	985.974	973.460	986.216
37	39	MEKSİKA	208.804	314.380	243.891	1.235.623	908.114
38	37	İSRAİL	630.962	1.035.609	701.587	839.952	887.870
39	35	MISIR	768.997	972.936	1.039.092	1.221.114	887.070
40	43	NORVEÇ	70.754	660.447	661.477	633.273	877.984
41	40	BOSNA HERSEK	608.458	778.246	1.136.418	882.027	743.086
42	38	FİLİPİNLER	1.086.440	1.152.345	824.061	1.147.700	699.639
43	33	İSVİÇRE	993.841	1.625.981	1.136.943	1.315.097	623.978

44	58	İST.AHL.SERBEST B	617.631	21.962	30.390	252.018	556.940
45	41	LETONYA	756.252	1.119.242	1.103.016	785.472	540.990
46	51	FİNLANDİYA	493.886	859.313	364.765	378.781	499.392
47	68	GÜRCİSTAN	36.180	49.182	32.402	62.851	370.053
48	44	YUNANİSTAN	628.205	459.082	446.626	441.254	326.599
49	76	SUUDİ ARABİSTAN	21.419	64.212	202.640	17.431	238.985
50	45	ESTONYA	564.998	1.290.940	528.719	540.953	232.044
51	56	UKRAYNA	155.827	172.243	196.894	196.626	229.313
52	57	K.K.T.C.	50.738	68.983	381.392	115.371	220.555
53	62	SİRBİSTAN	117.186	276.276	27.733	133.461	143.535
54	50	HONG KONG	497.788	130.188	352.212	188.760	137.611
55	67	PAKİSTAN	129.097	411.515	51.147	798.689	118.015
56	61	BEYAZ RUSYA	148.633	33.977	51.608	124.877	117.142
57	42	ANTALYA SERBEST B	1.155	151.958	2.746.018	514.870	108.822
58	84	AVUSTRALYA	209.316	148.451	3.803	9.857	104.197
59	49	HIRVATİSTAN	214.858	75.729	185.995	272.833	102.842
60	55	IRAK	155.342	96.553	192.047	132.514	93.098
61	53	BREZİLYA	110.128	174.701	112.570	156.272	79.769
62	70	FAS	14.270	3.062	8.258	45.058	67.857
63	46	B.A.E.	135.640	133.159	195.149	382.016	65.338
64	69	İRAN	70.471	236.119	66.610	58.279	53.623
65	65	TUNUS	16.831	27.019	13.576	92.570	52.371
66	66	GÜNEY AFRIKA CUM.	73.530	68.697	60.333	74.776	49.931
67	-	NİJERYA	-	-	-	-	49.633
68	72	ARNAVUTLUK	-	19.565	99.688	25.707	48.860
69	106	EGE SERBEST BÖLGE	10.590	1.172	787	13.192	41.939
70	82	TÜBİTAK SER.BÖL.	102.703	155.408	8.850	14.672	40.626
71	78	KOSOVA	41.485	-	5.138	15.228	28.765
72	71	BANGLADEŞ	-	17.651	25.727	48.845	26.618
73	95	SENEGAL	-	-	-	1.254	18.931
74	59	LÜBNAN	13.155	10.503	37.477	104.967	18.349
75	87	SİRİ LANKA	15.309	1.701	14.480	6.172	18.116
76	91	BURSA SER. BÖL.	201.061	15.795	1.535	2.273	14.780
77	73	TÜRKMENİSTAN	377	-	53.282	23.460	13.954
78	60	BURMA (BİRMANYA/MYANMAR)	333.517	358.370	355.413	101.376	12.552
79	47	İRLANDA	402.679	506.274	180.516	620.309	12.067
80	93	MERSİN SERBEST BÖ	-	-	-	3.475	11.384
81	-	KAMBOÇYA	-	-	-	-	8.162
82	81	MOLDOVA	-	-	11.495	11.498	7.622
83	79	SİERRA LEONE	3.121	96.481	34.617	16.074	7.533
84	88	HONDURAS	-	-	7.681	3.598	7.387
85	-	JAMAİKA	-	-	-	-	6.805
86	80	KESİNLEŞMEMİŞ ÜLK	-	19.875	31.993	13.432	5.082
87	83	SAN MARINO	-	-	-	10.522	4.371
88	92	ARJANTİN	-	6.670	1.110	4.053	3.938
89	48	SİNGAPUR	76.104	3.948	33.639	306.794	3.492
90	77	KATAR	700	10.781	1.293	15.480	2.730
91	102	AZERBAYCAN	12.579	885	14.866	8.250	2.066
92	97	MAURİTİUS	-	-	178	1.576	1.786
93	108	KAZAKİSTAN	8.729	222.172	-	-	1.447
94	111	KOSTARİKA	15.491	1.009	6.756	-	1.064
95	99	MADAGASKAR	-	2.259	1.605	505	209
96	-	LEICHTENSTEIN	-	-	-	-	200
97	74	ADANA YUMRT.SER.B	-	-	-	23.318	-
98	86	GAZİANTEP SER. BÖ	-	-	15.881	7.720	-

99	90	KENYA	-	404	-	2.299	-
100	75	KOLOMBİYA	29.839	48.190	8.032	20.466	-
101	96	KUVEYT	-	1.398	-	1.179	-
102	98	LÜKSEMBURG	485	6.024	450	1.068	-
103	64	MAKEDONYA	1.336	21.107	12.042	80.289	-
104	100	NEPAL	-	307	-	474	-
105	-	PANAMA	-	-	-	2.321	-
106	-	PERU	-	-	-	1.674	-
107	52	SURİYE	213.317	129.881	63.525	167.792	-
108	-	TANZANYA	-	-	-	4.418	-
109	94	URUGUAY	105.900	-	-	1.645	-
110	89	VENEZÜELLA	5.476	-	-	3.796	-
-	85	YENİ ZELANDA	5.486	-	-	8.336	-
-	101	AVRUPA SERBEST BÖL	178.547	-	8.097	-	-
-	103	BOLİVYA	1.816	-	-	-	-
-	104	BURKİNA FASO	10.905	-	-	-	-
-	105	CEZAYİR	-	1.146	-	-	-
-	107	KAMERUN	63.977	-	-	-	-
-	109	KIRGIZİSTAN	7.314	-	-	-	-
-	110	KOCAELİ SERBEST BÖLGE	1.491	5.355	-	-	-
-	112	KUZEY KORE	-	3.750	151	-	-
-	113	LİBYA	826	284.467	-	-	-
-	114	MALİ	-	585	-	-	-
-	115	MOZAMBİK	1.034	-	-	-	-
-	116	NAMİBYA	-	630	-	-	-
-	117	NIUE ADASI	-	-	448	-	-
-	118	NİKARAGUA	5.215	-	-	-	-
-	119	PİTCAİRN	-	-	5.121	-	-
-	120	TACİKİSTAN	-	781	-	-	-
-	121	UMMAN	-	-	3.699	-	-
-	122	YENİ KALÉDONYA	-	-	111	-	-
-	123	ZİMBABVE	118	19.629	329	-	-
-	124	ÜRDÜN	5.572	-	24.288	-	-
-	125	İZLANDA	-	19.182	-	-	-
Genel Toplam			738.496.228	941.391.14	817.334.99	968.655.882	686.828.745
				1	6		